

חידון התני"ך העולמי ה - 48 לנוער יהודי ה'תשע"א

הנושא: אהבת הארץ

בסיומן: "וְנִטְעַתִּים בְּאֶרֶץ הַזֹּאת בְּאֶמֶת בְּכֹל לִבִּי וּבְכֹל נַפְשִׁי"

(ירמיה לב, מא)

שנת ה - 63 למדינת ישראל

שנת ה-48 לחידון התני"ך העולמי • שנת ה-44 לשחרור ירושלים

חידון התנ"ך העולמי לנוער יהודי

מפקדת קצין החינוך והנוער הראשי

רבנות אגף כוח האדם

טלפון: 03-7373551 פקס: 03-7376305

ד.צ. 01188 צה"ל

ועדת השאלות

רס"ן הרב מלאכי ראבד, שאול דוד, נריה פנחס, יוסף שער, דוד שמש

המערכת

העורך: רס"ן הרב מלאכי ראבד, מרכז החידון

עורכי משנה: רס"ן (במיל') שאול דוד, סרן שירן בן חיים

מזכירי המערכת: רנ"ג ישראל פיינשטיין, סגן הרב נחום נתנאל קינן, רב"ט ארז דמרי, רב"ט אוריאלן מיחון, טור' אביגיל ברגר, טור' סיון שפירא, טור' סהר מיארה.

יוצא לאור על ידי

מפקדת קצין החינוך והנוער הראשי

בפיקודו של

תא"ל אלי שרמייסטר

יו"ר הנהלת חידון התנ"ך העולמי לנוער יהודי

© כל הזכויות שמורות

אין להעתיק בדפוס או בכל אמצעי אלקטרוני או לפרסם בכל דרך שהיא

את הספר או חלקים ממנו ללא רשות ההוצאה

תוכן עניינים

5	דבר מרכז חידון התנ"ך - רס"ן הרב מלאכי ראבד
	סדר ברכות
8	ברכת ראש הממשלה, מר בנימין נתניהו
10	ברכת שר החינוך, מר גדעון סער
14	ברכת יו"ר הסוכנות היהודית, מר נתן שרנסקי
16	ברכת קצין החינוך והנוער הראשי, תא"ל אלי שרמייסטר
19	ברכת יו"ר חבר השופטים ונשיאה החמישי של מדינת ישראל, מר יצחק נבון
21	נוהל ותקנון חידון התנ"ך העולמי
35	נציגי הנוער - חתני הארץ והתפוצות
43	תמונות מהווי המחנה
51	חידון התנ"ך העולמי
103	חידון התפוצות
145	חידון מוקדם בכתב
166	שמות הזוכים

מוקדש

לחברי ההנהלה העולמית

של חידון התנ"ך

שהלכו לעולמם

ד"ר יוסף בורג

פרופ' פייבל מלצר

אליעזר אלינר

הרב אלחנן סמואל

פרופ' חיים גבריהו

דב שפטיה

אלישע בירנבוים

יהא זכרם ברוך

דבר מרכז חידון התנ"ך העולמי רס"ן הרב מלאכי ראבד

“חמישה קניינים קנה לו הקדוש ברוך הוא בעולמו, ואלו הן: תורה קניין אחד, שמים וארץ קניין אחד, אברהם אבינו קניין אחד, ישראל קניין אחד, בית המקדש קניין אחד” (מסכת אבות ו, א).

חידון התנ"ך מתקיים השנה זו הפעם המי"ח בסימן אהבת הארץ

הפסוק המרכזי: “וּנְטַעְתִּים בְּאֶרֶץ הַזֹּאת בְּאֶמֶת בְּכֹל לְבִי וּבְכֹל נַפְשִׁי” (ירמיה לב, מא)

חובא במדרשו: “וכן אתה מוצא בדרכי המקום, שכל מי שהוא חביב – הוא קודם את חברו. תורה, לפי שהיא חביבה מכל – נבראת קודם לכל, שנאמר:

“ה' קָנְנִי רֵאשִׁית דְּרַכּוֹ, קָדָם כִּמְפַעְלֵי מְאֹד” (משלי ח, כב).

ארץ ישראל שהיא חביבה מכל נבראת קודם לכל שנאמר:

“עַד לֹא עָשָׂה אֶרֶץ וְחֻצוֹת וְרֵאשׁ עֲפָרוֹת תְּבַל” (משלי ח, כ) –

“אֶרֶץ” – אלו שאר ארצות.

“וְחֻצוֹת” – אלו מדברות.

“וְרֵאשׁ עֲפָרוֹת תְּבַל” – זו ארץ ישראל. (מדרש ספרי, פרשת עקב)

ביום עצמאותה ה-63 של מדינת ישראל, בחרו חברי ההנהלה של חידון התנ"ך העולמי לנוער יהודי להביא טנא ביכורי הנוער היהודי בעולם ולחבר בין תורה וארץ ישראל.

נישא את תפילת מביאי הביכורים בבואם לבית המקדש בירושלים וביכוריהם בידם – ליושב במדומים:

“הַשְׂקִיפָה מִמְּוֵעוֹן קְדָשְׁךָ מִן הַשָּׁמַיִם וּבָרַךְ אֶת עַמְּךָ אֶת יִשְׂרָאֵל וְאֶת הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתָּה

לָנוּ בְּאֶשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לְאַבְתָּינוּ אֶרֶץ זָבַת חֶלֶב וְדָבָשׁ” (דברים כו, טו).

חג עצמאות שמח!

סדר הברכות

ברכת ראש ממשלת ישראל, מר בנימין נתניהו

אדוני יו"ר חבר השופטים והנשיא החמישי של מדינת ישראל, יצחק נבון,
שר החינוך גדעון סער ידידי, וידידי שר המשפטים יעקב נאמן. אגב,
אלה אנשי תנ"ך כולם.

כמו גם סגן שר החינוך, הרב מנחם אליעזר מוזס,
סגנית השר גילה גמליאל, חברת הכנסת ציפי חוטובלי,
יו"ר הסוכנות היהודית נתן שרנסקי ושאר חבר השופטים,
ראש עיריית ירושלים ניר ברקת,

קצין חינוך ראשי תת אלוף אלי שרמייסטר,
הרב הראשי לצה"ל תת-אלוף רפי פרץ,
יו"ר הקרן הקיימת לישראל אפי שטנצלר,
משתתפי החידון, וכמובן בני המשפחות,
אבל לפני כולם לכם, חתן הפרס וכלת הפרס.

ואני מבקש לברך את כולכם כאן ואת כל אזרחי ישראל בחג עצמאות שמח.

בשנה שעברה עמדתי כאן על הבמה לא רק כראש ממשלה, אלא כאבא נרגש, אבא גאה.
בני הצעיר אבנר, שהיה אז בן 15, עמד כאן על הבמה כסגן שני לכלת התנ"ך העולמית וכחתן
התנ"ך של ישראל. אני חייב להגיד לכם שכבר שנים לא חוויתי התרגשות כזאת, ולכן אני
כל כך מבין אתכם, את ההורים ובני המשפחות שנמצאים כאן היום. אני מבקש לומר לכם
מה שאמרתיו אז, בשנה שעברה. אמרתי את זה למתמודדים ואני אומר את זה לכולכם.
כולכם כאן אלופים, כולכם כאן אלופי התנ"ך. מי שהגיע הנה הוא אלוף בין האלופים.

התנ"ך הוא היסוד של הקיום שלנו, התנ"ך הוא הנדבך של אמונתנו. אני אינני מכיר
איזשהו ספר שתרם תרומה כה כבירה לאנושות. כי התנ"ך איננו עוד יצירה ספרותית,
התנ"ך הוא עולם ומלואו – סיפורת, שירה, דברי מוסר, חזיונות וחזון אחרית הימים. אני
שמח לשמוע מידידי, שר החינוך גדעון סער, ששינינו את לימוד התנ"ך היום בבתי הספר

שלנו. קודם כל החזרנו את סיפורי המקרא. זה נשמע לי מוזר שבכלל היה צריך להחזיר
אותם. אבל הסיפורים האלה, סיפורי המקרא, יוסף ואחיו, קין והבל, דוד וגוליית, אלה
הסיפורים הכבירים ביותר בתולדות האנושות ובתולדות עמנו. והם מדליקים את הדמיון,
מציתים את הדמיון של כל ילד וילדה. ובכן, החזרנו את סיפורי המקרא והחזרנו גם את
הקריאה בתנ"ך כי המקרא דורש קריאה. ובצד זה גם חיזקנו מאוד את לימודי היהדות
והציונות. אני מברך אותך גדעון על ההובלה החשובה בתחום הזה. אין דרך טובה יותר
להבטיח את לכידותנו כעם ואת המסד הרוחני לעתידנו.

אני מבקש לומר משהו לכל הנערים והנערות שהגיעו הנה מארבעה כנפי תבל. כל אחד
מכם בא חרקע שונה, מתרבות יום-יומית אחרת, אפילו עם שפה משלו או משלה. ובכל
זאת, התנ"ך הוא המכנה המשותף שמאחד אתכם, והפרס האמיתי שקיבלתם הוא הידע
והבקיאות שרכשתם בספר הספרים.

והידע הזה יישאר עמכם עד יומכם האחרון. עכשיו, אני יודע מידיעה אישית שאתם זכיתם
בו אחר מאמצים גדולים מאוד, אחרי לילות וימים של קריאה ושינון. ואני יודע שאתם
יכולים להיות גאים שיכולתם למלא את הכתוב בספר יהושע.

מה כתוב? "והגיתם בו יומם ולילה". ולא פחות מזה, אני בטוח שהשכלתם להפיק
מלימודכם זה את תבונת הלב והשכל של עמנו, ככתוב בספר נחמיה "וַיִּקְרְאוּ בְּסֵפֶר
תּוֹרַת ה' אֶלְלִיקִים" (נחמיה ט, ג), כל יודע מבין. ובכן, אני אומר לכל משתתפי חידון התנ"ך
שבאו מארצות הניכר, שאו ברכה, שובו למשפחותיכם, הביאו את הוריהם ועלו ארצה. אני
אומר לכם, לשנה הבאה בירושלים ובשנים הבאות לחידון התנ"ך למבוגרים שאנחנו נקיים
השנה בנר חמישי של חנוכה. אנחנו מברכים את כולכם ביום טוב, בלימוד טוב, בחג טוב.

חג שמח. תודה רבה לכם.

ברכת שר החינוך, חה"כ גדעון סער

אדוני יו"ר חבר השופטים, הנשיא החמישי, מר יצחק נבון,
 שר המשפטים, ידידי, מר יעקב נאמן,
 יו"ר הסוכנות היהודית, ידידנו נתן שרנסקי,
 קצין חינוך ראשי – תת אלוף אלי שרמייסטר,
 ידידי היקר, סגן שר החינוך, מנחם אליעזר מוזס,
 יו"ר הקרן הקיימת לישראל אפי שטנצלר,
 הרב הראשי לצה"ל תא"ל הרב רפי פרץ,
 אבשלום קור ידידנו,
 חברי הכנסת,
 משתתפי החידון – כאן על הבמה,
 קהל נכבד,

חידון התנ"ך העולמי לנוער יהודי, ששיאו מתרחש בבוקרו של יום העצמאות הוא מן
 האירועים אשר מציתים תמיד זיק בנפשו של כל יהודי באשר הוא.
 התלמידים החכמים היושבים כאן על הבמה, הקהל היושב כאן למולי והמוני הצופים,
 מתלכדים ברגע זה ממש, ברגעים אלו ממש סביב עוצמת חווית היותנו עם הספר. עם
 ספר הספרים.
 אני זוכר חידונים אלה – כמו כולם, אני מניח – מילדותי. לרבות מהשאלות שנשאלו
 שמעתי קודם את התשובות בבית מאמי, ברוריה, מורה לתנ"ך.
 חידון התנ"ך מבטא את הקשר של הדור הצעיר לרובד התשתית של העם היהודי – התנ"ך.
 לא יכולנו לזכות מחדש בעצמאותנו, בריבונותנו המדינית כאן במולדתנו ההסטורית,
 אלמלא שמרנו אמונים למורשתנו המפוארת, שהתנ"ך הוא רובד היסוד שלה.
 לא יכולנו לעשות זאת אלא מתוך מימוש הכמיהה לציון ולירושלים, המיוסדת על הזכרון
 הלאומי שמקורו בספר הספרים.

גברותיי ורבותיי, ישראל, מדינת ישראל, במונחים היסטוריים היא עדיין מדינה צעירה.
 אך עמנו, עם הנצח – עם עתיק הוא, עם שורשים עמוקים והם יונקים מספר הספרים.
 התנ"ך מתנוסס ככתר מעל לראשנו. אבל הוא גם, ובעיקר, משתרע לרגלינו כבסיס
 לקיומנו ולזכותנו כאן.

מספר עתיק ומקודש זה אנו שואבים לשון ותרבות, חוקים ומוסר, הסטוריה וחוכמה. וגם:
 זכויות לאומיות ומדיניות. זהו, אכן "ספר הספרים". ספר שבו כל היסודות כולם.

חידון התנ"ך העולמי נערך השנה בסימן אהבת הארץ. בסימן דברי ה' המופיעים בנבואת
 ירמיהו: **"וְשִׁשְׁתֵּי עֲלִיָּהֶם לְהַטִּיב אוֹתָם וְנִטְעַתִּים בְּאֶרֶץ הַזֹּאת בְּאֶמֶת, בְּכָל-לְבִי וּבְכָל-
 נַפְשִׁי"** (ירמיה לב, מא).

הפרק מתרחש בשעה קשה במיוחד לירושלים, שבה מרחפת סכנה קיומית על עתיד עם
 ישראל בארצו.

דווקא בשעה קשה זאת – למרות הסכנה שבשער – מדגיש הנביא את ערך גאולת
 הקרקע. ירמיהו לא רק קונה את המגרש בכסף מלא ובנוכחות עדים, אלא אף מצווה
 לשמור היטב את הספר בו רשומה הקנייה.

גם בשיבת ציון של ימינו, השלישית במספר, נרכשו אדמות ונבנתה הארץ בהדרגה, אך
 בהתמדה. מתוך דבקות באותו חזון ממש. בין רוכשי האדמות ומחדשי הישוב בארץ היו
 גם בני משפחתי, מצד אמי, משפחת צופיוף, אשר עלו לארץ לפני מאה ועשר שנים
 ורכשו אדמות בירושלים.

וכך כתב שלמה צופיוף, דודו של סבי משה ז"ל, אני מצטט:

"רוחי הנעתני לעלות לארצנו הקדושה עוד מלפני כמה שנים בזמן חיותו של מר אבי ז"ל,
 אשר עלה ירושלימה פעם ראשונה בשנת תר"ן..."

ופעם שניה בשנת תרס"א עזב את ארץ מולדתו ועסקיו ובא ירושלימה עם משפחתו לדור
 בה דירת קבע ותיכף לבואו בנה בתים ובור מים ועליהם בית-הכנסת גדולה".

תהליך זה לא הסתיים, אלא הוא בעיצומו. אנו עוד נראה קניית אדמות, בניית בתים
 והתיישבות בארץ, ככתוב: **"בְּאֶרֶץ בְּנִימֵן וּבְסִבְיָי יְרוּשָׁלַיִם וּבְעָרֵי יְהוּדָה וּבְעָרֵי הַהָר, וּבְעָרֵי
 הַשְּׁפֵלָה וּבְעָרֵי הַנֶּגֶב"** (ירמיה לב, מד).

אני מבקש מכאן לחזק את ראש המשלה מר בנימין נתניהו, איש ירושלים, **העומד על
 משמר ירושלים**, לקראת נסיעתו החשובה לארצות-הברית ביום חמישי הבא.

אנחנו יודעים ומשוכנעים שהידע הרב של ראש המשלה בתנ"ך, בתולדות עמנו וארצנו,

יחזקו אותו לעמוד על זכויותינו, על בטחוננו ועל מכלול האינטרסים החיוניים של מדינת ישראל

היושבים כאן על הבמה, המצטיינים, כל אחד ואחת, יוכלו לאשר את הקביעה שכל יהודי וישראלי צריך שיידע באופן ברור:

זכותנו הטבעית וההסטורית על ארצנו ומדינתנו, מעוגנת בראש ובראשונה כאן בספר הספרים הזה.

כל ספר בתורו שב ומאשש את הקביעה הבראשיתית: **"לְאֶרֶץ נְתַתִּי אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת"** (בראשית טו, יח).

אהבת התנ"ך ואהבת הארץ כרוכים המה יחדיו.

בשעה שאנו מטיילים בין משעולי ארצנו הטובה והיפה מלווים אותנו כצל נעים פסוקי התנ"ך וסיפוריו, כמו גם דברי הנביאים. ואילו בשעה שאנו קוראים בתנ"ך, קמים לנגד עינינו הנופים והמראות, הדרכים והאתרים של ארצנו.

ארץ ישראל והתנ"ך חד הם.

התנ"ך צריך להיות נחלת **כלל** ישראל.

התנ"ך אינו שייך לזרם כזה או אחר בעם.

משימת דורנו היא לחזור להעמיק בחינוך לחיזוק התודעה היהודית, הידע על המקורות, הכרת ארון הספרים היהודי וההסטוריה של עמנו וארצנו.

בשנתיים האחרונות הובלנו שורה של מהלכים שזאת בדיוק תכליתם:

ביסוס של מקצוע "מורשת ותרבות ישראל" בחינוך הממלכתי. גם בשנת הלימודים הבאה נוסף לו שעות-לימוד נוספות בבתי-הספר היסודיים;

חידוש חידון התנ"ך למבוגרים לאחר שלושה עשורים של היעדרות. נחזור ונקיימו בחנוכה; ביקורים לימודיים של **למעלה מחצי מיליון תלמידים** בשנה בבירה במסגרת תוכנית "נעלה לירושלים";

"ביקורים בארץ האבות" - שיכללו ביקורים במערכת המכפלה בחברון.

גבירותיי ורבותיי, העובדות מדברות בעד עצמן: אני מבקש לספור שמספר המשתתפים שהתמודדו השנה בחידון התנ"ך לנוער בארץ, על כל שלביו, כמעט הוכפל: מ-6,600 בשנה שעברה ל-11,800 השנה.

בדרך הזאת נמשיך ללכת וב"ה נסיף עוד ועוד נדבכים לעשייה.

אנו מבקשים לתת לבנינו ולבנותינו חינוך יהודי וציוני גאה.

נשוב אל ספר הספרים. נשגה באהבתו, נפנים את סיפוריו ואת מסריו. נטמיע בליבותינו את מורשת עמנו.

בהצלחה לכם, המתמודדים, בגמר החידון העולמי. עשיתם חיל עד כאן. העפלתם לשלב הגבוה ביותר בזכות ידענותכם, בזכות שקדנותכם, חריצותכם, אבל, ללא ספק, גם בזכות אהבת התנ"ך שבכם.

יישר כח!

חג עצמאות שמח!

ברכת מר נתן שרנסקי, יו"ר הסוכנות היהודית

כבוד השרים,
הנשיאות, שופטים,
מתמודדים, ידידים,
לכולכם חג שמח.

ועכשיו, אני חייב להודות שלפני שנה כאשר פעם ראשונה באתי לחידון התנ"ך הייתה לי ממש טראומה, כי נתנו לי את התשובות והחלטתי שאני לא אקרא את התשובות אלא אני אנסה להתחרות. מהר מאוד התברר שלהתחרות זה כמו להתחרות במרוץ מול מטוס, עוד אפילו שהחלטתי כן לקרוא את התשובות, אני קורא רק שורה ראשונה והמתמודדים כבר נותנים תשובה.

אז זה היה קצת דרמטי, הבנתי שאלוף תנ"ך אני לא אהיה, סגן אלוף גם לא אהיה, אבל אחרי שהתגברתי על זה חשבתי שבדיוק כמו שאנחנו היינו מתחזקים כשלא היינו בארץ ישראל, אבל חלק מאיתנו, חלק היושב בציון וזה היה נותן לי הרבה כוח.

אז כן, לא הייתה לי פריבילגיה ללמוד שפה עברית עד גיל 25, לא הייתה פריבילגיה להגיע לארץ ישראל עד גיל 38, אבל זה שיש אנשים צעירים שלנו שכל כך מצליחים בלימודי תנ"ך ומורשת וכתוצאה מזה מצליחים להצמיח שורשים של כולנו ומחזקים את כולנו.

אז תודה רבה על החיזוק ובהצלחה לכולם!

"ונטעתי...." אני לא יכול לבטא את זה ..

"ונטעתי.."- ואני שואל למה נטעתי? אז אני קורא ומנסה לבטא את זה ואני שואל למה נטע הקב"ה אותנו? למה לא שלח? למה לא נתן לנו את ארץ ישראל? למה הוא נטע? כי הקשר עם ארץ ישראל הוא לא חיצוני, הוא שורשי. בדיוק כמו ששורשים מזרימים את המים לגוף של העץ- כך הקשר עם ארץ ישראל מזרים לנו הרבה כוח.

ואני יודע זה מניסיון אישי, שהיינו לוחמים בתוך בריה"מ על הזכות שלנו לעלות לארץ ישראל. היינו עושים מאמץ אדיר שלפחות חלק קטן של משפחה יעלה לארץ ישראל כי בכל זאת יהיה קשר, יהיה שורש, ואז יהיה כוח. זה, שבמשך כל השנים שהייתי בבית הסוהר ואשתי הייתה בארץ ישראל, זה היה נותן לי המון כוח.

יותר מזה, אפילו ששמעתי שמישהו בארץ ישראל נטע עץ על שם שלי, סך הכול, כולם מבינים מה זה נטע עץ, כלומר הוא תרם לקרן היסוד והם נטעו עץ, אבל פתאום שאתה מרגיש שיש לך עוד שורש ועוד שורש ואתה מתחזק בזכות שלך, בגאווה שלך, בכוח שלך לארץ.

אז השנה עלו ארצה יותר מ-19,000 יהודים. נוסף לזה, אנחנו הבאנו 11,000 סטודנטים במסגרת מסע של שנה בארץ. נוסף לזה, במסגרת של לפיד באו 15,000 תלמידי בית הספר שבאו ללמוד כמה שבועות. נוסף לזה, באו כמעט 30,000 סטודנטים צעירים לתגלית לכמה ימים. מה שמתברר, שאפילו הגעה קצרה של כמה ימים לארץ ישראל וכבר אתה מתחיל להצמיח את השורשים, את הזהות, את הגאווה העברית שלך, זה הכוח.

בגלל זה הקב"ה נטע אותנו בארץ ישראל.

ברכת קצין החינוך והנוער הראשי ויו"ר ההנהלה העולמית, תא"ל אלי שרמייסטר

כבוד שר החינוך, חבר הכנסת גדעון סער,

שר המשפטים מר יעקב נאמן,

אדוני הנשיא החמישי מר יצחק נבון- יו"ר חבר בשופטים ומכובדי השופטים,

יו"ר הסוכנות היהודית ויו"ר נשיאות החידון- מר נתן שרנסקי וחברי הנשיאות,

סגני שרים, חברי כנסת, אלופי צה"ל

יו"ר קק"ל מר אפי שטנצלר,

ראש האגף הבטחוני חברתי במשרד הבטחון, עו"ד חיים בן-עמי,

מנכ"ל הסוכנות היהודית,

הרב הצבאי הראשי תת אלוף הרב רפי פרא,

המנחה הנצחי של חידון התנ"ך העולמי, ידידי הד"ר אבשלום קור,

חברי הנהלת חידון התנ"ך העולמי,

מרכז החידון רס"ן הרב מלאכי ראבד,

מפקדים, חיילים, משפחות,

מתמודדים יקרים,

אזרחי ישראל,

מכובדי כולם,

חג עצמאות שמח.

"לי שנולדתי בארץ ישראל, לא הייתה אהבת המולדת אהבה מופשטת (...) לא היה לי די בישראל שראיתי בעיניי ומיששתי בדיי; גם את ישראל העתיקה, את ישראל של השמות והפסוקים רציתי לעשות ממש. ראיתי לנגדי לא רק את הקישון העובר בשדות נהלל וכפר הושע, אלא גם את הקישון נחל קדומים הגורף את צבא סיסרא".

כך כתב משה דיין בספרו 'לחיות את התנ"ך'.

ואכן, אהבת הארץ וידיעתה נלוות לאהבת התנ"ך. אהבת הארץ היא הכמיהה לתור בין שבייליה, לחוות את נפיה, לשאוף את ריחותיה, להכיר אותה ולדעת את סודותיה, לאהוב את המסתורין שבה ולמצוא דרך לגלותו. כך חשים גם אהביו של ספר הספרים. הם חשים כמיהה להבין את הדבר שאינו מופענח עד סופו, ושניתן לפרש באופנים שונים. הם חווים את עוצמת הכתוב, את שכבות הזמן, את עומקו של הסיפור ואת יופיו.

ומהו הסיפור?

זהו סיפורה של תרבות דתית וחילונית, השזורות זו בחוטיה של זו, ספרות והגות שיש בהן ניחוח עתיקות וגוונים של התחדשות. פיוטים ופזמונים, שמתארים את יופייה של הארץ ומתנגנים אל תוך נימי הנפש.

אלו קורותיו של עם שגלה וגאל, חלם ולחם. זהו סיפור של קיבוץ גלויות ושפות שונות.

אין דרך טובה לחוש את הקשר לארץ ישראל - מאשר להלך בה לאורכה ולרחבה כשהתנ"ך בידך: להעפיל אל הר התבור ולהשקיף אל זירת הקרב של ברק ודבורה, לנסוע לתל זרעאל בעקבות סיפור כרם נבות; לטפס אל מרומי תל עזקה ולהתבונן משם בעמק האלה, בו התחולל הקרב בין דוד לגוליית; להכיר את מחוזות ילדותו של שמשון, בין צרעה לאשתאול; לחזור אל סיפור אברהם ולוט בנסיעה לאורך ים המלח ולצפות מרכס הר הזיתים בהר הבית ועל עיר דויד.

התנ"ך מספר על המסע, שעשו בני ישראל וממשיכים לעשותו. התנ"ך מספר את סיפורה של הארץ. ההיסטוריה הצרובה בין העמקים, בחמוקי ההרים ובערוצי הנחלים היא ביטוי לתקווה ולאבהה, לאמונה ולכיסופים, זהו סיפור על אהבת הארץ שהיא גורם משותף, מאחד, בעולם של מציאות מפלגת. הזיקה לארץ מחברת ומאחדת כמו התנ"ך, שמצוי מעל למחלוקות: מפני שכל אחד יכול להתחבר אל אהבת הארץ שלו ואל קריאת התנ"ך שלו. אלה מחברים אותנו אל השורשים, אל הערכים.

כמאמר הפסוק: "וְנִטְעַתִּים בְּאֶרֶץ הַזֹּאת בְּאֶמֶת בְּכָל לַיּוֹם וּבְכָל יְמֵי חַיֵּיכֶם." (ירמיה לב, מא).

התנ"ך איננו רק ספר הספרים למאמינים שבינינו. הוא כמעין הנובע של תרבות, היסטוריה, שפה, סגנון והלך רוח הן לאדם הדתי והן לזה שבחר להיות חופשי מעול מצוות. לכולם משמש התנ"ך "תורת חיים", מורה הדרך בשבילים ובדרכים כמו גם במנהגים ובבחירות.

אהבת הארץ כפשוטה יכולה גם היא לנוע בין העולמות. בין אהבה הקשורה בעבודות של אמונה בבורא עולם, לבין אהבה נטולת חיוב אמוני, הקושרת בין עברו של העם וההיסטוריה שלו, לקיומו הלאומי היום.

ברכת מר יצחק נבון, הנשיא החמישי של מדינת ישראל, יו"ר חבר השופטים

גבירותיי ורבותי,
מתמודדים נחמדים, נכבדים ומוצלחים,
חבר השופטים וכל המעורבים בחידון זה,

אני חשבתי מה יותר חזק מה יותר משכנע, האם אלה שעזרו למכבי להתמודד עם ריאל מדריד או אתם. אילו היה להם קהל תומך כמו שיש פה אז היו מנצחים שם ודאי.

אני מברך את המשתתפים בחידון הזה. מאוד נרגשתי לשמוע את שרנסקי ידידנו. הוא חושב שהם השיגו השראה ממה שקרה פה בארץ, ואני אומר לו שאנחנו האמנו מרחוק והתפעלנו מאומץ הלב, מהדבקות של אסירי ציון והמסירות שלהם כדי ללמוד עברית, כדי להמשיך את הקשר עם ארץ ישראל ועם המדינה. ידידי, שמך בעברית נתן-נתת לנו השראה, ודע לך שאם אתה תתמודד אני בא לעזור לך אם אפשר.

שר החינוך, אני שמח שאתם החלטתם וכבר ביצעתם לעשות חידון התנ"ך למבוגרים. אני מציע לשקול עוד הצעה, היו היו ימים, לפני הרבה שנים אמנם, שהיה חידון תנ"ך בינלאומי, דהיינו באו לא רק מכל מיני ארצות אלא גם מדתות שונות. ואני זוכר שהיתה כאן אישה קתולית מברזיל, היא הגיעה להיות סגנית חתן התנ"ך ובא אחד מאפריקה ואני חושב שזה יהיה יפה ומעניין.

בין כך מאמינים בתנ"ך רבים, עשרות או מאות מיליונים, אני חושב שזה היה מקרב אותם אלינו. אני חושב שזה היה מראה להם מה עם ישראל תרם לאנושות מבחינה מוסרית, מבחינה תודעתית ואני אקרא - אני רוצה אסמכתא למה שאני אומר, שאני אקרא משהו שאמר מיכה, גם ישעיהו אמר, אבל אני אקרא את מה שאמר מיכה:

"וְהָיָה בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים יְהִיָּה הַר בֵּית-יְהוָה נֶכּוֹן בְּרֹאשׁ הַהָרִים וְנִשְׂאָה הוּא מִגְּבְעוֹת וְנִהְרָוּ עָלָיו עַמִּים: וְהָלְכוּ גוֹיִם רַבִּים וְאָמְרוּ לָכוּ וְנַעֲלֶה אֶל הַר-יְהוָה וְנֹאֵל-בֵּית אֱלֹהֵי יַעֲקֹב וְיִרְוּנוּ מִזְדַּרְכָּיו וְנִלְכֶה בְּאַרְחֵיתָיו, כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תוֹרָה וְדָבַר-יְהוָה מִירוּשָׁלַם: וְשִׁפְט בֵּין עַמִּים

בְּאַהֲבַת הָאָדָם וְהָאָרֶץ כְּמוֹ בְעֶרְגָה לַתַּנ"ךְ יֵשׁ לְנַהוֹג בְּרִגִישוֹת וּבַמְחִינּוֹת. יֵשׁ לְשַׁמְרֵן מְחוּץ לְדִיּוֹן הַאִיִּדְיֹאֲלוֹגִי וְהַפּוֹלִיטִי.

צה"ל מחנך את מפקדיו ואת חייליו לאור ערכי התנ"ך מתוך תפיסת עולם שהתנ"ך מורכב, רב מימדי אך גם אנושי ופשוט.

מפקדי צה"ל וחייליו באשר הם, חילוניים ודתיים, יהודים ושאינם יהודים, עולים וותיקים, בני העיר ובני הכפר נושאים בתרמילם את ספר הספרים כמקור לתעצומות רוח ונפש ונשענים על פסוקיו, בשגרה, באימון ובקרב. התנ"ך אמנם נכתב בשפה שאינה שגורה בימינו, אך למרות מרחק הזמן ורצף הדורות, על אף ההבדלים בתפיסת העולם, וגם אם קיים לכאורה פער מדעי בהבנת היקום, בני זמננו אף הם קוראים בו, דורשים, מהלכים בין פסוקיו ומפרשים אותם. כי חייהם חיי נצח.

בשם צבא ההגנה לישראל, חיל החינוך והנוער מוביל גם השנה את המפעל החינוכי החשוב הזה, שכולו הצדעה לספר הספרים - התנ"ך. אני מבקש להודות לכל השותפים, למרכז החידון ולכל מי שנטל חלק בהפקת אירוע זה והמפגשים שקדמו לו.

"קוֹם הַתְּהַלֵּךְ בְּאַרְצֵךְ לְאַרְכָּה וּלְרַחֲבֶהָ כִּי לְךָ אֶתְנָנָה" (בראשית יג, יז) אמר ה' לאברהם ובכך קבע את הקשר העמוק והאמיץ בין עם ישראל לבין ארץ ישראל.

מתמודדים יקרים, ראו בישראל את ביתכם. לימדו עליה ולימדו אותה, כפי שאתם בקיאים בפסוקי התנ"ך. התורה היא עץ החיים למחזיקים בה, ששורשיו נטועים עמוק באדמתנו. אנו מזמינים אתכם ואת משפחותיכם, לתור בארץ הזו לאורכה ולרוחבה, לתת ביטוי של מחש לאהבת הארץ והתנ"ך, כי ישראל שלכם היא.

גם ביום העצמאות תשע"א נאמץ אל ליבנו את המשפחות השכולות נאחל החלמה מלאה לפצועים וניחל לשובם במהרה של השבויים והנעדרים.

אני מאחל לכם ולכל עם ישראל, **חג עצמאות שמח.**

רבים והוכיח לגוים עצמים עד-רחוק, וכתתו חרבתיהם לאתים וְחַנִּיתֵיהֶם לְמוֹמְרוֹת, לֹא יִשָּׂאוּ גוֹי אֶל-גוֹי חָרָב וְלֹא-יִלְמְדוּן עוֹד מִלְחָמָה: וַיָּשָׁבוּ אִישׁ תַּחַת גִּפְנוֹ וְתַחַת תְּאַנְתּוֹ וְאִין מִחֲרִיד כִּי-פִי יְהִנֶּה צְבָאוֹת דָּבָר: (מיכה ד, א-ה).

אם את פסוקים אלו גם האומות לקחו, אני חושב שהוא מסר לאנושות כולה ואין כמו התנ"ך אשר מוסר מוסרים מוסריים.

חג שמח ובהצלחה לכם!

תקנון חידון התנ"ך העולמי ה-48

מבוא

התנ"ך הוא יסוד קיומנו כעם. בו מצויה זכותנו על ארץ ישראל. הוא קושר אותנו לעברנו ובו תקוותנו לעתיד.

התנ"ך הוא התשתית התרבותית לכלל ישראל כולו על פלגיו, גוונים ועדותיו.

החינוך היהודי בארץ ובתפוצות מבוסס בראש ובראשונה על התנ"ך. כל סוגי החינוך היהודי רואים בתנ"ך את מקורם העיקרי. מתוך ספר הספרים הם יונקים את עקרונותיהם ואת השקפות העולם הדתיות והחברתיות בעם ישראל.

חיזוק ועידוד הלימוד והעיון בתנ"ך הוא חובה ראשונה במעלה של כל מערכות החינוך היהודי בכל אתר ואתר.

חידון התנ"ך משמש אמצעי מצוין להעלאת חשיבות התנ"ך וקרנו בעיני הציבור בכלל, ובעיני הדור הצעיר בפרט.

חידון התנ"ך מתקיים ביום העצמאות למדינת ישראל.

א. המטרות

- להרחיב את חוגי הלומדים וההוגים בתנ"ך בקרב הנוער היהודי בעולם בכלל ובקרב הנוער בישראל בפרט. לקרב אותם לאהבת עם ישראל, ארץ ישראל, ומורשת ישראל.
- לסייע בטיפוח ערכים חינוכיים ברוח המורשת הנבואית ולהאיר את מקורות הלשון העברית.
- להוסיף מימד רוחני לחגיגות יום העצמאות של מדינת ישראל, וכלל ישראל.
- לעודד מפגש חינוכי לימודי בין בני הנוער היהודי מן הארץ והתפוצות.

ב. ההנהלה העולמית

בהנהלה העולמית מיוצגים גופים מכלכתיים לאומיים אלה:

- משרד החינוך – מינהל חברה ונוער
- משרד הביטחון – האגף הביטחוני חברתי
- מפקדת קצין חינוך ונוער ראשי
- הרבנות הצבאית הראשית
- הסוכנות היהודית – המחלקה לחינוך יהודי ציוני
- הקרן הקיימת לישראל – אגף לחינוך ולנוער
- מרכז עולמי לתנ"ך, עמותה יהודית להפצת ידע התנ"ך
- ארגון נח"ת (נוער חובב תנ"ך)

ההנהלה העולמית תיוצג ע"י:

- משרד הביטחון – 4 נציגים
 - משרד החינוך – 4 נציגים
 - הסוכנות היהודית – 3 נציגים
 - הקרן הקיימת לישראל – 2 נציגים
 - ארגון נח"ת 1 – משקיף
 - עמותה יהודית להפצת ידע התנ"ך – 1 משקיף
- ההנהלה העולמית תתכנס לפחות 4 פעמים בשנה.
החלטות ההנהלה ייקבעו בהצבעות רוב.
ניהול החידון וריכוזו יהיו באחריות מפקדת קצין חינוך ונוער הראשי.
קצין חינוך ונוער הראשי הוא יו"ר ההנהלה העולמית.
לישיבות ההנהלה העולמית יוזמנו, לפי הצורך נציגים הקשורים בביצוע החידון כגון:
תקשורת, מרכז מחנה התנ"ך וכו'.
כמו כן ישתתפו בישיבות ההנהלה ויוסיפו מידיעתם וניסיונם: מר יוסף שער ומר שאול דוד.

ג. הכשתתפים

זכאים ליטול חלק בחידון בני נוער יהודים מהתפוצות שיהיו עד יום העצמאות באותה שנה בני 14-18, או שלומדים בכיתות ט'-יב'.

לכל ריכוז יהודי בכל מדינה הזכות לשגר מתמודדים שייצגו את מדינתם בחידון.

מספר הנציגים ייקבע עפ"י החלטת ההנהלה.

יהודי התפוצות אינם יכולים להיות מיוצגים על ידי ילדי שליחים, או ילדי נציגים של גורמים ישראלים.

מועמד שהשתתף בעבר במחנה חידון התנ"ך אינו יכול להשתתף פעם נוספת בחידון. בכל מדינה ייקבע הגוף המוסמך להודיע למרכז החידון את שמות המתמודדים לחידון העולמי, באמצעות הרשות המשותפת לחינוך יהודי ציוני. המועד האחרון להגשת שמות המתמודדים, כחודש לפני פתיחת מחנה התנ"ך.

ד. חומר החידון ונושאו המרכזי

חומר החידון ייקבע אחת לשלש שנים על ידי ההנהלה העולמית.

החומר יוצע ע"י ועדת מחברי השאלות שיביאו בחשבון גם את הספרים והפרקים בתנ"ך הנלמדים עפ"י תכנית הלימודים של משרד החינוך והתרבות בביה"ס הכללי והדתי.

הנושא המרכזי בכל שנה יתבסס על הנושא השנתי הלימודי הנקבע על ידי המזכירות הפדגוגית במשרד החינוך והתרבות ומרכז ההסברה, ו/או ההנהלה העולמית.

תשובות לשאלות החידון, יתקבלו אך ורק מחומר הבחינה שנקבע לחידון.

ה. חידונים ארציים

החידונים המקדימים בכל מדינה יבוצעו בשלבים אחדים, בהתאם לתנאי המקום והחלטות המוסדות המקומיים ובכפוף לתקנון ההנהלה.

מוצע לערוך בשלב ראשון מבחן ארצי בכתב לכל הנרשמים לשם בחירת המתמודדים, בערים או מחוזות. נבחרים המחוזות או הערים יוזמנו לחידון ארצי בו ייבחרו נציגיהם לחידון התפוצות ולחידון התנ"ך העולמי.

1. כחנה התנ"ך

נציגי המדינות המשתתפים בחידון יגיעו למחנה התנ"ך בראשית השבוע הראשון שלאחר חג הפסח. בכל מקרה, לא יגיעו למחנה יותר מ-4 מתמודדים מאותה מדינה. הודעה מפורטת תישלח על ידי מרכז החידון העולמי.

2. אירוח, סיורים, הדרכה ופיזור

הנציגים יתקבלו בשדה התעופה על ידי נציגי מרכז החידון שידאגו לכל צרכיהם כגון: הסעות, לינה, מזון, וסיורים לימודיים בימי שהותם בישראל עד לסיום מחנה התנ"ך. תינתן הדרכה בכל הנוגע לסדרי החידון וייערך תרגול לקראת ההופעה הציבורית.

3. תרגומים

השאלות והתשובות בחידון ייאמרו בעברית. לנציגים שאינם שולטים בשפה העברית יתורגמו השאלות בכתב ובע"פ לשפה המדוברת במדינתם.

למדינות יימסרו אחת לשלוש שנים שמות התרגומים (עם חומר החידון) אשר בהם יתורגמו השאלות בחידונים.

4. חידון פומבי לנציגי התפוצות

לכל נציגי התפוצות ייערך מבחן פומבי, באחת מערי ישראל, שבו ייבחרו חתן או כלת הנוער בתפוצות ושני סגנים.

הקריטריון להתמודדות בחידון התפוצות הינו:

נציג מכל מדינה שצבר את מספר הנקודות הגבוהות ביותר מבין חברי מדינתו.

בנוסף, מבין המתמודדים שנותרו יעלו בעלי מספר הנקודות הגבוה ביותר כמספר המקומות שיוותרו להשלמת המכסה.

5. מבחן בכתב

מספר ימים לפני חידון הגמר ייערך מבחן בכתב. הנקודות שנצברו בחידון בכתב יצורפו לנקודות שייצברו בחידון התפוצות והעולמי.

א. חידון הגמר

בחידון הגמר ישתתפו עד 16 מנציגי התפוצות וישראל שצברו מירב הנקודות בחידון בכתב.

ב. כרטיסי שאלות

לכל נבחנת/ת יינתן כרטיס שאלה, שעליו כתובה השאלה בעברית ובלועזית, לפני שהוא יישאל בע"פ, ועליו להשיב עליה לאלתר. החל הנבחן להשיב על השאלה, שהה, ביקש לחזור על כל השאלה או על חלקה ולא השיב, שוקל חבר השופטים ומחליט אם להפסיקו או להתיר לו להמשיך, הכל לפי מהלך התשובה.

ג. הרכב חבר השופטים והנשיאות

בחבר השופטים יכהנו יו"ר וארבעה שופטים שייבחרו על ידי ההנהלה העולמית.

היו"ר מכריז על הניקוד ומפקח על רישומו ועל סיכומו.

היו"ר יימנע מהערות על הישגי הנבחנים והערות מיותרות אחרות ומסתפק בהודעה על מספר הנקודות שצבר כל נבחן. אין היו"ר מחווה דעתו בפומבי על טיב השאלות או על טיב תרגומיהן.

בחבר הנשיאות ישתתפו נציגי הגופים השותפים במפעל החידון.

ד. המנחה

בפתח החידון מוסר המנחה לנבחנים ולציבור על שלבי החידון וסדריו ומציג בפני הציבור את הנבחרים, חבר השופטים, וכל איש שייקרא אל הבמה.

המנחה דואג למסור לכל נבחן את הכרטיס עליו כתובה השאלה שיישאל. דואג לחלוקת ולאיסוף דפי השאלות הזרות שבכתב באמצעות מזכירת החידון.

המנחה קורא לנבחנים, למאזינים ולצופים את כל שאלות החידון. אין המנחה מתערב במהלך השיפוט.

טו. נאומים

זמן הנאומים בפתיחת החידון הפומבי לא יעלה על שלש דקות לנאום.

על נושאי הנאומים להעביר את תכנם למרכז החידון לא יאוחר משבוע לפני תאריך החידון.

טז. ניקוד

לפני כל מחזור שאלות מכריז המנחה מהו מספר הנקודות המירבי שאפשר לצבור בעד כל תשובה שלמה ונכונה. השיב הנבחן תשובה חלקית, יקבע היו"ר בסיוע חבריו לשיפוט, אם מגיעות לנבחן נקודות וכמה.

לא השיב הנבחן על השאלה, או שהשיב תשובה לא נכונה, מכריז היו"ר חבר השופטים – "אין מענה". בגליון רישום הנקודות יירשם: 0.

יז. שאלות שאין עליהן מענה

יש לקרוא לנבחנים ולקהל המאזינים את התשובות הנכונות לשאלות שנשאלו ולא ניתנו עליהן תשובות מלאות או חלקיות על ידי הנבחנים.

תשובות השופטים תהיינה בהירות וקצרות ככל האפשר ואין צורך לקרוא את כל התשובה ככתבה וכלשונוה ואת הפסוק הנלוו אליה.

יח. ערעורים

חבר השופטים הוא הגוף הפוסק בעת ההפסקות בערעורים שיוגשו בכתב.

על פסקם של השופטים בהענקת נקודות אין לערער אחר תום החידון.

יט. חתן/כלת תנ"ך עולמית לנוער יהודי וארבעה סגנים

נוסף לחתן או לכלת התנ"ך העולמית לנוער, יוכרזו לסגנים ארבעה מן הנבחנים שצברו את מספר הנקודות הגדול ביותר ויזכו בתעודות מתאימות ובספרים. בין החמישה שהגיעו למקומות הראשונים ייכלל נציג התפוצות שצבר מספר הנקודות הגדול ביותר מכל עמיתיו מהתפוצות.

צברו שניים מהמתמודדים במספר נקודות מירבי שווה בשלב האחרון יוכתרו שניהם בתואר חתן/כלת תנ"ך עולמי לנוער.

כ. חריגות מן התקנון

הנהלה העולמית לחידון התנ"ך מוסמכת לאשר, בעת הצורך, חריגות מן ההנחיות הכלולות בתקנון זה.

נספח לתקנון

א. הרכב חבר השופטים והנשיאות

בחבר השופטים יכהנו:

- יושב ראש נבחר ע"י ההנהלה העולמית.
- נציג מחברי השאלות.
- רב צבאי.
- אישיות ציבורית אשר תומלץ ע"י שר החינוך.
- נציג מטעם מינהל חברה ונוער במשרד החינוך.

בחבר הנשיאות יכהנו:

- יו"ר הסוכנות היהודית (יו"ר).
- יו"ר המחלקה לחינוך יהודי ציוני בסוכנות היהודית.
- יו"ר דירקטוריון קק"ל.
- הרב הראשי לצה"ל.
- נציג ההנהלה העולמית.
- נציג משרד הבטחון.

ב. הענקת פרסים

הפרסים בחידונים ייקבעו ע"י ההנהלה העולמית ויוענקו ע"י הגורמים הבאים:

בחידון התפוצות:

- חתן/כלה
- סגן ראשון
- סגן שני
- סגן שלישי
- ראש הממשלה
- ראש העיר / המועצה המארכת
- נציג ההסתדרות הציונית העולמית
- נציג ההנהלה העולמית

בחידון העולמי:

- חתן/כלה
- סגן ראשון
- סגן שני
- סגן שלישי
- סגן רביעי
- ראש הממשלה
- ראש הממשלה
- יו"ר דירקטוריון קק"ל
- ראש האגף הבטחוני - חברתי
- מרכז חידון התנ"ך

חומר החידון

תורה

בראשית כל הפרקים

שמות א-כד, לא-לד

ויקרא יט, כד-כה

במדבר י-יז, כ-כה, כז, לב

דברים כ-כז, כט-לד

נביאים ראשונים

יהושע א-יא, יד, יז-יח, כב-כד

שופטים כל הפרקים

שמואל א כל הפרקים

שמואל ב כל הפרקים

מלכים א כל הפרקים

מלכים ב כל הפרקים

נביאים אחרונים

ישעיה א-ב, ח-יב, מ-מה, מט-נו

ירמיה א-ב, כו-מג

יחזקאל א-ד, לג-לד, לו-לט

יואל כל הפרקים

עמוס כל הפרקים

עובדיה כל פרק א

יונה כל הפרקים

מיכה כל הפרקים

חגי כל הפרקים

זכריה א-ט, יד

מלאכי כל הפרקים

כתובים

תהלים קכ-קלד

משלי י-כא

איוב א-ב, מב

רות כל הפרקים

קהלת כל הפרקים

דניאל א, ט, י

עזרא א, ג, ז, ט, י

נחמיה א-ה, ח-יג

ההנהלה העולמית לחידון התנ"ך

תא"ל אלי שרמייסטר	יו"ר ההנהלה העולמית
מר יוסי לוי	משרד החינוך
מר שלמה ונטורה	
גב' מיכל דה האן	
מר חגי הרצל	משרד הביטחון
גב' ז'נה ברר	הסוכנות היהודית
מר ירמיהו דוד	קרן קיימת לישראל
ד"ר יהושע אדלר	המרכז העולמי לתנ"ך
מר אביעזר בן משיח	
מר יוסף שער	
רס"ן הרב מלאכי ראבד	הפקת החידון
רס"ן (במיל') שאול דוד	
מר שלומי גולדברג (משקיף)	הטלוויזיה הישראלית

מתורגמנים

מר אריאל קרייטמן	ספרדית
גב' אילנה גודמן	אנגלית
גב' אוולינה לוטרסטיין	הולנדית וגרמנית
גב' דבורה שוורץ	צרפתית
מר משה פרסי	תורכית
גב' אנה פרלשטיין	רוסית
גב' בוגנה פבליש	פולנית
מר אלי הומבורג	פורטוגזית
מר ראובן יתיב	הונגרית

צוות הפקת חידון התנ"ך ה'תשע"א

מרכז החידון	רס"ן הרב מלאכי ראבד
מפיק החידון	רס"ן (מיל') שאול דוד
מחבר שאלות חידון התנ"ך העולמי	מר נריה פנחס
מחבר שאלות חידון התפוצות	מר יוסף שער
מנחה	ד"ר אבשלום קוד
רכז הפקה	סרן שירן בן חיים
במאי סירטונים	ישעיהו פורסטנברג
תחקירן	איתי סופרין
מפקד המחנה	סרן (מיל') יצחקי פלהיימר
מפיק חידון התפוצות	אלי ויסברט
ע. מפיק החידון העולמי	דוד אוזן
ע. מפיק חידון התפוצות	סגן הרב נחום קינן
מנהל הפקה	אייל רוטשילד
רב מחנה החידון	אלי שיינפלד
יחסי ציבור	יואב ריבק
אחראי תרגומים	סרן (מיל') שמעון נצר
אחראי קליטת מתמודדים	יהונתן קליין
מחשוב	דודי אורן
במאי טלויזיה	אמנון אוסמן
ע. במאי	אוסנת מקובקי
הפקת טלויזיה	סמי אמסלם
עריכה גרפית	S.R. Media
דפוס	דפוס איילון
צילום	MAD שרותי הפקה
עוזרי מרכז החידון	רנ"ג (מיל') יעקב נוגוריאן
	יפרח אהרון
	ליאור טלמוד

סגל כחנה חידון התנ"ך

סרן (מיל.) יצחקי פלהיימר - מפקד מחנה החידון
סג"ם גל זינגר - ע.מפקד מחנה החידון
ניצן אבו
חגית אליאב
נוי בר
יונת ברמץ
חן גורין
מעין גזית
שיר ידגר
מיכל יחיאלי
מיקה לשד
נועה מאיר
עדן מנוף
סרגיי מנטציק
נועה פאול
הודיה שחר
ענבר חטאב
ספיר פחטר

נציגי הנוער חתני הארץ והתפוצות

מדריכי נוער חובב תנ"ך (נח"ת)

איתן מוזס
ראם חלמיש
נדב דורוני
יהודה רייסלר
שני קרפ
אביעד מוריה
תמר אפלבוים
שבוע שני
דוד מישקין
עדי הירשקורן
רחל מרציאנו
חן רוזנשטיין
הודיה אקשטיין

ישי חמודות
ארה"ב

יצחק שולמן
ארה"ב

יוסף קמפ
אנגליה

שירה לורנס
אוסטרליה

אביגיל מיכאלי
בלגיה

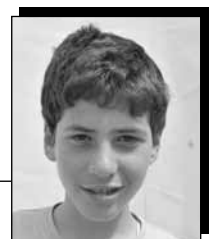
אלכסנדר כהנא
ארה"ב

אלישבע ג'פי (יפה)
אנגליה

אליהו קלטמן
אוסטרליה

מקסים שפיגא
בלרוס

יונתן בלוטנר
בלגיה

רחל מזרחי
ארגנטינה

אפרים קולפק
אוקראינה

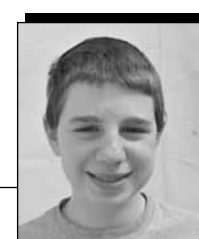
יונתן דיוואן
ברזיל

דבורה סגל
ברזיל

נתן וולקוף
ארה"ב

איילת סטולובס
אורוגוואי

שלומי אדלמן
ישראל

גבור קלמן
הונגריה

אריה צ'פקין
דרום אפריקה

קרו דיין
ברזיל

נעם חדד
ישראל

דוד קרון
הונג קונג

נדב ברוך
הולנד

אינה פיצ'חדזה
גרמניה

אורי טייכמן
ישראל

אסלין בנהביץ'
טורקיה

רונו ברילסלייפר
הולנד

בלה ילינק
גרמניה

משה ברבר
ליטא

אופיר אבו
ישראל

דורה בודרוגי
הונגריה

ישי אברמס
דרום אפריקה

ניקול פירסטמן
קולומביה

אלעזר ביטון
צרפת

שרון מוחפרה
פנמה

יעקב ראיק
מקסיקו

יונתן אידלמן
קולומביה

יונה גביסון
צרפת

אברהם דידין
פנמה

ג'סיקה חלבי
מקסיקו

חיה בחמן
קולומביה

אלישבע סגרון
צרפת

ג'ני הלפרין
פרו

אורלי לוקיר
מקסיקו

יהונתן קלימן
קוסטה ריקה

דנה שפירו
קולומביה

דניאלה דואניאס
צ'ילה

סוזנה ברנד
פולין

תמונות מחידון התנ"ך והמחנה

שיינה בקולובה
רוסיה

צדוק יצחק קליין
קנדה

בנימין גינזבורג
רוסיה

יהושע קייפ
קנדה

חברי הנשיאות והשופטים בחידון התני"ך

חידון התני"ך העולמי לנוער יהודי ה-48

חתן התני"ך העולמי וסגניתו לצד ראש הממשלה, שר החינוך, קח"ר ומרכז החידון

משתתפי חידון התני"ך העולמי התשע"א

מנכ"ל הסוכנות היהודית מעניק את התעודה לכלת התני"ך לנוער יהודי בתפוצות לשנת התשע"א

ראש הממשלה מעניק את התעודה לחתן התני"ך העולמי לשנת התשע"א

מתמודדי החרון במפגש עם ראש ממשלת ישראל, מר בנימין נתניהו

ראש הממשלה מעניק את התעודה לסגנית הראשונה לחתן התני"ך העולמי לשנת התשע"א

במהלך 'מסע ישראל'

מתמודדי החידון במפגש עם הרב הראשי לצה"ל, תא"ל הרב רפי פרץ

תמונה קבוצתית של משתתפי החידון וסגל חיל החינוך והנוער

מתמודדי החידון במפגש עם שר החינוך, חר גדעון סער

חידון התנ"ך
העולמי לנוער יהודי
התשע"א

מבנה החידון ושלביו

הניקוד	הנושא	המשתתפים	השלב
60	מבחן מוקדם בכתב	52	קדם פומבי
10	שאלות חלוות בקטעי סרטים השאלות חוצגות על ידי 16 אישים.	16	פומבי שלב ראשון
איפוס ניקוד			
30	שאלות בזק באמצעות מחשב זיהוי ערים באמצעות רמזים שאלות בנושאי: בטחון, חוץ, חינוך, חקלאות, בינוי, בטחון פנים, דתות, בריאות, אוצר.	7-8	פומבי שלב שני
20	שאלת ראש המחשלה שאלה זהה בכתב	4-5	פומבי שלב שלישי
איפוס ניקוד			
12	שאלות בזק להכרעה שלב "ראש בראש"	2	פומבי שלב רביעי

הנשיאות

מר נתן שרנסקי, יו"ר
יו"ר הסוכנות היהודית

תא"ל הרב רפי פרץ,
הרב הראשי לצה"ל

מר אפי שטנצלר,
יו"ר דירקטוריון קק"ל

מר אלן הופמן,
מנכ"ל הסוכנות היהודית

עו"ד חיים בן עמי,
ראש האגף הביטחוני- חברתי במשרד הביטחון

ד"ר יהושע אדלר,
נציג ההנהלה העולמית

השופטים

שופטי החידון העולמי

מר יצחק נבון, יו"ר
הנשיא החמישי של מדינת ישראל

מר נריה פנחס
מחבר השאלות

גב' חיה פלג

רס"ן הרב אשר כהן

מנחה: הד"ר אבשלום קור

חידון התנ"ך העולמי לנוער יהודי התשע"א
החידון הפומבי - ירושלים

השלב הראשון

בשלב זה יישאל כל נבחן שאלה אחת הקשורה באירוע
מיקראי שיש לו זיקה לנושא החידון.

בשלב זה השאלות מוגשות על ידי אישים שחוו בעצמם
אירועים הדומים לנושאים המוצגים בשאלה.

בפתח כל שאלה תינתן סקירה קצרה מפי האיש על פועלו בתחום המדובר.

כל שאלה היא בת שני חלקים.

תשובה נכונה על כל חלק תזכה ב-5 נקודות

תשובות נכונות על שני החלקים יזכו ב-10 נקודות.

חיים טופול

שחקן

כשרונותיו הברוכים של איש חִשְׂרָאֵל תוארו בפני מלך ישראל:

”יִדַע נֶגַן וְגַבּוֹר חַיִל ... וְנִבּוֹן דָּבָר וְאִישׁ תֹּאֵר וְהָ עֵמוֹ”

א. מי האיש?

ב. לשם מה הובא האיש בפני המלך?

תשובה

א. דוד.

ב. לנגן בכנור בפני שאול המלך – “וְהָיָה בְהַיּוֹת רוּחַ אֱלֹהִים אֶל שָׁאוּל וְלָקַח דָּוִד אֶת הַכְּנֹר וַיִּנְגַן וַיִּכָּנַח לְשָׁאוּל וְטוֹב לוֹ וְסָרְחָה מֵעַלְיוֹ רוּחַ הַרְעָה:”

” וְרוּחַ ה' סָרְחָה מֵעַם שָׁאוּל וּבִעֲתָתוֹ רוּחַ רָעָה מֵאֵת ה': וַיֹּאמְרוּ עַבְדֵי שָׁאוּל אֵלָיו הֲנֵה נָא רוּחַ אֱלֹהִים רָעָה מִבְּעַתְּךָ: וַיֹּאמֶר נָא אֲדַנְנוּ עַבְדֶּיךָ לְפָנֶיךָ וּבְקִשׁוֹ אִישׁ יִדַע מִנֶּגַן בַּכְּנֹר וְהָיָה בְהַיּוֹת עֲלֶיךָ רוּחַ אֱלֹהִים רָעָה וְנִגְנָן בְּיָדוֹ וְטוֹב לָךְ: וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל עַבְדָּיו רָאוּ נָא לִי אִישׁ מִיִּטִּיב לְנִגְנוֹ וְהִבִּיאֹתֶם אֵלָי: וַיַּעֲנוּ אֶחָד מִהַנְּעָרִים וַיֹּאמֶר הֲנֵה רֵאִיתִי בֶן לְיִשִׁי בֵּית הַלְּחָמִי יִדַע נֶגַן וְגַבּוֹר חַיִל וְאִישׁ מִלְּחָמָה וְנִבּוֹן דָּבָר וְאִישׁ תֹּאֵר וְהָ עֵמוֹ: וַיִּשְׁלַח שָׁאוּל מַלְאָכִים אֶל יִשִׁי וַיֹּאמֶר שְׁלַח אֵלַי אֶת דָּוִד בְּנֶךָ אֲשֶׁר בְּצִאֵן: וַיִּשְׁחַח יִשִׁי חֲמוֹר לְחֵם וְנָאֵד יָן וְגָדִי עֲזִים אֶחָד וַיִּשְׁלַח בְּיַד דָּוִד בְּנוֹ אֶל שָׁאוּל: וַיָּבֵא דָוִד אֶל שָׁאוּל וַיַּעֲמֹד לְפָנָיו וַיִּצְאָהֶם מֵאֵד וַיְהִי לוֹ נִשְׂאָ כְלָיִם: וַיִּשְׁלַח שָׁאוּל אֶל יִשִׁי לֵאמֹר יַעֲמֹד נָא דָוִד לְפָנָי כִּי מִצָּא חֵן בְּעֵינַי: וְהָיָה בְהַיּוֹת רוּחַ אֱלֹהִים אֶל שָׁאוּל וְלָקַח דָּוִד אֶת הַכְּנֹר וַיִּנְגַן בְּיָדוֹ וְנִכָּנַח לְשָׁאוּל וְטוֹב לוֹ וְסָרְחָה מֵעַלְיוֹ רוּחַ הַרְעָה:”

שחואל א' טז' 14-23

רות אלמגור

יועצת לשונית של קול ישראל

הביטוי: לְשׁוֹן לְמוֹדִים

בדבריו לעם מציין הנביא את ייעודו החינוכי

”ה' אלוקים נתן לי לְשׁוֹן לְמוֹדִים ... יַעֲרֵר לִי אֶזְנוֹן לְשִׁמּוֹעַ כְּלַמוֹדִים:”

א. מי הנביא?

ב. מה ייעודה של לשון הלימודים לדברי הנביא?

תשובה

א. ישעיהו.

ב. לְדַעַת לְעוֹת אֶת יַעֲרֵף דָּבָר – לחזק ולעודד בדברי נבואה את העם העייפים מהגלות. ניתן לקבל גם: להעביר את דברי הנבואה לתלמידי הנביאים ולעם.

”כֹּה אָמַר ה' אֵי זֶה סֵפֶר כְּרִיתוֹת אִמְכֶם אֲשֶׁר שְׁלַחְתִּיהָ אוֹ מִי מִנוֹשֵׁי אֲשֶׁר מְכַרְתִּי אֶתְכֶם לוֹ הֵן בְּעוֹנֹתֵיכֶם נִמְכַרְתֶּם וּבְכַשְׁעֵיכֶם שְׁלַחְתָּה אִמְכֶם: מִדּוּעַ בָּאתִי וְאִין אִישׁ קָרָאתִי וְאִין עוֹנֶה הַקְּצוֹר קִצְרָה יָדִי מִפְּדוּת וְאִם אִין בִּי כַח לְהַצִּיל הֵן בְּגַעַרְתִּי אֶתְרִיב יָם אֲשִׁים נְהָרוֹת מִדְּבַר תְּבֹאֵשׁ דְּגַתָּם מֵאִין מִיָּם וְתִמּוֹת בְּצִמָּא: אֶלְבִּישׁ שְׂמִיָּם קִדְרוֹת וְשִׁק אֲשִׁים כְּסוֹתָם: ה' אֱלֹהִים נָתַן לִי לְשׁוֹן לְמוֹדִים לְדַעַת לְעוֹת אֶת יַעֲרֵף דָּבָר יַעֲרֵף בְּבִקְרָה בְּבִקְרָה יַעֲרֵר לִי אֶזְנוֹן לְשִׁמּוֹעַ כְּלַמוֹדִים: ה' אֱלֹהִים פָּתַח לִי אֶזְנוֹן וְאֶנְכִי לֹא מְרִיתִי אַחֲוֹר לֹא נִסּוּגְתִי: יִגְוִי נְתַתִּי לְמִכִּים וְלִחְיִי לְמִוֹרְטִים כִּי לֹא הִסְתַּרְתִּי מִכְּלָמוֹת וְרָק: וְהָ אֱלֹהִים יַעֲרֵר לִי עַל כֵּן לֹא נִקְלַמְתִּי עַל כֵּן שְׂמִיתִי כִּי כַח לְמִישׁ וְאֶדַע כִּי לֹא אֲבוֹשׁ:”

ישעיהו נ' 7-1

בקריו טיסה

סגן שיריה לביא, סמל ראשון טל רון

נביא ונערו עלו אל ראש הכרמל כדי לצפות אל עבר ים
 "עלה אל ראש הכרמל... ויאמר אל נערו עליה נא הבט דרך ים"

א. מי הנביא?

א. מה בקשו לראות?

תשובה

א. אליהו.

ב. לראות את העבים החבשורים את בא הגשם. – הנה עב קטנה ככף איש עלה מיים.

" ויעלה אחאב ללא כל ולשתות ואלהו עליה אל ראש הכרמל ויגהר ארצה וישם פניו בין ברקיו
 ויאמר אל נערו עליה נא הבט דרך ים ויעל ויבט ויאמר אין מאומה ויאמר שב שבע פעמים: ויהי
 בשבעית ויאמר הנה עב קטנה ככף איש עלה מיים ויאמר עליה אמור אל אחאב אסור נרד ולא
 יעצרכה הגשם: ויהי עד כה ועד כה והשמים התקדרו עבים ורוח ויהי גשם גדול וירכב אחאב וילך
 וזרעאלה: ונד ה' היתה אל אליהו וישגס מתניו וירץ לפני אחאב עד באכה וזרעאלה: "

חלכים א' יח' 42-46

תרומת מח עצם

איתי הראל, אלון בן יאיר

נביא מנבא:

"ונתתי עליכם גדים והעלתי עליכם בשר וקרמתי עליכם עור ונתתי בכם רוח וחייתם"

א. מי הנביא?

ב. היכן ראה הנביא את המחזה?

תשובה

א. יחזקאל.

ב. בתוך הבקעה.

ניתן לקבל גם: בבבל, בתל אביב על נהר כנר – מקום מגורי הנביא יחזקאל.

"היתה עלי יד ה' ויוצאני ברוח ה' וניחני בתוך הבקעה והיא מלאה עצמות: והעבירני עליהם
 סביב סביב והנה רבות מאד על פני הבקעה והנה יבשות מאד: ויאמר אלי בן אדם התיינה
 העצמות האלה ואמר ה' אלוקים אתה ידעת: ויאמר אלי הנבא על העצמות האלה ואמרת
 אליהם העצמות היבשות שמעו דבר ה': פה אמר ה' אלוקים לעצמות האלה הנה אני מביא
 בכם רוח וחייתם: ונתתי עליכם גדים והעלתי עליכם בשר וקרמתי עליכם עור ונתתי בכם רוח
 וחייתם וידעתם כי אני ה': ונבאתי פאשר צויתי ויהי קול כהנבא והנה רעש ותקרבו עצמות עצם
 אל עצמו: ונראיתי והנה עליהם גדים ובשר עליהם עור ויקרם עליהם עור מלמעלה ורוח אין בהם: ...
 והנבאתי פאשר צויתי ותבוא בהם הרוח ויחיו ונעמדו על רגליהם חיל גדול מאד מאד: ויאמר אלי
 בן אדם העצמות האלה כל בית ישראל הפה הנה אמרים יבשו עצמותינו ואבדה תקנתנו נגזרנו
 לנו: לכן הנבא ואמרת אליהם כה אמר ה' אלוקים הנה אני פתח את קברותיכם והעליתי אתכם
 מקברותיכם עמי והבאתי אתכם אל אדמת ישראל:"

יחזקאל לו' 1-12

"היה היה דבר ה' אל יחזקאל בן בוזי הפהון בארץ כשדים על נהר כנר ונתהי עליו שם יד ה':... ונאבוא אל
 הגולה תל אביב הישבים אל נהר כנר ונאשב המה יושבים שם ונאשב שם שבעת ימים משמים
 בתוכם:... ונתהי עלי שם יד ה' ויאמר אלי קום צא אל הבקעה ושם אדבר אותך:"

יחזקאל ג' 22,51

רועי פורת

ארכיאולוג

לזכרו של פרופ' אהוד נצר ז"ל

מלך יהודה קרא לעמו לבנות שתי ערים

"והמלך... השמיע את כל יהודה אין נקי וישאו את אבני הרמה ואת עצייה... ויבן בם..."

א. מי המלך?

ב. ציין את שם אחת הערים שנבנו?

תשובה

א. אסא מלך יהודה.

ב. גבע בנימין, המצפה.

" ומלחמה היתה בין אסא ובין בעשא מלך ישראל כל ימיהם: ויעל בעשא מלך ישראל על יהודה ויבן את הרמה לבלתי תת יצא ויבא לאסא מלך יהודה: וישח אסא את כל הכסף והזהב הנותרים באוצרות בית ה' ואת אוצרות בית המלך ויתנם ביד עבדיו וישלחם המלך אסא אל בן הדד בן טברמן בן חזיון מלך ארם הישב בדמשק לאמור: ברית ביני ובינך בין אבי ובין אביך הנה שלחתי לך שחד כסף וזהב לך הפכה את בריתך את בעשא מלך ישראל ויעלה מעלי: וישמע בן הדד אל המלך אסא וישלח את שרי החלים אשר לו על ערי ישראל ויבן את עיון ואת דן ואת אביל בית מעכה ואת כל כנרות על כל ארץ נפתלי: ויהי כשמע בעשא ויחדל מבנות את הרמה וישב בתרצה: והמלך אסא השמיע את כל יהודה אין נקי וישאו את אבני הרמה ואת עצייה אשר בנה בעשא ויבן בם המלך אסא את גבע בנימין ואת המצפה:"

מלכים א' טו' 22-15

הרב עדין אבן ישראל (שטיינזלץ)

חוקר ומבאר התלמוד

על מנהיג ישראל שהגיע לירושלים נאמר:

"הכין לבבו לדרש את תורת ה' ולעשות וללמד בישראל חק ומשפט:"

א. מי המנהיג?

ב. מה היה תוארו המקצועי של המנהיג?

תשובה

א. עזרא.

ב. ספר מיהיר בתורת משה.

"ואחר הדברים האלה במלכות ארתחשסתא מלך פרס עזרא בן שרניה בן עזריה בן חלקיה: בן שלום בן צדוק בן אחיטוב: בן אמריה בן עזריה בן מריות: בן זכריה בן עזריה בן אבישוע בן פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן הראש: הוא עזרא עלה מבבל והוא ספר מיהיר בתורת משה אשר נתן ה' אלהי ישראל ויתן לו המלך כיד ה' אלהיו עליו כל בקשותיו: ויעלו מבני ישראל ומן הכהנים והלויים והמשוררים והשערים והנתינים אל ירושלים בשנת שבע לארתחשסתא המלך: ויבא ירושלם בחדש התמישי היא שנת השביעית למלך: כי באחד לחדש הראשון הוא יסד המעלה מבבל ובאחד לחדש התמישי בא אל ירושלים כיד אלהיו הטובה עליו: כי עזרא הכין לבבו לדרש את תורת ה' ולעשות וללמד בישראל חק ומשפט: וזה פרשגון הנשתגן אשר נתן המלך ארתחשסתא לעזרא הכהן הספר ספר דברי מצות ה' וחקיו על ישראל:"

עזרא ד' 1-11

הערה: סופר – תתקבל המשמעות גם של: דורש בתורת ה', איש שחכמת האלוהים בידו.

דוד ונטורה

י"נן, יקב עופרה

קניית בתים שדות וכרמים בארץ ישראל היא סימן לשיבת העם היהודי לארצו.

נביא שקנה שדה ניבא: "עוד יקנו בתים ושדות וכרמים בארץ הזאת:"

א. מי הנביא?

ב. היכן היה השדה שנקנה?

תשובה

א. ירמיהו.

ב. בענתות אשר בארץ בנימין.

" ויאמר ירמיהו הנה דבר ה' אלי לאמר: הנה הנמא אל בן שלם דוד בן אליהו לאמר קנה לך את שדי אשר בענתות כי לך משפט הגאולה לקנות: ויבא אלי הנמא אל בן דוד כדבר ה' אל חצר המטרה ויאמר אלי קנה נא את שדי אשר בענתות אשר בארץ בנימין כי לך משפט ה' קנה וכן הגאולה קנה לך נאדע כי דבר ה' הוא: ונאקנה את השדה מאת הנמא אל בן דוד אשר בענתות ונאשקלה לו את הכסף שבעה שקלים ונעשרה הכסף: ונאכתב בספר ונאחתם נאעד עדים ונאשקל הכסף במאזנים: ונאקח את ספר המקנה את החתום המצונה והחקים ואת הגלוי: ונאיתן את הספר המקנה אל ברוך בן נריה בן מוסיה לעיני הנמא אל דוד ולעיני העדים הכתובים בספר המקנה לעיני כל היהודים הישבים בחצר המטרה: ונאצנה את ברוך לעיניהם לאמר: כה אמר ה' צבאות אלהי ישראל לקוח את הספרים האלה את ספר המקנה הנה ואת ספר החתום ואת ספר הגלוי הנה ונתתם בכלי חרש למען יעמדו ימים רבים: כי כה אמר ה' צבאות אלהי ישראל עוד יקנו בתים ושדות וכרמים בארץ הזאת:"

ירמיהו לב' 15-6

מירלה אהרונ

פעילת ציבור

איש אחד שיבח אשה על פועלה המיוחד ואמר לה:

" אל תיראי, כל אשר תאמרי אעשה לך, כי יודע כל שער עמי, כי אשת חיל את:"

א. מי האשה?

ב. מה הבטיח האיש לאשה במעמד זה?

תשובה

א. רות.

ב. בועז הבטיח לגאול את רות המואביה ולשאתה לאשה.

" ונתאמר לה נעמי חמותה בתי הלא אבקש לך מנוח אשר ייטב לך: ועתה הלא בעז מדעתנו אשר היית את נערוותי הנה הוא זכה את גרן השערים הלילה: ורחצת וסכת ושמת שמלתיך עליך ויבדת הגרן אל תנדעי לאיש עד פלתו לאכל ולשתות: ויהי בשכבו וידעת את המקום אשר ישכב שם ובאת וגלית מרגלתי ושכבת והוא יגיד לך את אשר תעשין: ונתאמר אליה כל אשר תאמרי אלי אעשה: ותרד הגרן ותעש ככל אשר צויתה חמותה: ויאכל בעז וישת וייטב לבו ויבא לישכב בקצה הערמה ותבא בלט ותגל מרגלתי ותשכב: ויהי בחצי הלילה ויחכד האיש וילפת והנה אשה שכבת מרגלתי: ויאמר מי את ונתאמר אנכי רות אמתך ופרשת כנפך על אמתך כי גאל אתה: ויאמר ברוכה את לה' בתי היטבת חסדך האחרון מן הראשון לבלתי לכת אחרי הבחורים אם דל ואם עשיר: ועתה בתי אל תיראי כל אשר תאמרי אעשה לך כי יודע כל שער עמי כי אשת חיל את: ועתה כי אמנם כי אם גאל אנכי וגם יש גאל קרוב מנני: ליני הלילה והיה בבקר אם יגאלך טוב יגאל ואם לא יחפץ לגאלך יגאלתיך אנכי חי ה' שכבי עד הבקר:"

רות ג' 18-1

" ויאמר בעז לזקנים וכל העם עדים אתם היום כי קניתי את כל אשר לאלימלך ואת כל אשר לכליון ומחלון מיד נעמי: וגם את רות המואביה אשת מחלון קניתי לי לאשה להקים שם המות על נחלתו ולא יכרת שם המות מעם אחיו ומשער קומונו עדים אתם היום: ויאמרו כל העם אשר בשער והזקנים עדים: ותן ה' את האשה הבאה אל ביתך כרחל וכלאה אשר בנו שתייהם את בית ישראל ועשה חיל באפרתה וקרא שם בבית לחם:"

רות ד' 9-11

ארגון השומר החדש

יואל זילברמן ואנשי השומר החדש

נער רועה צאן תיאר את יעילותה של השמירה שהוא וחבריו נהנו ממנה

"חוקמה היו עלינו גם לילה גם יומם כל ימי היותנו עמם רעים הצאן"

א. מי עמד בראש השומרים?

ב. לחי סיפור הנער עובדה זו?

תשובה

א. דוד ואנשיו – שמרו על נערי נבל הכרמלי בעת היותם רועים את הצאן.

ב. לאביגיל אשת נבל.

"וַיֵּאֱמַר בְּמִעוֹן וּמַעֲשָׂהוּ בַכְּרָמִל וְהָאִישׁ גָּדוֹל מְאֹד וְלוֹ צֹאן שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים וְאֶלֶף עֲזִים וַיְהִי בְּגֵזוֹ אֶת צֹאֲנוֹ בַכְּרָמִל: וְשֵׁם הָאִישׁ נָבַל וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ אַבְיָגַיִל וְהָאִשָּׁה טוֹבַת שְׂכָל וַיִּפֹּת תֹּאֲרָה וְהָאִישׁ קָשָׁה וְרַע מַעֲלָלִים וְהוּא כְּלָבִי: וַיִּשְׁמַע דָּוִד בַּמּוֹדֵבָר כִּי גִזַּז נָבַל אֶת צֹאֲנוֹ: וַיִּשְׁלַח דָּוִד עֲשָׂרָה נְעָרִים וַיֹּאמֶר דָּוִד לְנְעָרִים עֲלֹו כְרָמְלָה וּבְאִתָּם אֶל נָבַל וְשְׁאֲלֵתָם לוֹ בְּשֵׁמִי לְשִׁלּוֹם: וְאָמַרְתֶּם כֹּה לְחִי וְאִתָּה שְׁלּוֹם וּבִיתְךָ שְׁלּוֹם וְכָל אֲשֶׁר לְךָ שְׁלּוֹם: וְעַתָּה שְׁמַעְתִּי כִּי גִזַּזְתָּ לְךָ עֲתָה הֲרַעִים אֲשֶׁר לְךָ הִיוּ עִמָּנוּ לֹא הִקְלַמְנוּם וְלֹא נִפְקַד לָהֶם מְאוּמָה כָּל יְמֵי הַיּוֹתֵם בַּכְּרָמִל: שְׁאֵל אֶת נְעָרָיִךְ וַיִּגִּדוּ לְךָ וַיִּמְצְאוּ הַנְּעָרִים חֵן בְּעֵינֶיךָ כִּי עַל יוֹם טוֹב בָּאנוּ תְּנֶנּוּ נָא אֶת אֲשֶׁר תִּמְצָא יָדְךָ לַעֲבָדֶיךָ וּלְבָנֶיךָ לְדָוִד: ... וְלְאַבְיָגַיִל אִשְׁתּוֹ נָבַל הִגִּיד נַעַר אֶחָד מֵהַנְּעָרִים לְאִמּוֹר הִנֵּה שָׁלַח דָּוִד מִלְּאֲכִים מֵהַמּוֹדֵבָר לְבָרֶךְ אֶת אֲדֹנָיִינוּ וַיַּעַט בָּהֶם: וְהֵאֲנָשִׁים טֹבִים לָנוּ מְאֹד וְלֹא הִקְלַמְנוּ וְלֹא פָקַדְנוּ מְאוּמָה כָּל יְמֵי הַתְּהַלְכָנוּ אִתָּם בְּהַיּוֹתָנוּ בְּשִׂדְהָ: חוֹמָה הִיוּ עָלֵינוּ גַם לַיְלָה גַם יוֹמָם כָּל יְמֵי הַיּוֹתָנוּ עִמָּם רַעִים הַצֹּאן: וְעַתָּה דַע וּרְאֵי מִה תַּעֲשֶׂי כִּי כְלָתָה הֲרַעָה אֶל אֲדֹנָיִינוּ וְעַל כָּל בֵּיתוֹ וְהוּא בֶן בְּלִיעַל מִדְּבַר אֱלֹוִי: וְתִמְהַר אַבְיָגַיִל וְתִקַּח מֵאִתָּם לְחֵם וּשְׁנַיִם נָבְלִי וְיֵן וְחֹמֶשׁ צֹאן עֲשׂוּיֹת וְחֹמֶשׁ סָאִים קְלִי וּמֵאָה צִמְקִים וּמֵאִתָּם דְּבָלִים וְתִשָּׂם עַל הַחֲמוּרִים: וְתֹאמֶר לְנְעָרֶיךָ עֲבְרוּ לְפָנַי הַנְּנִי אֲחִירֵיכֶם בָּאָה וְלֹאִישָׁה נָבַל לֹא הִגִּידָה:"

שמחאל א' כה' 19-11

פרופ' אילון לינדנשטראוס

זוכה מדליית פיילדס

נביא מנבא על המחזוריות הקבועה של חוקי הטבע:

"פה אומר ה' נתן שקמש לאור יומם חקת ירח וכוכבים לאור לילה רגע הם ויהמו גליו "

א. מי הנביא?

ב. את מה משווה הנביא לחוקי הטבע?

תשובה

א. ירמיהו.

ב. את נצחיות ישראל – בחירתו של עם ישראל איתנה כחוקי הטבע. כשם שחוקי הטבע קיימים לעולם כך עם ישראל יהיה קיים לעולם.

"פה אומר ה' נתן שקמש לאור יומם חקת ירח וכוכבים לאור לילה רגע הם ויהמו גליו ה' צבאות שמו: אם ימשו החקים האלה מלפני נאם ה' גם זרע ישראל ישבתו מהיות גוי לפני כל הימים: פה אומר ה' אם ימדו שמים מלמעלה ויחקרו מוסדי ארץ לקמטה גם אני אקמאס בכל זרע ישראל על כל אשר עשו נאם ה':"

ירמיהו לא' 36-34

ניתן לקבל גם: הברית עם בית דוד (ועם בית אהרון) לא תופר.

" וַיְהִי דְבַר ה' אֶל יְרֵמְיָהוּ לֵאמֹר: פֹּה אָמַר ה' אִם תִּפְרוּ אֶת בְּרִיתֵי הַיּוֹם וְאֶת בְּרִיתֵי הַלַּיְלָה וּלְבַלְתִּי הַיּוֹת יוֹמָם וְלַיְלָה בְּעַתָּם: גַּם בְּרִיתֵי תִּפְרֹו אֶת דָּוִד עַבְדִּי מֵהַיּוֹת לוֹ בֶּן מֹלֶךְ עַל כִּסְאוֹ וְאֶת הַלְוִיִּם הַכֹּהֲנִים מִשְׁרֵתִי: אֲשֶׁר לֹא יִסְפְּרֹו צָבָא הַשָּׁמַיִם וְלֹא יִמְדוּ חוֹל הַיָּם בֶּן אֲרָבָה אֶת זֶרַע דָּוִד עַבְדִּי וְאֶת הַלְוִיִּם מִשְׁרֵתִי אִתִּי: ... פֹּה אָמַר ה' אִם לֹא בְרִיתֵי יוֹמָם וְלַיְלָה חֲקוֹת שָׁמַיִם וְאֶרֶץ לֹא שְׁמַתִּי: גַּם זֶרַע יַעֲקֹוב וְדָוִד עַבְדִּי אֶמְאָס מִשְׁחַת מִזְרַעוֹ מִשְׁלִים אֶל זֶרַע אֲבָרָהֶם יִשְׁחַק וַיַּעֲקֹב כִּי אָשִׁיב אֶת שְׁבוֹתָם וְרַחֲמֵתִים:"

ירמיהו לג' 19-26

טנייה בהן עוזיאל

אוצרת במוזיאון ישראל
בית הכנסת שהובא מסורנין

נביא חננאל על בית תפילה שיהיה בירושלים:

"וְהִבְיֵאוֹתַי אֶל הַר קְדֹשִׁי וְשִׁמְחֹתַי בְּבֵית תְּפִלָּתִי עוֹלְתֵיהֶם וְזִבְחֵיהֶם לְרִצּוֹן עַל מִזְבְּחִי "

א. מי הנביא?

ב. מי יבוא להתפלל בירושלים, לדברי הנביא?

תשובה

א. ישעיהו.

ב. בני הנכר הנלוים על ה'.

"וְיִהְיֶה כְּאִשֶּׁר שָׁמַע סְנַבְלֵט וְטוֹבְיָה וְהַעֲרָבִים וְהָעַמּוֹנִים וְהָאֲשֻׁדּוּדִים כִּי עָלְתָה אַרוּכָה לְחַמּוֹת יְרוּשָׁלַם כִּי הִחֲלוּ הַפְּרָצִים לְהִסָּתֵם וַיִּחַר לָהֶם מְאֹד: וַיִּקְשְׁרוּ כָל־מִלֵּךְ לְבֹא לְהִלָּחֵם בִּירוּשָׁלַם וְלַעֲשׂוֹת לוֹ תוֹעָה: וַנִּתְפַּלֵּל אֶל אֱלֹהֵינוּ וַנַּעֲמִיד מִשְׁקַר עֲלֵיהֶם יוֹמָם וְלַיְלָה מִפְּנֵיהֶם: כֹּה אָמַר ה' שָׁמְרוּ מִשְׁפָּט וַעֲשׂוּ צְדָקָה כִּי קְרוּבָה יִשׁוּעָתִי לְבֹא וְצַדִּיקִי לְהַגְלוֹת: אֲשֶׁר־י אָנוּשׁ יַעֲשֶׂה זֹאת וְכֵן אָדָם יִחְזִיק בָּהּ שֹׁמֵר שְׁבֵת מִחֲלָלוֹ וְשֹׁמֵר יְדוֹ מִעֲשׂוֹת כָּל רָע: וְאֵל יֹאמַר כֵּן הַנֶּכֶד הַנִּלְוָה אֶל ה' לֵאמֹר הַבְּדִיל יְבַדִּילֵנִי ה' מֵעַל עַמּוֹ וְאֵל יֹאמַר הַסְּרִיס הֵן אֲנִי עֵץ יָבֵשׁ: כִּי כֹה אָמַר ה' לְסַרְיִסִים אֲשֶׁר יִשְׁמְרוּ אֶת שְׁבֻתוֹתַי וְבָחֲרוּ בְּאִשֶּׁר חִפְצָתִי וּמִחֲזִיקִים בְּבְרִיתִי: וַנִּתְתִּי לָהֶם בְּבֵיתִי וּבְחֹמֹתַי יָד וְנֶשֶׁם טוֹב מִבְּנִים וּמִבְּנוֹת שֶׁם עוֹלָם אֶתֵּן לוֹ אֲשֶׁר לֹא יִכָּרֵת: וּבְגִי הַנֶּכֶד הַנִּלְוִים עַל ה' לְשָׁרְתוֹ וְלֵאמֹר אֶת שֶׁם ה' הָיוּ לוֹ לְעַבְדִים כֹּל שֹׁמֵר שְׁבֵת מִחֲלָלוֹ וּמִחֲזִיקִים בְּבְרִיתִי: וְהִבְיֵאוֹתַי אֶל הַר קְדֹשִׁי וְשִׁמְחֹתַי בְּבֵית תְּפִלָּתִי עוֹלְתֵיהֶם וְזִבְחֵיהֶם לְרִצּוֹן עַל מִזְבְּחִי כִּי בֵיתִי בֵית תְּפִלָּה יִקְרָא לְכָל הָעַמּוֹת: נָאִם ה' אֱלֹהִים מִקְבֵּץ נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל עוֹד אֶקְבֹּץ עֲלֵינוּ לְנִקְבְּצֵינוּ: "

ישעיהו נו' 14-11

רב סרן ערן שפרמן

רמ"ד המיגון הפעיל במינהלת טנק המרכבה

בעיצומו של מפעל בניה שקד המנהיג על הגנתה של העיר

"וְחֻצֵי־מִחְזִיקִים וְהַרְמָחִים הַמְּגַנִּים וְהַקְּשָׁתוֹת וְהַשְּׂרִינִים"

א. מה היה מפעל הבניה?

ב. מי האויב שמחננו חששו הבונים?

תשובה

א. בניית חומת ירושלים, בימי נחמיה.

ב. צרי יהודה - סנבלט החרני וטוביה העבד העמוני וגנשם הערבי

הערה: די לציין שם אחד בלבד

"וְיִהְיֶה כְּאִשֶּׁר שָׁמַע סְנַבְלֵט וְטוֹבְיָה וְהַעֲרָבִים וְהָעַמּוֹנִים וְהָאֲשֻׁדּוּדִים כִּי עָלְתָה אַרוּכָה לְחַמּוֹת יְרוּשָׁלַם כִּי הִחֲלוּ הַפְּרָצִים לְהִסָּתֵם וַיִּחַר לָהֶם מְאֹד: וַיִּקְשְׁרוּ כָל־מִלֵּךְ לְבֹא לְהִלָּחֵם בִּירוּשָׁלַם וְלַעֲשׂוֹת לוֹ תוֹעָה: וַנִּתְפַּלֵּל אֶל אֱלֹהֵינוּ וַנַּעֲמִיד מִשְׁקַר עֲלֵיהֶם יוֹמָם וְלַיְלָה מִפְּנֵיהֶם: אֲעֲמִיד מִתְחַתִּיּוֹת לְמִקּוֹם מֵאֲחֵרֵי לְחֹמָה בְּצַחֲיֵיהֶם וַאֲעֲמִיד אֶת הָעַם לְמִשְׁפַּחַת עַם חֲרַבְתֵיהֶם רְמַחֵיהֶם וְקִשְׁתֵיהֶם: וְאָרָא וְאָקוּם וְאָמַר אֶל הַחֲרִים וְאֵל הַסְּגָנִים וְאֵל יֵתֵר הָעַם אֵל תִּירָאוּ מִפְּנֵיהֶם אֶת ה' הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא זָכְרוּ וְהִלָּחְמוּ עַל אַחֲיֵיכֶם בְּנִיכֶם וּבְנֹתֵיכֶם וְנָשִׁיכֶם וּבְתִיכֶם: וְיִהְיֶה כְּאִשֶּׁר שָׁמְעוּ אוֹיְבֵינוּ כִּי נוֹדַע לָנוּ וַיִּסְפֹּר הָאֱלֹהִים אֶת עֲצָתָם וַנִּשָּׁב כְּלָנוּ אֶל הַחֹמָה אִישׁ אֶל מִלְּאֲכָתּוֹ: וְיִהְיֶה מִן הַיּוֹם הַזֶּה הוּא חֻצֵי עֲשִׂים בְּמִלְּאֲכָה וְחֻצֵי־מִחְזִיקִים וְהַרְמָחִים הַמְּגַנִּים וְהַקְּשָׁתוֹת וְהַשְּׂרִינִים וְהַשְּׂרִים אַחֲרֵי כָּל בֵּית יְהוּדָה: הַבּוֹנִים בְּחֹמָה וְהַנְּשָׂאִים בְּסֶבֶל עֲמוּשִׁים בְּאַחַת יְדוֹ עֹשֶׂה בְּמִלְּאֲכָה וְאַחַת מִחֻצוֹת הַשְּׁלַח: וְהַבּוֹנִים אִישׁ חֲרָבוֹ אֲסוּרִים עַל מִתְּנִיּוֹ וּבּוֹנִים וְהַתּוֹקַע בְּשׁוֹפָר אֶצְלוֹ: וְאָמַר אֶל הַחֲרִים וְאֵל הַסְּגָנִים וְאֵל יֵתֵר הָעַם הַמִּלְּאֲכָה הַרְבֵּה וְרַחֲבָה וְאַנְחָנוּ נִפְרָדִים עַל הַחֹמָה רְחוּקִים אִישׁ מֵאֲחֵיו: בְּמִקּוֹם אֲשֶׁר תִּשְׁמְעוּ אֶת קוֹל הַשׁוֹפָר שָׁמָּה תִּקְבְּצוּ אֵלֵינוּ אֱלֹהֵינוּ יִלָּחֵם לָנוּ: "

נחמיה ד' 14-7

עליזה לנדאו

ניצולת שואה

ילד קטן ניצל מטבח שבוצע על אבן אחת

”וַיְהִיגַם... שְׂבָעִים אִישׁ עַל אֶבֶן אַחַת וַיִּזְתֶּר... הַקֶּטָן כִּי נִחְבָּא:”

א. מי הילד שניצל?

ב. מי האנשים שביצעו את הטבח הנורא?

תשובה

א. יותם.

ב. אביחלך ואנשים ריקים ופוחזים מהעיר שכם.

סלמן אבו רוקאן

רשות הטבע והגנים הלאומיים

נביא מנבא:

”רעה עמך בשבטך צאן נחלתך שכני לבדד יער בתוך פרמל”

א. מי הנביא?

ב. באילו אזורים נוספים ירעו העם, לדברי הנביא?

תשובה

א. חיכה.

ב. בשון, גלעד - ירעו בשון וגלעד כימי עולם:

הערה: די לציין שם אחד בלבד

”יום לבנות גדתיך יום ההוא ירחק חק: יום הוא ועדיך יבוא למני אשור וערי מצור ולמני מצור ועד נהר וגם מינים ונהר הנהר: והיתה הארץ לשממה על ישביה מפרי מעלליהם: רעה עמך בשבטך צאן נחלתך שכני לבדד יער בתוך פרמל ירעו בשון וגלעד כימי עולם: כימי צאתך מארץ מצרים: ארצנו נפלאות: יראו גוים ויבשו מפל גבורתם וישימו יד על פה אונניהם תחרשנה: ילחכו עפר כנחש כזחלי ארץ ירגזו ממוסגרותיהם אל ה' אלהינו יפחדו ויראו מפני: מי אל כמוך נשא עון ועבר על פשע לישארית נחלתו לא החזיק לעד אפו כי חפץ חסד הוא: ישוב ירחמנו יכבש עונותינו ותשליך במוצלות ים כל חטאתם: תתן אמת ליעקב חסד לאברהם אשר נשבעת לאבתינו מימי קדם:”

”וַיִּלְךְ אַבְיִמֶלֶךְ בֶּן יִרְבְּעֵל שְׂכֵמָה אֶל אַחִי אִמּוֹ וַיְדַבֵּר אֵלָיָהֶם וְאָל כָּל מִשְׁפַּחַת בֵּית אָבִי אִמּוֹ לֵאמֹר: דַּבְּרוּ נָא בְּאָזְנִי כָּל בְּעָלֵי שְׂכָם מַה טוֹב לָכֶם הַמִּשְׁלַל בְּכֶם שְׂבָעִים אִישׁ כָּל בְּנֵי יִרְבְּעֵל אִם מִשְׁלַל בְּכֶם אִישׁ אֶחָד וּזְכַרְתֶּם כִּי עֲצַמְכֶם וּבְשָׂרְכֶם אָנִי: וַיַּדְבְּרוּ אַחִי אִמּוֹ עָלָיו בְּאָזְנֵי כָּל בְּעָלֵי שְׂכָם אֵת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיֵּט לָבָם אַחֲרַי אַבְיִמֶלֶךְ כִּי אָמְרוּ אַחִינוּ הוּא: וַיִּתְּנוּ לוֹ שְׂבָעִים כֶּסֶף מִבֵּית בַּעַל בְּרִית וַיִּשְׁכַּר בָּהֶם אַבְיִמֶלֶךְ אַנְשֵׁים רִיקִים וּפְחֹזִים וַיִּלְכוּ אַחֲרָיו: וַיִּבְנֶה בֵּית אָבִיו עֶפְרָתָה וַיְהִיגַם אֵת אַחִיו בְּנֵי יִרְבְּעֵל שְׂבָעִים אִישׁ עַל אֶבֶן אַחַת וַיִּזְתֶּר יוֹתָם בֶּן יִרְבְּעֵל הַקֶּטָן כִּי נִחְבָּא: וַיִּאֲסֹפוּ כָּל בְּעָלֵי שְׂכָם וְכָל בֵּית מְלֹא וַיִּלְכוּ וַיִּמְלִיכוּ אֵת אַבְיִמֶלֶךְ לְמֶלֶךְ עִם אֱלוֹן מִצָּב אֲשֶׁר בְּשָׂכָם: וַיִּגְדּוּ לְיוֹתָם וַיִּלְךְ וַיַּעֲמֹד בְּרֹאשׁ הַר גְּרִזִים וַיִּשָּׂא קוֹלוֹ וַיִּקְרָא וַיֹּאמֶר לָהֶם שְׂמְעוּ אֵלַי בְּעָלֵי שְׂכָם וַיִּשְׁמַע אֲלֵיכֶם אֱלֹהִים: הֲלוֹךְ הֲלָכּוּ הַעֲצִים לְמִשְׁחַת עֲלֵיהֶם מֶלֶךְ וַיֹּאמְרוּ לְזֹאת מַלְכָּה עָלֵינוּ: וַיֹּאמֶר לָהֶם הַזֹּאת הַחֲדַלְתִּי אֵת דְּשָׁנִי אֲשֶׁר בִּי יְכַבְּדוּ אֱלֹהִים וְאַנְשֵׁים וְהִלַּכְתִּי לְנוּעַ עַל הַעֲצִים: וַיֹּאמְרוּ הַעֲצִים לְתֹאנְהָ לְכִי אִתָּ מְלָכִי עָלֵינוּ: וַתֹּאמֶר לָהֶם הַתֹּאנְה הַחֲדַלְתִּי אֵת מְתָקִי וְאֵת תְּנוּבָתִי הַטוֹבָה וְהִלַּכְתִּי לְנוּעַ עַל הַעֲצִים: וַיֹּאמְרוּ הַעֲצִים לְגֹפֶן לְכִי אִתָּ מְלָכִי עָלֵינוּ:”

שי דורון

קפטן קבוצת כדורסל אליצור רמלה

לאחר אחד הנצחונות הגדולים של עם ישראל מסופר:

"נתצאנה הנשים מפל ערי ישראל לשיר והמחלות"

א. באיזה נצחון מדובר?

ב. מה שרו הנשים באותה עת?

תשובה

א. נצחון דוד על גליית שהביא לנצחון ישראל על פלישתים.

ב. הכה שאול באלפיו ודוד ברבבותיו.

"ויהי בבוואם בשוב דוד מהכות את הפלשתים ותצאנה הנשים מפל ערי ישראל לשיר והמחלות

לקראת שאול המלך בתפיש בשמחה ובשלישים: ותענינה הנשים המשחקות ותאמרן הבה

שאול באלפיו ודוד ברבבותיו: ויחר לשאול מאד וירע בעיניו הדבר הזה ויאמר נתנו לדוד רבבות

ולי נתנו האלפים ועוד לו אך המלוכה: ויהי שאול עוין את דוד מהיום ההוא והלאה:"

שחואל א' יח' 6-9

כפר כישורית

קבוצת אנשים מישראל פנתה למנהיג בבקשת עזרה

"בנינו ובנותינו אנו רבים... נעתה כבשר אחינו בשורנו כבניהם בנינו"

א. מי המנהיג?

ב. מה העזרה שביקשו האנשים מהמנהיג?

תשובה

א. נחמיה.

ב. שעשירי העם יוותרו על החוב שהם נושים בהם.

" ונתה צעקת העם ונשיהם גדולה אל אחיהם היהודים: ויש אשר אמרו בנינו ובנותינו אנו רבים ונקחה דגן ונאכלה ונחיה: ויש אשר אמרו שדתינו וכרמינו ובתינו אנו רבים ונקחה דגן ברעב: ויש אשר אמרו לנו כסף למדת המלך שדתינו וכרמינו: ועתה כבשר אחינו בשורנו כבניהם בנינו והנה אנו כבשים את בנינו ואת בנותינו לעבדים ויש מבנותינו נכבשות ואין לאל דנו ושדתינו וכרמינו לאחרים: ויחר לי מאד פאשר שמעתי את זעקתם ואת הדברים האלה: וימלך לבי עלי ואריבה את החרים ואת הסגנים ואמרה להם מושא איש באחיו אתם נשים ואתם עליהם קהלה גדולה: ואמרה להם אנו קנינו את אחינו היהודים הנמקרים לגוים כדי בני וגם אתם תמקרו את אחיכם ונמקרו לנו ויחרישו ולא מקצאו דבר: ואמר לא טוב הדבר אשר אתם עשים הלוא ביראת אלהינו תלכו מחקפת הגוים או בנינו: וגם אני אחי ונערי נשים בהם כסף ודגן נעזבה נא את המשא הזה: השיבו נא להם כהיום שדתיהם כרמייהם זיתיהם ובתייהם ומאת הכסף והדגן התירוש והיצקה אשר אתם נשים בהם: ויאמרו נשיב ומקם לא נבקש פן נעשה פאשר אתה אומר ואקרא את הפהנים ואשביעם לעשות כדבר הזה: גם חצני נערת ואמרה ככה ינער האלהים את כל האיש אשר לא יקים את הדבר הזה ומביתו ומיגיעו וככה יהיה נעור ויאמרו כל הקהל אמון ויהללו את ה' ויעש העם כדבר הזה:"

חידון התנ"ך העולמי לנוער יהודי התשע"א
החידון הפומבי - ירושלים

השלב השני

בחלק הראשון

זיהוי אתר מיקראי על פי רמזים

לכל אחד מהנבחנים יוצגו 3 רמזים הרומזים לאתר מיקראי אחד

זיהה הנבחן את האתר על פי הרמז הראשון בלבד - יזכה ב-8 נקודות
זיהה הנבחן את האתר על פי הרמז הראשון והשני - יזכה ב-5 נקודות
זיהה הנבחן את האתר על פי שלשה רמזים - יזכה ב-3 נקודות

הזמן המוקצב לזיהוי האתר: 25 שניות

בחלק השני

על הנבחן להשיב על חמש שאלות

השאלות יוצגו לפני כל נבחן באמצעות משחק מחשב

הניקוד שיצבור הנבחן על כל שאלה יהיה כדלקמן :

תשובה נכונה על שאלה מס' 1 תזכה את הנבחן ב-2 נקודות
תשובה נכונה על שאלה מס' 2 תזכה את הנבחן ב-3 נקודות
תשובה נכונה על שאלה מס' 3 תזכה את הנבחן ב-4 נקודות
תשובה נכונה על שאלה מס' 4 תזכה את הנבחן ב-5 נקודות
תשובה נכונה על שאלה מס' 5 תזכה את הנבחן ב-6 נקודות
במענה על חמש השאלות יוכל כל נבחן לצבור סך של : 20 נקודות

הזמן המוקצב לפתרון כל חמש השאלות הוא : 60 שניות

אם זיהה הנבחן בחלק הראשון את האתר על פי הרמז הראשון

וענה תשובות נכונות על כל חמש השאלות בשלב השני

יזכה בבונוס של 2 נקודות נוספות

בשלב השני בשני חלקיו ניתן לצבור: 30 נקודות

זהה את שם העיר על פי הרמזים.

רמז מס' 1: לחחנה שם הובאו 400 נערות.

"וַיִּתְּפַקְדוּ הָעַם וְהִנֵּה אִין שָׁם אִישׁ מִיִּשְׂרָאֵל יָבֵשׁ גֹּלְעָד וַיִּשְׁלְחוּ שָׁם הָעֵדָה שְׁנַיִם עֹשֶׂר אֶלְף אִישׁ מִבְּנֵי הַחֵיל וַיִּצְווּ אוֹתָם לֵאמֹר לָכוּ וְהִפִּיתֶם אֶת יְבוֹשֵׁבֵי יָבֵשׁ גֹּלְעָד לְפִי חֶרֶב וְהַנָּשִׁים וְהַטָּף: וְזֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּ כָל זָכָר וְכָל אִשָּׁה יִדְעַת מִשְׁכַּב זָכָר תַּחְרִימוּ: וַיִּמְצְאוּ מִיִּשְׂרָאֵל יְבוֹשֵׁבֵי יָבֵשׁ גֹּלְעָד אַרְבַּע מֵאוֹת נַעֲרָה בְּתוּלָה אֲשֶׁר לֹא יָדְעָה אִישׁ לְמִשְׁכַּב זָכָר וַיְבִיאוּ אוֹתָם אֶל הַמִּוֹחָנָה שְׁלֹה אֲשֶׁר בְּאַרְצוֹ כְּנָעַן וַיִּשְׁלְחוּ כָל הָעֵדָה וַיִּדְבְּרוּ אֶל בְּנֵי בְנִימִן אֲשֶׁר בְּסַלַע רַמּוֹן וַיִּקְרְאוּ לָהֶם שְׁלוֹם: וַיָּשִׁב בְּנִימִן בְּעַת הַהִיא וַיִּתְּנֵנוּ לָהֶם הַנָּשִׁים אֲשֶׁר חִיו מִנְּשֵׁי יָבֵשׁ גֹּלְעָד וְלֹא מִצְּאוּ לָהֶם בָּן:"

שופטים כא' 9-14

רמז מס' 2: לשם שלח ירבעם את אשתו.

"בְּעַת הַהִיא חָלָה אֲבִיהָ בֶן יִרְבְּעָם וַיֹּאמֶר יִרְבְּעָם לְאִשְׁתּוֹ קוּמִי נָא וְהִשְׁתַּנִּיתִי וְלֹא יָדְעוּ כִּי אֶת אִשְׁתִּי יִרְבְּעָם וְהִלְכָתְּ שְׁלֹה הִנֵּה שָׁם אַחֲתָיָה הַנְּבִיאָה הוּא דָבָר עָלַי לְמַלְכְךָ עַל הָעַם הַזֶּה: וְלִקְחִתְּ בִּידְךָ עֲשֻׁרָה לָחֶם וְנִקְדִים וּבִקְבֹקֵב דָּבֵשׁ וּבָאת אֵלָיו הוּא יִגִּיד לְךָ מַה יְהִיָה לְנַעַר: וַתַּעֲשֵׂ בֶן אִשְׁתִּי יִרְבְּעָם וַתִּקַּם וַתִּלְכֶךְ שְׁלֹה וַתְּבֵא בֵּית אַחֲתָיָה וְאַחֲתָיָה לֹא יָכַל לִרְאוֹתָ כִּי קָמוּ עֵינָיו מִשִּׁיבוֹ: וְהָאָמֵר אֶל אַחֲתָיָה הִנֵּה אִשְׁתִּי יִרְבְּעָם בָּאָה לְדָרֶשׁ דְּבָר מֵעַמְּךָ אֶל בְּנֵה כִּי חָלָה הוּא כְּזֹה וְכֹזֶה תִּדְבְּרִי אֵלָיָה וְיִהִי כַּבָּאָה וְהִיא מִתְנַפְרָה:"

מלכים א' יד' 1-5

רמז מס' 3: לשם עלו אלקנה ומשפחתו.

"וַיְהִי אִישׁ אֶחָד מִן הַרְּמָתִים צוּפִים מְהֵרָ אֶפְרָיִם וּשְׁמוֹ אֶלְקָנָה בֶן רִחָם בֶּן אֶלְיָהוּא בֶן תַּחוּ בֶן צוּף אֶפְרָתִי: וְלוֹ שְׁתֵּי נָשִׁים שֵׁם אַחַת חַנָּה וְשֵׁם הַשְּׁנַיִת פְּנִנָּה וַיְהִי לְפָנֶיהָ יְלָדִים וּלְחַנָּה אִין יְלָדִים: וְעֵלָה הָאִישׁ הוּא מַעֲרִיר מִמֵּימִים מִיִּמּוֹהָ לְהַשְׁתַּחֲוֹת וְלִזְבַּח לָהּ צְבָאוֹת בְּשֵׁלָה וְשָׁם שְׁנֵי בְנֵי עָלִי חֲפָנִי וּפְנִיָס כְּהֵנִים לָהּ: וַיְהִי הַיּוֹם וַיִּזְבַּח אֶלְקָנָה וְנָתַן לְפָנֶיהָ אֶשְׁתּוֹ וְלִכְלֹ בְּנֵיהָ וּבְנוֹתֶיהָ כְּנֹת: "

שמואל א' א' 1-4

שם המקום: שילה

הנושא: בטחון

ענה על חמש השאלות הבאות:

הניקוד	השאלה	התשובה	המקור
2	מי אמר: "ללמד בני יהודה קשת הנה כתובה על ספר הישר"?	דוד	שמואל ב' א' 18
3	על מי נאמר: "קלע באבן אל השערה ולא יחטא"?	בני בנימין	שופטים כ' 16
4	בימי איזה מלך הובאו לירושלים גשק ... סוסים ופָרָדִים"?	שלמה	מלכים א' י' 25
5	על מי נאמר: "וישלח שמה סוסים ורכב וחייל כבד ויבאו לילה ונקפו על העיר"?	בן הדד מלך ארם	מלכים ב' ו' 14
6	בנבואת מי נזכר הפסוק: "התהלכנו בארץ והנה כל הארץ ישבת ושקטת"?	זכריה	זכריה א' 11

זהה את שם העיר על פי הרמזים.

רמז מס' 1: מכאן ומצלו ומשחרון יצאו 80 איש מגלחתי זקן.

"ונאת כל היהודים אשר היו אתו את גדליו במצפה ואת הפשדים אשר נמצאו שם את אנשי המלחמה הבה ישמעאל: ויהי ביום השני להמית את גדליו ואיש לא ידע: ונבאו אנשים משכם משלו ומשחרון שמנים איש מגלחתי זקן וקרעי בגדים ומתגדדים ומנחה ולבונה בידם להביא בית ה': ויצא ישמעאל בן נתניה לקראתם מן המצפה הלך הלך ובכה ויהי פגוש אתם ויאמר אליהם באו אל גדליו בן אחיקם: ויהי כבואם אל תוך העיר וישחטם ישמעאל בן נתניה אל תוך הבור הוא והאנשים אשר אתו"

ירמיה מא' 7-3

רמז מס' 2: יהושע הקים אבן גדולה תחת האלה.

"ועתה הסירו את אלהי הגזר אשר בקרבכם והטו את לבבכם אל ה' אלהי ישראל: ויאמרו העם אל יהושע את ה' אלהינו נעבד ובקולו נשמע: ויכרת יהושע ברית לעם ביום ההוא וישם לו חק ומשפט בשכם: ויכתב יהושע את הדברים האלה בספר תורת אלהים ויקח אבן גדולה ויקימה שם תחת האלה אשר במקדש ה': ויאמר יהושע אל כל העם הנה האבן הזאת תהיה בנו לעדה כי היא שמעה את כל אמרי ה' אשר דבר עמנו והיתה בכם לעדה פן תכחשו באלהיכם: וישלח יהושע את העם איש לנחלתו:"

יהושע כד' 23-28

רמז מס' 3: חלקת שדה שם נקנתה במאה קשיטה.

"ויבא יעקב שלם עיר שכם אשר בארץ פנעו בבאו מפדן ארם ויסח את פני העיר: ויקו את חלקת השדה אשר נטה שם אהלו מיד בני חמור אבי שכם במאה קשיטה: וינצב שם מזבח ויקרא לו אל אלהי ישראל:"

בראשית לג' 18-20

שם המקום: שכם

הנושא: חוץ

ענה על חמש השאלות הבאות:

הניקוד	השאלה	התשובה	המקור
2	על מי נאמר: "ותבא ירושלמה בחיל כבד מאד גמלים נשאים בשמים?"	חלכת שבא	חלכים א' י' 2
3	מי הבטיח לחלך ישראל "והוצות תשים לך בדמשק?"	בן הדד חלך ארם	חלכים א' כ' 34
4	מי השיב למלך ישראל מאה אלה כרים ומאה אלה אילים צמור?	חישע מלך מואב	חלכים ב' ג' 4
5	מי אמר: "פרס כוש ופוט אתם כלם קגו וכובע?"	יחזקאל	יחזקאל לח' 5
6	מי אמר: "ואשרו אתכם כל הגוים כי תהיו אתם ארץ חפץ?"	חלאכי	חלאכי ג' 12

הנושא: חינוך

ענה על חמש השאלות הבאות:

הניקוד	השאלה	התשובה	המקור
2	על מי נאמר: "הלך וגדל וטוב גם עם ה' וגם עם אנשים"?	שמואל	שמואל א' ב' 26
3	חי בקש: "איש האלהים אשר שלחת יבוא... ויורנו מה נעשה לנער היולד"?	חנוח	שופטים יג' 8
4	על מי נאמר: "וימלא את החכמה ואת התבונה ואת הדעת לעשות כל מלאכה בנחשת"?	חיקם (מצר)	חלכים א' ז' 14
5	חי אחר: "כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו"?	חלאכי	חלאכי ב' 7
6	חי אחר: "כי זאת הפרית אשר אכרת את בית ישראל... נתתי את תורתך בקרבם ועל לבם אכתבנה"?	ירמיהו	ירמיה לא' 32

רמז מס' 1: שלון בן כל חזה היה שר פלך זה.

" ואת שער האשפות החזיק מלפניה בן רכב שר פלך בית הפרם הוא יבנו ויעמיד דלתותיו מנגעליו ובריקיו: ואת שער העין החזיק שלון בן כל חזה שר פלך המצפה הוא יבנו ויטלנו ויעמיד דלתותיו מנגעליו ובריקיו ואת חומת ברכת השלח לגן הפלך ועד המעלות היודות מעיר דויד: אתריו החזיק נחמיה בן עזבוק שר חצי פלך בית צור עד נגד קברי דויד ועד הבכיה העשויה ועד בית הגברים: "

נחמיה ג' 14-16

רמז מס' 2: שם נרצח גדליה בן אחיקם.

"ויהי בחדש השביעי בא ישמעאל בן נתניה בן אלישמע מזרע המלוכה ורבי הפלך ועשרה אנשים אתו אל גדליהו בן אחיקם המצפה ויאכלו שם לחם יחדו במצפה: ויקם ישמעאל בן נתניה ועשרת האנשים אשר היו אתו ויכו את גדליהו בן אחיקם בן שפן בחרב וקמת אתו אשר הפקיד מלך בבל בארץ: ואת כל היהודים אשר היו אתו את גדליהו במצפה ואת הפשדים אשר נמצאו שם את אנשי המלחמה הכה ישמעאל: "

ירמיה מא' 1-3

רמז מס' 3: בת יפתח יצאה שם לקראתו.

" ויעבר יפתח אל בני עמון להלחם בם ויתנם ה' בגדו: ויבס מערוער ועד בואך מניית עשרים עיר ועד אבל כרמים מפה גדולה מאד ויבנו בני עמון מפני בני ישראל: ויבא יפתח המצפה אל ביתו והנה בתו יצאת לקראתו בתפים ובמחלות ורק היא חידה אין לו ממנו בן או בת: ויהי כראותו אותה ויקרע את בגדיו ויאמר אהה בתי הכרע הכרעתי ואת היית בעלכי ואנכי פציתי כי אל ה' ולא אוכל לשוב: "

שופטים יא' 32-35

שם המקום: מצפה

שאלה מס' 4

זהה את שם העיר על פי הרמזים

רמז מס' 1: שם גר אֶלְחָנָן בֶּן דָּדוּ, מגיבורי דוד.

"מן השלשים נכבד ואל השלשה לא בא וישמהו דוד אל משמעתו: עשהאל אחי יואב בשלשים אֶלְחָנָן בֶּן דָּדוּ בֵּית לָחֶם: שְׁמֹה הַחֲרָדִי אֶלְיָקָא הַחֲרָדִי:"

שחואל ב' נג' 23-25

רמז מס' 2: לשם באו רות ונעמי בתחלת הקציר.

"ותרא כי מתאמצת היא ללקת אתה ותחדל לדבר אליה: ותלכנה שתיהם עד באנה בית לחם ויהי כבאנה בית לחם ותהם כל העיר עליהן ותאמרנה הזאת נעמי: ותאמר אליהן אל תקראנה לי נעמי קראן לי מרא כי המר שדי לי מאד: אני קולאה הלכתי וריקם השיבני ה' למה תקראנה לי נעמי ה' ענה בי ושדי הכע לי: ותשב נעמי ורות המואביה כלתה עמה השבה משדי מואב והמה באו בית לחם בתחלת קציר שעורים:"

רות א' 18-22

רמז מס' 3: שם גרה משפחת דוד.

" ודוד בן איש אפרתי הזה מבית לחם יהודה ושמו ישי ולו שמונה בנים והאיש בימי שאול זקן בא באנשים: וילכו שלשת בני ישי הגדלים הלכו אחרי שאול למלחמה ושם שלשת בניו אשר הלכו במלחמה אליאב הבכור ומשנהו אבינדב והשלשי שמה: "

שחואל א' יז' 12-13

שם המקום: בית לחם

שאלה מס' 4 - חלק שני

הנושא: חקלאות

ענה על חמש השאלות הבאות:

הניקוד	השאלה	התשובה	המקור
2	על חי נאמר: "ויחל... איש האדמה וישע פרים?"	נח	בראשית ט' 20
3	על חי נאמר: "והוא חרש שנים עשר צמדים לפניו?"	אלישע	מלכים א' יט' 19
4	על חי נאמר: "ויגדל הילד... ויצא אל אביו אל הקצרים"	בן השונמית	מלכים ב' ד' 18
5	חי אמר: "ובשנה השלישית זרעו וקצרו ונטעו כרמים ואכלו פרים?"	ישעיהו	מלכים ב' יט' 29
6	חי אמר: "כי זרע השלום הגפן תתן פריה והארץ תתן את יכולה והשמים יתנו טלם?"	זכריה	זכריה ח' 12

זהה את שם העיר על פי הרמזים.

רמז מס' 1: הוהם היה חלך עיר זז.

"ויהי כששמע אדני צדק מלך ירושלם כי לכד יהושע את העי ויחרימה באשר עשה ליריחו ולמלכה בן עשה לעי ולמלכה וכי השלימו ישיבי גבעון את ישראל ויהיו בקרבם: וייראו מאד כי עיר גדולה גבעון באחת ערי הממלכה וכי היא גדולה מן העי וכל אנשיה גברים: וישלח אדני צדק מלך ירושלם אל הוהם מלך חברון ואל פראם מלך ירמוות ואל יפיע מלך לכיש ואל דביר מלך עגלון לאמור: עלו אלי ועזרני ונכה את גבעון כי השלימה את יהושע ואת בני ישראל: "

יהושע י' 4-1

רמז מס' 2: לשם הלך אבשלום לשלם נדרו.

"ויהי מוקץ ארבעים שנה ויאמר אבשלום אל המלך אלכה נא ואשלם את נדרי אשר נדרתי לה' בחברון: כי נדר נדר עבדך בשבתי בגשור בארם לאמור אם ישוב ישיבני ה' ירושלם ועבדתי את ה': ויאמרו לו המלך לך בשלום ויקם וילך חברונה: וישלח אבשלום מרגלים בכל שבטי ישראל לאמור פשמעכם את קול השפר ואמרתם מלך אבשלום בחברון: ואת אבשלום הלכו מאתים איש מירושלם קראים והלכים לתפס ולא ידעו כל דבר"

שמואל ב' טו' 7-11

רמז מס' 3: העיר שקויבל כלב בן יפנה לנחלה.

"עודני היום חזק באשר ביום שלח אותי משה כחתי אז וכחתי עתה למלחמה ולצאת ולבוא: ועתה תנה לי את הקר הזה אשר דבר ה' ביום ההוא כי אתה שמעת ביום ההוא כי ענקים שם וערים גדולות בצרות אולי ה' אותי והורשתים באשר דבר ה': ויברכהו יהושע ויתן את חברון לכלב בן יפנה לנחלה: על כן היתה חברון לכלב בן יפנה הקנזי לנחלה עד היום הזה יען אשר מלא אמהי ה' אלהי ישראל: ושם חברון לפני קרית ארבע האדם הגדול בענקים הוא והארץ שקטה מלחמה: "

יהושע יד' 11-15

הנושא: בינוי

ענה על חמש השאלות הבאות:

הניקוד	השאלה	התשובה	המקור
2	על מי נאמר: "ויעש לו שם סבה וישב תחתיה בצל?"	יונה	יונה ד' 5
3	על מי נאמר: "ויבן לו בית ולמקנהו עשה סבת?"	יעקב	בראשית לג' 17
4	על מי נאמר: "ויבן... את שכם בחר אפרים וישב בה?"	ירבעם בן נבט	מלכים א' יב' 25
5	מי אמר: "אלהי השמים הוא יצליח לנו ואנחנו עבדיו נקום ובנינו?"	נחמיה	נחמיה ב' 20
6	מי אמר: "בנו בתים ושבנו ונטעו גנות ואכלו את פרינו?"	ירמיהו	ירמיה כט' 5

שם העיר: חברון

זהה את שם העיר על פי הרמזים.

רמז מס' 1: לשם הועבר איש בושח במוות אביו.

"וְאִבְנֵי בֶן נֵר שִׁיר צָבָא אֲשֶׁר לְשָׂאוֹל לָקַח אֶת אִישׁ בִּשְׁתַּת בֶּן שָׂאוֹל וַיַּעֲבֹרְהוּ מִחֲנָיִם: וַיִּמְלְכוּהוּ אֶל הַגְּלָעָד וְאֶל הָאֲשׁוּרִי וְאֶל יִזְרְעֵאל וְעַל אֶפְרַיִם וְעַל בְּנֵימִן וְעַל יִשְׂרָאֵל כְּלָה: בֶּן אַרְבַּעִים שָׁנָה אִישׁ בִּשְׁתַּת בֶּן שָׂאוֹל בְּמָלְכוֹ עַל יִשְׂרָאֵל וּשְׁתַּיִם שָׁנִים מָלַךְ אַךְ בֵּית יְהוּדָה הָיוּ אַחֲרֵי דָוִד: וַיְהִי מִסְפַּר הַיָּמִים אֲשֶׁר הָיָה דָוִד מָלַךְ בְּחֶבְרוֹן עַל בֵּית יְהוּדָה שִׁבְעַת שָׁנִים וְשִׁשָּׁה חֳדָשִׁים:"

שמואל ב' ב' 8-11

רמז מס' 2: שם כלכל ברזילי את דוד.

"וַדָּוִד בָּא מִחֲנָיִמָה וְאֶבְשָׁלִם עִבֵר אֶת הַיָּרְדֵן הוּא וְכָל אִישׁ יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ וְאֶת עַמְשָׂא שֵׁם אֶבְשָׁלִם תַּחַת יוֹאָב עַל הַצָּבָא וְעַמְשָׂא בֶן אִישׁ וְשִׁמּוֹ יִתְרָא הַיִּשְׂרָאֵלִי אֲשֶׁר בָּא אֶל אַבְיָגַל בַּת נָחַשׁ אַחֹת צְרוּיָה אִם יוֹאָב: וַיִּחַן יִשְׂרָאֵל וְאֶבְשָׁלִם אָרְצָה גְּלָעָד: וַיְהִי כִּבּוּא דָוִד מִחֲנָיִמָה וְשִׁבִי בֶן נָחַשׁ מִרְבַּת בְּנֵי עַמּוֹן וּמִכִּיר בֶּן עַמִּיאֵל מִלֵּא דָבָר וּבְרָזְלִי הַגְּלָעָדִי מִרְגְּלִים: מִשְׁפָּב וְסַפּוֹת וְכָלִי יוֹצֵר וְחֻטִּים וְשִׁיעָרִים וְקַמַּח וְקָלִי וְפֹל וְעֵדֻשִׁים וְקָלִי: וְדָבַשׁ וְחֻמָּאָה וְצֹאן וְשִׁפּוֹת בְּקָר הַגִּישׁוֹ לְדָוִד וְלָעַם אֲשֶׁר אִתּוֹ לְאָכֹל כִּי אִמְרוּ הָעָם רָעַב וְעִיָּף וְצָמָא בְּמִדְבָּר:"

שמואל ב' יז' 24-29

רמז מס' 3: יעקב בשובו חחרן ראה חלְאָכִי אֱלֹהִים.

"וַיִּשְׁפָּם לָבֶן בְּבִקְרָו וַיִּנְשָׁק לְבָנָיו וּלְבָנוֹתָיו וַיְבָרֶךְ אֹתָהֶם וַיֵּלֶךְ וַיֵּשֶׁב לָבֶן לְמִקְמוֹ: וַיַּעֲקֹב הַלֵּךְ לְדִרְכּוֹ וַיִּפְגְּעוּ בּוֹ מְלָאָכִי אֱלֹהִים וַיֹּאמְרוּ יַעֲקֹב כָּאֲשֶׁר רָאָם מִחֲנָה אֱלֹהִים זֶה וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא מִחֲנָיִם"

בראשית לב' 1-3

שם המקום: מחניים

הנושא: בטחון פנים

ענה על חמש השאלות הבאות:

הניקוד	השאלה	התשובה	המקור
2	"וַיָּבֹאוּ שִׁטְרֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר שָׁמְרוּ עֲלֵהֶם" - מי הכה את השוטרים?	נוגשי פרעה	שמות ה' 14
3	מי המלך שציוה: "שִׁמּוֹ אֶת זֶה בֵּית הַכְּלָא וְהֶאֱכִילְהוּ לָחֶם לַחֵץ וּמִים לַחֵץ"?	אחאב	מלכים א' כב' 27
4	למי נאמר: "מָה מְלֹאכְתְּךָ וּמֵאַיִן תִּבּוֹא מָה אֲרַצְךָ וְאִי מִזֶּה עִם אֶתֶּה:"?	יונה	יונה א' 8
5	על מי נאמר: "וַיִּבְרְחוּ וַיִּצְאוּ לִילָה מִן הָעִיר דֶּרֶךְ גַּז הַמֶּלֶךְ"?	צדקיהו ואנשיו	ירמיה לט' 4
6	למי נאמר: "הֲגַה נִתְּנוּ עָלֶיךָ עֲבוֹתַיִם וְאַסְרוּךָ בָהֶם וְלֹא תִצָּא בְּתוֹכָם"?	יחזקאל	יחזקאל ג' 25

זהה את שם העיר על פי הרמזים

רמז מס' 1: שם הכה פקח בן רמליהו את פקחיה בן מנחם.

"בשנת חמשים שנה לעזריה מלך יהודה מלך פקחיה בן מנחם על ישראל בשמרון שנתים: ויעש הרע בעיני ה' לא סר מחטאות ירבעם בן נבט אשר הקטיא את ישראל: ויקשר עליו פקח בן רמליהו שליטו ויכהו בשמרון בארמון בית המלך את ארגב ואת הארזיה ועמו חמשים איש מבני גלעדים וימיתוהו וימלך תחתיו: ויתר דברי פקחיה וכל אשר עשה הנם פתובים על ספר דברי הימים למלכי ישראל"

מלכים ב' טו' 23-26

רמז מס' 2: ראש חמור עלה שם שמונים כסף.

"ויהי אחרי כן ויקבץ בן הדד מלך ארם את כל מחנהו ויעל ויצר על שמרון: ויהי רעב גדול בשמרון והנה צרים עליה עד היות ראש חמור בשמונים כסף ורבע הקב דביונים בחמשה כסף: ויהי מלך ישראל עבר על החמה ואשה צעקה אליו לאמר הושיעה אדני המלך"

מלכים ב' ו' 24-26

רמז מס' 3: עומרי קנה עיר זאת בככריים כסף.

"בשנת שלשים ואחת שנה לאסא מלך יהודה מלך עמרי על ישראל שתיים עשרה שנה בתרצה מלך שש שנים: ויקן את ההר שמרון מאת שקר בככרים כסף ויבן את ההר ויקרא את שם העיר אשר בנה על שם שקר אדני ההר שמרון:"

מלכים א' טז' 23-24

שם המקום: שומרון

הנושא: ענייני דתות

ענה על חמש השאלות הבאות:

הניקוד	השאלה	התשובה	המקור
2	לחי נאמר: "ועתה השמרי נא ואל תשתי יין ושקר ואל תאכלי כל טמא?"	אם שחשון	שופטים יג' 4
3	על מי נאמר: "ישב על הכסא על קוזות היכל ה'?"	עלי	שחזאל א' א' 9
4	מי אמר: "ויסגרו הדלתות ואמרה אשר לא יפתחום עד אחר השבת?"	נחמיה	נחמיה יג' 19
5	על מי נאמר: "וישב ... את פניו ויברך את כל קהל ישראל וכל קהל ישראל עמד?"	שלמה	מלכים א' ח' 14
6	מי אמר: "ונבאו בניכם ובנותיכם וקניכם חלמות? חלמוון בהוריכם חזינות יראו:"	יואל	יואל ג' 1

זהה את שם העיר על פי הרמזים

רמז מס' 1: משם נשלח ארון ה' לעקרון.

"ותכבד יד ה' אל האשדודים וישמם ויך אתם בטהורים את אשדוד ואת גבוליה: ויקרא אנשי אשדוד כי בן ואמרו לא ישוב ארון אלהי ישראל עמנו כי קשתה ידו עלינו ועל דגון אלהינו: וישלחו ויאספו את כל סגני פלשתים אליהם ויאמרו מה נעשה לארון אלהי ישראל ויאמרו גת יסב ארון אלהי ישראל ויסב את ארון אלהי ישראל: ויהי אחריו הסבו אותו ונתהי יד ה' בעיר מהומה גדולה מאוד ויך את אנשי העיר מקטן ועד גדול וישתרו להם טחורים וישלחו את ארון האלהים עקרון ויהי כבוא ארון האלהים עקרון ויזעקו העקרנים לאמור הסבו אלי את ארון אלהי ישראל להמיתני ואת עמי:"

שמואל א' ה' 10-6

רמז מס' 2: לשם ברחו עבדי שמעי.

"וישלח המלך ויקרא לשמעי ויאמר לו בנה לך בית בירושלם וישבת שם ולא תצא משם אנה ואנה: והיה ביום צאתך ועברת את נחל קדרון ידע תדע כי מות תמות דמך יהיה בראשך: ויאמר שמעי למלך טוב הדבר כאשר דבר אדני המלך כן יעשה עבדך וישב שמעי בירושלם ימים רבים: ויהי מקץ שלש שנים ויברחו שני עבדים לשמעי אל אכיש בן מעכה מלך גת ויגידו לשמעי לאמור הנה עבדך בגת: ויקום שמעי ויחבש את חמורו וילך גתה אל אכיש לבקש את עבדיו וילך שמעי ויבא את עבדיו מגת: וינגד לשלמה כי הלך שמעי מירושלם גת וישב:"

מלכים א' ב' 41-36

רמז מס' 3: שם "השתגע" דוד.

"ויקם דוד ויברח ביום ההוא מפני שאול ויבא אל אכיש מלך גת: ויאמרו עבדי אכיש אליו הלא זה דוד מלך הארץ הלא לזה יענו במחלות לאמור הכה שאול באלפיו ודוד ברבבתיו: וישם דוד את הדברים האלה בלבבו וירא מאד מפני אכיש מלך גת: וישנו את טעמו בעיניהם ויתהלל בידם ויתיי על דלתות השער ויורד רירו אל זקנו: ויאמר אכיש אל עבדיו הנה תראו איש משתגע למה תביאו אותו אלי: חסר משגעים אני כי הבאתם את זה להשתגע עלי הנה יבוא אל ביתי:"

שמואל א' כא' 16-11

שם המקום: גת

הנושא: בריאות

ענה על חמש השאלות הבאות:

הניקוד	השאלה	התשובה	המקור
2	מי התפלל "אל נא רפא נא לה"?	חשה	במדבר יב' 13
3	למי נאמר: "הנני רפא לך ביום השלישי תעלה בית ה"?	חזקיהו	מלכים ב' כ' 5
4	מי אמר: "אנכי היום בן המוש ושמונים שנה עודני היום חזק ... בכחי אז וככחי עתה"?	כלב בן יפונה	יהושע יד' 11
5	מי אמר: "הנני מעלה לה ארבה ומרפא ורפאתים וגליתי להם עתרת שלום ואמת"?	ירמיהו	ירמיה לג' 6
6	מי אמר: "וזהה לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה"?	חלאכי	חלאכי ג' 20

חידון התנ"ך העולמי לנוער יהודי התשע"א
החידון הפומבי - ירושלים

השלב השלישי

שאלה זהה בכתב שאלתו של ראש ממשלת ישראל מר בנימין נתניהו

השנה עומד חידון התנ"ך בסימן: אהבת הארץ
ובסימן הפסוק מספר ירמיהו: "וְנִטְעֵתִים בְּאֶרֶץ הַזֹּאת בְּאֵמֶת בְּכֹל לְבִי וּבְכֹל נַפְשִׁי"
הקשר המיוחד של עם ישראל לארץ ישראל מקורו בספרי התנ"ך ובחזון הנביאים
לפניכם 20 פסוקים המבטאים את הקשר המיוחד הזה.
נא ענו על השאלות המצורפות לכל פסוק.

תשובה נכונה על כל שאלה תזכה את הנבחן בנקודה אחת.
תשובות נכונות על כל חלקי השאלה יזכו את הנבחן ב-20 נקודות.
הזמן המוקצב: 5 דקות

בהצלחה

מקום מבטחים

5. לחי נאמר: "ושמתי מקום לעמי לישראל, ונטעתיו ושכן תחתיו ולא ירגז עוד, ולא יסיפו בני עולה לענותו, כאשר בראשונה?"

תשובה: לדוד (על ידי נתן הנביא) שמואל ב' ז' 10

רבים ושפחים

6. בימי חי נאמר: "יהודה וישראל רבים, פחול אשר על הזם לרב, אכלים ושתיים ושפחים?"

תשובה: שלמה מלכים א' ד' 20

אחד בארץ

7. חי נאמר: "ומי כעמך בישראל גוי אחד בארץ, אשר הלכו אלהים, לפדות לו לעם ולשום לו שם"

תשובה: דוד שמואל ב' ז' 23

ארץ מבורכת

8. לחי נאמר: "מברכת ה' ארצו, ממוגד שמים מטל ומתהום רבצת תחת: וממוגד תבואת שמש, וממוגד גרש ירחים: ומראש הררי קדם, וממוגד גבעות עולם:"

תשובה: ליוסף דברים לג' 13-15

9. חי נאמר: "ויירשו בתים קלאים כל טוב, ברות חצובים כרמים וזיתים ועץ מאכל לרב ויאכלו וישבעו וישמינו, ויתעדנו בטובך הגדול?"

תשובה: הלויים בימי נחמיה נחמיה ט' 25

שלב שלישי - שאלה זהה בכתב

שאלתו של ראש מחשלת ישראל חר בנימין נתניהו

" ונטעתים בארץ הזאת באמת בכל לבי ובכל נפשי "

השאלות

ארץ זבת חלב ודבש

1. חי נאמר: "ותתן להם את הארץ הזאת, אשר נשבעת לאבותם לתת להם, ארץ זבת חלב ודבש?"

תשובה: ירמיה ירמיהו לב' 22

טוב הארץ

2. חי נאמר: "למען תחזקו, ואכלתם את טוב הארץ, והורשתם לבניכם עד עולם?"

תשובה: עזרא ט' 21

3. חי נאמר: "עוד תפוצינה ערי מטוב, ונחם ה' עוד את ציון, ובחר עוד בירושלם"

תשובה: זכריה זכריה א' 17

עד עולם

4. חי נאמר: "וישבו על הארץ אשר נתתי לעבדי ליצקב, אשר ישבו בה אבותיכם, וישבו עליה, המה ובניהם ובני בניהם עד עולם?"

תשובה: יחזקאל יחזקאל לו' 25

10. בקשר לאיזו מצוה נאמר הפסוק: "השקיפה מיעון קדשך מן השמים, וברך את עמך את ישראל, ואת האדמה אשר נתת לנו, כאשר נשבעת לאבותינו ארץ זבת חלב ודבש?"

תשובה: ביעור המעשרות דברים נו' 15

בנין הארץ

11. לחי נאמר: "אם שוב תשובו בארץ הזאת, ובניתי אתכם ולא אהרס, ונטעתי אתכם ולא אתוש, כי נחמתי אל הרעה אשר עשיתי לכם:"

תשובה: יוחנן בן קרח ואנשיו ירמיה מב' 10

12. חי אמר: "ביום ההוא, אקים את סבת דויד הנפלת, וגדרתי את פרציהו והרסתיו אקים, ובניתייה בימי עולם:"

תשובה: עמוס עמוס ט' 11

יושבים לבטח

13. חי אמר: "ונתן עץ השדה את פריה, והארץ תתן יבולה, והיו על אדמתם לבטח, וידעו כי אני ה', בשברי את מטות עולם, והצלתיים מיד העבדים בהם:"

תשובה: יחזקאל יחזקאל לר' 27

14. חי אמר: הנני מקבצם מפל הארצות אשר הדחתים שם והשבתים אל המקום הזה והשבתים לבטח:

תשובה: ירמיהו ירמיהו לב' 37

והארץ רחבת ידים

15. בדברי חי נאמר: "והארץ רחבת ידים כי נתנה אלהים בידכם מקום אשר אין שם מחסור כל דבר אשר בארץ:"

תשובה: אנשי שבט דן שופטים יח' 10

חבלי ארץ

ציין באיזה הקשר נזכרו חבלי הארץ הבאים:

16. מבית שאן עד אביל מחולה

תשובה: תחום אחריותו של בענא בן אחילוד מנצבי שלמה - "בענא בן אחילוד מענך ומגדו וכל בית שאן אשר אצל צרתנה מתחת לירזעאל מבית שאן עד אביל מחולה עד מעבר ליקמעם". מלכים א' ד' 12

17. מנגב ועד בית אל.

תשובה: מסעות אברהם אבינו בארץ - "וילך למסעיו מנגב ועד בית אל עד הפקום אשר היה שם אהלה בתחלה בין בית אל ובין העי": בראשית יג' 3

18. מגבע עד באך גזר.

תשובה: דוד מכה בפלישתים - "ויעש דוד בן פאטר צהוה ה' ויד את פלשתים מגבע עד באך גזר" שמואל ב' ה' 25

19. מבאר שבע עד גיא הנם.

תשובה: התישבות בני יהודה בימי נחמיה - "זנח ערלם וחצריהם לכיש ושדתייה עזקה ובנתיה ויחננו מבאר שבע עד גיא הנם:" נחמיה יא 30

20. מן הירדן ועד ירושלים.

תשובה: תמיכת בני יהודה בדוד בעת חרד שבע בן בכרי - "ויעל כל איש ישאל מאחרי דוד אחרי שבע בן בכרי ואיש יהודה דבקו במלפס מן הירדן ועד ירושלים" שמואל ב' כ' 2

בהצלחה

חידון התנ"ך העולמי לנוער יהודי התשע"א
החידון הפומבי - ירושלים

השלב הרביעי

שאלות בזק להכרעה

לפני שני הנבחנים שעלו לשלב הרביעי יוצגו בעל פה 24 שאלות
לכל נבחן יוצגו 12 שאלות

הניקוד

תשובה נכונה על כל שאלה תזכה בנקודה אחת.

חידון התנ"ך העולמי לנוער יהודי התשע"א
 שלב רביעי - שאלות בזק הכרעה

1-2

על מי נאמר: כי ה' אתו וכל אשר הוא עשה ה' מצליח בגדו	מי ביקש: והצליחה נא לעבדך היום ותנהו לרחמים לפני האיש הזה
יוסף בראשית לט' 3	נחמיה נחמיה א' 11

3-4

מי ראה: איש אחד לבוש בדים ומתניו חגרים ככתם אופז	מי ראה: דמות חיות ומראיהם כגחלי אש בערות כמראה הלפדים
דניאל דניאל י" 5	יחזקאל יחזקאל א' 13

5-6

מי אמר: והמלתי עליהם פאשר יחמול איש על בנו העבד אתו	למי נאמר: אני אהיה לו לאב והוא יהיה לי לבן
חלאכי חלאכי ג' 17	דוד (ע"י נתן) שמואל ב' ז' 14

7-8

נחשתא בת אלנתן מירושלם היתה אמו של המלך:	מי שלמת בת הרוץ מן יטבה היתה אמו של המלך
יהויכין מלכים ב' כד' 8	אחז מלכים ב' נא' 19

9-10

מי אמר: כי ילד ילד לנו בן נתן לנו ותהי המשכה על שקמו	מי אמר: הבן יקיר לי אפרים אם ילד שעשעים
ישעיהו ישעיה ט' 5	ירמיהו ירמיה לא' 19

11-12

השלם את הפסוק: אשת חן תתמוך כבוד ועריצים יתמכו עשר:	השלם את הפסוק: שכל אדם האריך אפו ותפארתו עבר על פשע:
משלי יא' 16	משלי יט' 11

13-14

מי חלך על ישראל 28 שנה	מי שפט את ישראל 23 שנה
יהוא מלכים ב' י' 36	תולע בן פואה שופטים ט' 2

15-16

השלם את הפסוק: חֶסֶד וְאֱמֶת יִצְרוּ מְלֶכֶךְ	השלם את הפסוק: רְצוֹן מְלָכִים שְׂפָתַי צֶדֶק
וְסָעַד בְּחֶסֶד כְּסָאוֹ:	וְדַבֵּר יְשׁוּרִים יְאֵהָב:
משלי כ' 28	משלי טז' 13

17-18

מי היה אביהם של: אֲשָׁכְנָז וְרִיפַת וְתַגְרֵמָה	מי היה אביהם של: הַחַוִּי הָעֲרָקִי וְהַסִּינִי
גומר	כנען
בראשית י"ג 3	בראשית י"ז 17

19-20

מי הכהן שאליו נשלח ספר משמיעהו הַנְּחֻלְמִי	מי הסופר שהופקד על אוצרות מעשר הַדָּגָן וְהַתִּירוֹשׁ וְהַיִּצְהָר בִּימֵי נַחֲמִיה
צַפְנִיָּה בֶן מַעֲשִׂיָה הַכֹּהֵן	צדוק הסופר
ירמיה כט' 25	נחמיה ג' 13

21-22

השלם את הפסוק: יֵשׁ זָהָב וְרַב פְּנִינִים	השלם את הפסוק: לְחֶכֶם לֵב יִקְרָא נְבוֹן
וְכָלִי יִקָּר שׂוֹפְתֵי דָעַת:	וּמִתָּק שׂוֹפְתִים יִסִּיף לְקַח:
משלי כ" 15	משלי טז' 12

23-24

למי נאמר: קָרָא אֵלַי וְאֶעֱנֶךָ וְאֶגִּידָה לְךָ גְּדֻלוֹת וּבְצֻרוֹת לֹא יִדְעֶתָם:	מי אמר: לְשִׁמְעֵ אֲזַן שְׂמִיעַתְךָ וְעֵתָה עֵינַי רְאֵתְךָ:
ירמיהו	איוב
ירמיה לג' 3	איוב חב' 5

25-26

מי היה נציב שלמה בְּמִקְצֵי וּבְשִׁעְלֻבִים וּבֵית שְׁמוֹשׁ	מי היה נציב שלמה בְּאֲשׁוּר וּבְעֵלּוֹת
בן דקר	בענא בן חוששי
מלכים א' ד' 9	מלכים א' ד' 16

27-28

מי חי עֶשְׂרֵי שָׁנִים וְתִשְׁעֵי מֵאוֹת שָׁנָה (910)	מי חי שְׁתַּיִם וְשָׁשִׁים שָׁנָה וְתִשְׁעֵי מֵאוֹת שָׁנָה (962)
קינן	יקד
בראשית ה' 14	בראשית ה' 20

29-30

מי אמר: לְהוֹצִיא מִמִּסְגַּר אֲסִיר מִבַּיִת כָּלֹא יֹשְׁבֵי הַשָּׁךְ:	מי אמר: שׁוּבוּ לְבַצְרוֹן אֲסִירֵי הַתְּקֹנָה גַם הַיּוֹם מִגִּיד מִשָּׁנָה אָשִׁיב לָךְ:
ישעיהו	זכריה
ישעיה חב' 7	זכריה ט' 12

חידון התנ"ך העולמי לנוער יהודי בתפוצות

שופטי חידון התפוצות:

אל"ם הרב אייל קרים, יו"ר

מר יוסף שער - מחבר נשאלות

מר חגי הרצל

הגב' חנה גולן

מר ירמי דוד

מר יצחק שטיגליץ

ראם חלמיש - משקיף

נוהל ותקנון שיפוט

לחידון התנייך העולמי ה- 48 לנוער התפוצות

חידון מוקדם בכתב

לפני החידון הפומבי לנציגי התפוצות ייערך מבחן מוקדם בכתב לנציגי ישראל והתפוצות המתמודדים בחידון התנייך העולמי ה-48 ביום העצמאות. ניתן לצבור בחידון בכתב עד 60 נקודות. נקודות אלה מצטרפות לנקודות שיצבור כל מתמודד בחידונים הפומביים.

מבנהו וניקודו של החידון לנציגי התפוצות

מבחן מוקדם בכתב 60 נקודות

שלב א

לכל מתמודד - שאלת בזק בת שני חלקים 10 נקודות

שלב ב

שאלות מבוססות על ממצאים ארכיאולוגיים ל- 6 עד 10 מתמודדים, שצברו מירב הנקודות במבחן בכתב ובשלב א 20 נקודות

שלב ג

שאלה זהה בכתב בת 5 חלקים ל- 5 מתמודדים 20 נקודות

סך הכול 110 נקודות

סדר הושבת הנבחנים

סדר הושבת הנבחנים על הבמה יהיה לפי סדר השפות בהן מתורגמות השאלות. מתרגמי השאלות והתשובות יישבו באולם, ובעת הצורך יסייעו למתמודדים.

הרכב חבר השופטים ותפקידיו

בחבר השופטים יושב-ראש ושישה שופטים. היו"ר אחראי לניהול החידון ולשיפוט. בפתח החידון חודיע היו"ר לנבחנים ומבהיר שתשובות נכונות, שאינן מחומר החידון, לא יזכו בנקודות. היו"ר יימנע מהערות על הישגי הנבחנים ויסתפק בהודעה על מספר הנקודות שצבר כל מתמודד. חלוקת התפקידים בין השופטים שבצוות ניתנת לשינוי ולהחלפה לפי שיקולו של היו"ר.

ניקוד

בתחילת כל מחזור שאלות מכריז היו"ר מהו מספר הנקודות המרבי שאפשר לצבור בעד כל תשובה נכונה ושלמה. השיב הנבחן תשובה חלקית, יקבע היו"ר בסיוע חבריו לשיפוט, אם מגיעות למתמודד נקודות וכמה.

לא השיב הנבחן על השאלה או שהשיב תשובה לא נכונה מכריז יו"ר חבר השופטים "אין מענה". בגיליון הניקוד יירשם 0 נקודות.

כרטיסי שאלות

לכל מתמודד ניתנת השאלה בכתב, לפני שהוא נשאל, ועליו להשיב על השאלה לאלתר. החל הנבחן להשיב על השאלה, שהה, ביקש לחזור על השאלה או חלקה ולא השיב - שוקל חבר השופטים ומחליט אם להפסיקו, או להתיר לנבחן להמשיך, הכל לפי מהלך התשובה.

ערעורים

חבר השופטים והמומחים יהיה הגוף הפוסק בעת ההפסקות בערעורים שיוגשו בכתב. על פסקי חבר השופטים בהענקת נקודות אין לערער לאחר תום החידון.

חתן התני"ך לנוער יהודי בתפוצות וסגניו

המתמודד, שיצבור את המספר הרב ביותר של הנקודות, יזכה/תזכה בתואר **חתן/כלת התני"ך לנוער היהודי בתפוצות**.

המתמודדים ששייגו את המקום השני, השלישי או הרביעי יוכתרו **לסגנים לכלת התני"ך או לחתן התני"ך**.

לחתן התני"ך או לכלת התני"ך ולסגניהם יוענקו תעודות ותשורות על זכיייתם. יתר המתמודדים זכאים לתעודות השתתפות.

השלב הראשון

שאלת בזק: אחדות העם להגברת עצמתו והבטחת קיומו

השנה היא שנת ה-63 למדינת ישראל, שנת ה-48 לחידון התנייך העולמי לנוער יהודי ושנת ה-44 לשחרור ירושלים. בשנה זו יהי תוכנו של חידון התפוצות השנה 'אהבת הארץ', בסימן הכתוב "וְנִטְעַתִּים בְּאֶרֶץ הַזֹּאת בְּאֶמֶת בְּכָל לְבִי וּבְכָל נַפְשִׁי" (ירמיהו לב, מא).

נשלב בחידון השנה מערכת שאלות ותשובות, שעניינן:
אהבת הארץ התשתית לעצמתו, ביטחונו וסוד קיומו.

לכל שאלה בשלב זה שני חלקים.

תשובה לכל חלק מזכה ב-5 נקודות.

תשובה מלאה מזכה ב-10 נקודות.

הקרבה מתוך אהבה ודאגה לעם

השאלות

מנהיג גילה מוכנות להקרבה, מתוך אהבה ודאגה לעם ישראל שחטא, באומרו: "ועתה אם תשא חטאתם ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת".

א. מי המנהיג?

ב. מה היה החטא של העם?

התשובות

א. המנהיג הוא משה רבנו:

ויהי כמפרכת ויאמר משה אל העם אתם חטאתם חטאה גדלה ועתה אעלה אל ה' אולי אכפרה בעד חטאתכם. וישב משה אל ה' ויאמר אנא חטא העם הזה חטאה גדלה ויעשו להם א-להי זקב. ועתה אם תשא חטאתם ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת. ויאמר ה' אל משה מי אשר חטא לי אמתונו מספרי. ועתה לך נחה את העם אל אשר דברתי לך הנה מלאכי ילך לפניך וביום פקדי ופקדתי עליהם חטאתם. ויגף ה' את העם על אשר עשו את העגל אשר עשה אהרן.

(שמות לב, ל-לה)

ב. חטא העגל:

וידבר ה' אל משה לך כד פי שחת עמך אשר העלית מארץ מצרים. סרו מהר מן הדרך אשר צויתם עשו להם עגל מסכה וישתחוו לו ויזבחו לו ויאמרו אלה אלהיך ישכאל אשר העלונך מארץ מצרים... ויהי כאשר קרב אל הפתחה וירא את העגל ומוחלת ויחר אף משה וישלך מידו את הלחות וישבר אותם תחת החר. וינח את העגל אשר עשו וישרף באש ויטחן עד אשר דק ויזר על פני המים וישק את בני ישכאל... וישב משה אל ה' ויאמר אנא חטא העם הזה חטאה גדלה ויעשו להם א-להי זקב... ועתה לך נחה את העם אל אשר דברתי לך הנה מלאכי ילך לפניך וביום פקדי ופקדתי עליהם חטאתם... ויגף ה' את העם על אשר עשו את העגל אשר עשה אהרן.

(שמות לב, ז-ח, יט-כ, לא-לה)

גלות, גאולה והבטחה

השאלות

הכתוב מבשר: לאחר תקופת ארוכה של שיעבוד תבוא הגאולה. בני ישראל "יצאו ברכש גדול" ובעיקר תתקיים הבטחה חשובה.

א. באיזו ברית נאמרה בשורת הגאולה?

ב. מה היא ההבטחה העיקרית שהובטחה בברית הזאת?

התשובות

א. בשורת הגאולה וההבטחה נאמרו לאברהם אבינו ולזרעו בברית בין הבתרים:

ויהי השמש לבוא ותדמה נפלה על אברם והנה אימה חשכה גדלה נפלת עליו. ויאמר לאברם ידע תדע פי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום וענו אותם ארבע מאות שנה. וגם את הגוי אשר יעבדו דן אנכי ואחרי כן יצאו ברכש גדול. (בראשית טו, יב-יד)

ב. ההבטחה שנאמרה לאברהם אבינו ולזרעו היא הבטחת הארץ:

ואתה תבוא אל אבותיך בשלום תקבר בשיבה טובה. ודור רביעי ישובו הנה כי לא שלם עון האמרי עד הנה. ויהי השמש באה ועלטה הנה והנה תנור עשן ולפיד אש אשר עבר בין הגזרים האלה. ביום ההוא פרת ה' את אברם ברית לאמר לזרעך נתתי את הארץ הזאת מנהר מצרים עד הנהר הגדל נהר פרת. (בראשית טו, יז-יח)

שמירת המורשת מקרבת לבבות ונוסכת ביטחון

השאלות

הי ציווה את יהושע:

“רק חזק ונאמן מאד לשמור לעשות ככל התורה אשר צונו משה עבדי”.

א. במה יזכה יהושע, אם יקיים את מצות ה לפי הכתוב האמור?

ב. מה נצטווה יהושע לעשות, לפי הכתוב, כדי שיידע את מצוות ה' ויקיים אותן?

תשובות

א. אם יקיים יהושע את מצוות ה' “לעשות ככל התורה אשר צונו משה...” כי אז יצליח ה' את דרכו ואז ישכיל:

רק חזק ונאמן מאד לשמור לעשות ככל התורה אשר צונו משה עבדי אל תסור ממונו ימין ושמאל למען תשכיל בכל אשר תלך. (יהושע א, ז)

ב. יהושע נצטווה להגות בספר התורה יומם ולילה כדי שיידע את מצוות התורה ויקיים אותן:

לא ימוש ספר התורה הזה מפניך והגית בו יומם ולילה למען תשמור לעשות ככל הכתוב בו כי אז תצליח את דרכך ונאז תשכיל. (יהושע א, ח-ט)

מאבק בהתבוללות הפוגעת באחדות העם ובערכיו

השאלות

באחד מספרי כתובים מדובר על משפחות יהודיות בארץ ישראל, שדיברו בלשונות זרות ולא הכירו את לשון עמנו.

א. מי המנהיג, שקבל על התופעה הזאת?

ב. במה ראה את גורמי התופעה ופעל לביטולה?

התשובות

א. המנהיג הוא נחמיה - נחמיה יג, כג-כד

ב. נחמיה ראה את הגורם לכך, בנישואי התערובת עם הגויים השכנים ופעל להרחיק את הנשים הנכריות מקהל ישראל:

גם בנימים ההם ראיתי את היהודים השיבו נשים אשדודיות עמוניות מואביות. ובניהם חצי קדבר אשדודית ואינם מפירים לדבר יהודית וכלשון עם נעם. ואריב עמם ונאקללם ונאפה מהם אנשים ואמקטם ואשביעם בא-להים אם תתנו בנתיכם לבניהם ואם תשאו מבנתיהם לבנתיכם ולכם. הלוא על אלה חטא שלמה מלך ישראל ובגוים הרבים לא היה מלך כמוהו ואהוב לא-להיו היה ויתנהו א-להים מלך על כל ישראל גם אותו החטיאו הנשים הנכריות. ולכם הנשמע לעשות את כל הרעה הגדולה הזאת למעל בא-להינו להשיב נשים נכריות. (נחמיה יג, כג - כה)

אהבת עם ישראל ואחדותו בנבואה סמלית

השאלות

הנביא יחזקאל נצטווה לקחת שני ענפי עצים, לכתוב על אחד "ליהודה ולבני ישראל" ו"לְבְרִי", ועל השני לכתוב "לְיוֹסֵף עֵץ אֶפְרַיִם וְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל חֲבֵרָיו".

א. מה נצטווה, הנביא יחזקאל, לעשות עם שני העצים לאחר שכתב עליהם כל מה שנצטווה לכתוב?

ב. מה מסמל המעשה הסמלי הזה לפי הכתוב?

התשובות

א. הנביא יחזקאל נצטווה לקרב את שני העצים ולעשות אותם לאחד:

וַיְהִי דְבַר ה' אֵלַי [אל יחזקאל] לֵאמֹר. וְאַתָּה בֶן אָדָם קַח לְךָ עֵץ אֶחָד וְכַתֵּב עָלָיו לַיהוּדָה וְלַבְנֵי יִשְׂרָאֵל חֲבֵר וְלִקְחָה עֵץ אֶחָד וְכַתֵּב עָלָיו לְיוֹסֵף עֵץ אֶפְרַיִם וְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל חֲבֵרָיו. וְקָרַב אֹתָם אֶחָד אֶל אֶחָד לְךָ לְעֵץ אֶחָד וְהָיוּ לְאֶחָדִים בְּיָדְךָ. (יחזקאל לו, טו-יז)

ב. המעשה הסמלי, שנצטווה הנביא יחזקאל לעשות, מסמל את איחודן, לעתיד לבוא, של ממלכת יהודה וממלכת ישראל:

וְכַאֲשֶׁר יֹאמְרוּ אֵלֶיךָ בְנֵי עַמְּךָ לֵאמֹר הֲלוֹא תִגִּיד לָנוּ מָה אֱלֹהֵי לָךְ. דַּבֵּר אֲלֵהֶם כֹּה אָמַר אֲדֹנָי ה' הִנֵּה אֲנִי לֹקֵחַ אֶת עֵץ יוֹסֵף אֲשֶׁר בְּיַד אֶפְרַיִם וְשִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל חֲבֵרָיו וְנָתַתִּי אוֹתָם עָלָיו אֶת עֵץ יְהוּדָה וְעָשִׂיתָם לְעֵץ אֶחָד וְהָיוּ אֶחָד בְּיָדִי. וְהָיוּ הָעֵצִים אֲשֶׁר תִּכְתֹּב עֲלֵיהֶם בְּיָדְךָ לְעֵינֵיהֶם. וְדַבֵּר אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר אֲדֹנָי ה' הִנֵּה אֲנִי לֹקֵחַ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִבֵּין הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִלְכּוּ שָׁם וְקִבַּצְתִּי אֹתָם מִסָּבִיב וְהִבֵּאתִי אוֹתָם אֶל אֲדָמָתָם. וְעָשִׂיתִי אֹתָם לְגֹי אֶחָד בְּאֶרֶץ בְּהָרֵי יִשְׂרָאֵל וְיִמְלֹךְ אֶחָד יְהִי לְכֻלָּם לְמֶלֶךְ וְלֹא יְהִי עוֹד לְשָׁנֵי גוֹיִם וְלֹא יִחַצּוּ עוֹד לְשִׁתֵּי מַמְלָכוֹת עוֹד. (יחזקאל לו, יח-כב)

שיקום ירושלים המאחדת שבטי ישראל

השאלות

לפני שנחמיה יצא לארץ יהודה לשקם עיר אבותיו, ביקש מארתחשסתא מלך פרס לצייד אותו בשתי איגרות.

א. מה תוכנה של האיגרת שהייתה מיועדת אל "פְּחֻוֹת עֶבֶר הַנְּהָר?"

ב. ומה תוכנה של האיגרת, שהייתה מיועדת אל אסף שומר הפרדס?

התשובות

א. באגרת שיועדה ל פְּחֻוֹת עֶבֶר הַנְּהָר הורה המלך ארתחשסתא מלך פרס להעביר וללוות את נחמיה עד ארץ יהודה:

וְאָמַר לְמֶלֶךְ אִם עַל הַמֶּלֶךְ טוֹב אֶגְרוֹת יִתְּנוּ לִי עַל פְּחֻוֹת עֶבֶר הַנְּהָר אֲשֶׁר יַעֲבִירוּנִי עַד אֲשֶׁר אָבוֹא אֶל יְהוּדָה. (נחמיה ב, ז)

ב. באגרת שיועדה לאסף שומר הפרדס הורה המלך ארתחשסתא באיגרתו לתת לנחמיה:

וְאֶגְרָת אֶל אֶסָף שֹׁמֵר הַפְּרָדָס אֲשֶׁר לְמֶלֶךְ אֲשֶׁר יִתֵּן לִי עֲצִים לְקִרוֹת אֶת שְׁעָרֵי הַבֵּיכָה אֲשֶׁר לְבַיִת וְלַחֹמַת הָעִיר וְלְבַיִת אֲשֶׁר אָבוֹא אֵלָיו וְיִתֵּן לִי הַמֶּלֶךְ כֶּיֶד א-להי הטובה עלי. (נחמיה ב, ח)

השתלמות לשונית לכהונה ממלכתית

השאלות

המלך נבוכדנאצר ביקש לבחור "משפילים בכל חכמה וידעי דעת ומביני מדע".

- א. מי היו בין הנבחרים?
- ב. איזו הכשרה יקבלו הנבחרים והיכן ישרתו?

התשובות

- א. בין הנבחרים היו דניאל חנניה מישאל ועזריה:
 ויאמר המלך לאשפנז רב סריסיו להביא מגני ישאאל ומזרע המלוכה ומן הפרתמים.
(דניאל א, ג-ד)
- ב. ההכשרה שיקבלו הנבחרים דעת "ספר ולשון פשדים", כדי להכשירם לשרת
 "בהיכל המלך".
 ילדים אשר אין בהם כל מאום וטובי מראה ומשפילים בכל חכמה וידעי דעת ומביני מדע ואשר
 פח בהם לעמוד בהיכל המלך ולקמדם ספר ולשון פשדים. (דניאל א, ד)

מרכז רוחני מאחד שבטי ישראל

השאלות

בספר עזרא מסופר: "וכל העם הריעו תרועה גדולה ורבים... בכים בקול גדול".

- א. איזה אירוע חשוב גרם לחלק מן העם להריע בשמחה ולחלק לבכות?
- ב. מי מהעם היו "בכים בקול גדול", ומדוע?

התשובות

- א. האירוע החשוב שגרם לחלק מהעם להריע בשמחה וחלק לבכות היה ייסוד בית שני:
 ויענו בהלל ובהודת לה' כי טוב כי לעולם חסדו על ישאאל וכל העם הריעו תרועה גדולה בהלל
 לה' על הוסד בית ה'. (עזרא ג, יא)
- ב. רבים מהכהנים והלויים וראשי האבות הזקנים אשר ראו את הבית הראשון
 בתפארתו לעומת הבית השני בראשיתו היו "בכים בקול גדול".
 ונבכים מהפנים והלואים וראשי האבות הזקנים בכים בקול גדול אשר ראו את הפית הראשון
 בקסדו זה הפית בעיניהם בכים בקול גדול ונבכים בתרועה בשמחה להקים קול. ואין העם מפירים
 קול תרועת השמחה לקול בכי העם כי העם מריעים תרועה גדולה והקול נשמע עד למרחוק.
(עזרא ג, יב-יג)

הצלת מורשת העם גורמת לשמחה

השאלות

אנשי בית שמש, שהיו קוצרים קציר חטים בעמק, ראו עגלה רתומה לשתי פרות מתקרבת אליהם.

א. מי הם ששלחו את העגלה ומה העמיסו עליה?

ב. מה עשו בעצי העגלה ובשתי הפרות?

התשובות

א. הפלשתים שלחו את העגלה והעמיסו עליה את ארון הברית, כי עשה בהם שמות לאחר שלקחו אותו במלחמה מבני ישראל, וכן ארגז ובו כלי זהב שנועדו לכפר על אשמתם, כדי שארון הברית לא ימשיך לנגוף בהם:

וַיַּעֲשׂוּ הָאֲנָשִׁים בֵּן וַיִּקְחוּ שְׁתֵּי פְרוֹת עֲלוֹת וַיֵּאֱסְרוּם בְּעֵגְלָה וְאֵת בְּנֵיהֶם כָּלוּ בְּבֵית. וַיִּשְׁמְעוּ אֶת אֲרוֹן ה' אֶל הָעֵגְלָה וְאֵת הָאֲרָגֵז וְאֵת עֲכָבְרֵי הַזָּהָב וְאֵת צִלְמֵי טַחֲרִיקָהִם. וַיִּשְׁקְנָה הַפְּרוֹת בְּדָרֶךְ עַל דָּרֶךְ בֵּית שָׁמֶשׁ בְּמִסְלָה אַחַת הֵלְכוּ הֵלֶךְ וְנָגְעוּ וְלֹא סָרוּ יָמִין וּשְׂמֹאל וְסָרְנֵי פְלִשְׁתִּים הַלְכִים אַחֲרֵיהֶם עַד גְּבוּל בֵּית שָׁמֶשׁ. וּבֵית שָׁמֶשׁ קִצְרִים קִצְרִים חֲטִים בְּעֵמֶק וַיִּשְׂאוּ אֶת עֵינֵיהֶם וַיִּרְאוּ אֶת הָאֲרוֹן וַיִּשְׁקָחוּ לְרֵאוֹת. (שמואל א' 1, יג)

ב. את עצי העגלה פירקו והשתמשו בהם להקרבת קרבן עולה לה':

וְהָעֵגְלָה בָּאָה אֶל שִׂדֵּה יְהוֹשֻׁעַ בֵּית הַשְּׁמֹשִׁי וַתַּעֲמֹד שָׁם וְשָׁם אָבָן גְּדוֹלָה וַיִּבְקְעוּ אֶת עֲצֵי הָעֵגְלָה וְאֵת הַפְּרוֹת הָעֵלוּ עִלָּה לָהּ. וְהַלְוִיִּם הוֹרִידוּ אֶת אֲרוֹן ה' וְאֵת הָאֲרָגֵז אֲשֶׁר אִתּוֹ אֲשֶׁר בּוֹ כְּלֵי זָהָב וַיִּשְׁמְעוּ אֶל הָאָבָן הַגְּדוֹלָה וְאֲנָשֵׁי בֵּית שָׁמֶשׁ הָעֵלוּ עֲלוֹת וַיִּזְבְּחוּ זִבְחִים בַּיּוֹם הַהוּא לָהּ.

(שמואל א' 1, יד-טו)

הנאמנות וברכתה

השאלות

רות המואביה שאלה את בועז: "מדוע מצאתי חן בעיניך להפירני ואנכי נכריה".

א. מה הייתה תשובתו של בועז?

ב. מה היא הברכה שבירך בועז את רות בסיום תשובתו?

התשובות

א. תשובת בועז היתה, לאחר שנודע לו כיצד רות דאגה לנעמי חמותה לאחר מות בעלה, עזבה את אביה ואת אימה וארץ מולדתה והלכה עם נעמי אל עם שלא הכירה:

וַתִּפֹּל עַל פְּנֵיהָ וַתִּשְׁתַּחֲוֶה אֶרְצָה וַתֹּאמֶר אֵלָיו מַדּוּעַ מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ לְהַפְּרִינִי וְאָנֹכִי. וַיַּעַן בְּעֵז וַיֹּאמֶר לָהּ הֲגַדְדִּי לִי כֹל אֲשֶׁר עָשִׂית אֶת חַמּוֹתֶיךָ אַחֲרֵי מוֹת אִישֶׁךָ וַתַּעֲזְבִי אֶבְיֶךָ וְאֶמְךָ וְאֶרְצֶיךָ מוֹלְדֶתְךָ וַתֵּלְכִי אֵל עַם אֲשֶׁר לֹא יְדַעְתָּ תְּמוּל שְׁלֹשׁוֹם. (רות ב, י-יא)

ב. הברכה שבירך בועז את רות:

יְשָׁלֵם ה' פְּעֻלְךָ וְתִהְיֶינָה מִשְׁפְּרֹתֶיךָ שְׁלֵמָה מְעַם ה' א-להי ישראל אֲשֶׁר בָּאת לְחַסּוֹת תַּחַת כְּנָפָיו. (רות ב, יב)

ביטחון העם קודם לביטחון האישי

השאלות

ביטויים עבריים רבים השגורים על פינו מקורם בספרי התנ"ך.

הביטוי "סלע הפחלקות" שמשמעותו, נושא המחלוקת, מקורו בשם שניתן למקום הקשור ביחסים בין המלך שאול ודוד.

א. מדוע נאלץ דוד לרדת ל"סלע" שבמדבר מעון?

ב. מדוע קראו למקום "סלע הפחלקות"?

התשובות

א. לדוד נודע שהמלך שאול חפץ אותו במדבר מעון, הודות למידע שקיבל מן הזיפים תושבי מדבר מעון, על-כן הוא נאלץ להיחלט ל"סלע" שבמדבר מעון:

וַיַּעַל דָּוִד וְיָפִים אֶל שְׂאוּל הַגִּבְעָתָה לְאֹמֶר הֲלוֹא דָוִד מִסִּתְּפָר עִמּוֹ בַּמִּצְדוֹת בְּחַרְשָׁה בְּגִבְעַת הַחֲכִילָה אֲשֶׁר מִימִין הַיְּשִׁימוֹן. וְעַתָּה לְכָל אֲנֹת נִפְשֶׁךָ הַמֶּלֶךְ לְרִדְתָּ רַד וְלָנוּ הַסְּגִירוֹ בְּיַד הַמֶּלֶךְ. וַיֹּאמֶר שְׂאוּל בְּרוּכִים אַתֶּם לֵה' כִּי חִמַּלְתֶּם עָלַי. לָכֵן נָא הִכִּינוּ עוֹד וְדַעוּ וְרָאוּ אֶת מְקוֹמוֹ אֲשֶׁר תִּהְיֶה רִגְלוֹ מִי הָאֵהוּ שָׁם כִּי אָמַר אֵלַי עָרִם יַעֲרֶם הוּא. וְרָאוּ וְדַעוּ מִכָּל הַמְּחַבְּאִים אֲשֶׁר יִתְחַבֵּא שָׁם וְשִׁבְתֶּם אֵלַי אֶל נְכוֹן וְהִלַּכְתִּי אַתְּכֶם וְהָיָה אִם יִשְׁנֶנּוּ בְּאֶרֶץ וְחַפְשִׁיתִי אֹתוֹ בְּכָל אֶלְפֵי יְהוּדָה. וַיִּקְוֹמוּ וַיֵּלְכוּ זִפְּה לִפְנֵי שְׂאוּל וְדָוִד וְאַנְשָׁיו בְּמִדְבַר מְעוֹן בְּעֵרְבָה אֶל יְמִין הַיְּשִׁימוֹן. וַיֵּלֶךְ שְׂאוּל וְאַנְשָׁיו לְבַקֵּשׁ וַיִּגְדּוּ לְדָוִד וַיִּרְדּוּ הַסֵּלַע וַיֵּשֶׁב בְּמִדְבַר מְעוֹן וַיִּשְׁמַע שְׂאוּל וַיִּרְדֹּף אַחֲרָיו דָּוִד מִדְבַר מְעוֹן. וַיֵּלֶךְ שְׂאוּל מִצַּד הַהָר מִזֶּה וְדָוִד וְאַנְשָׁיו מִצַּד הַהָר מִזֶּה וַיְהִי דָוִד נֹחֵץ לְלַקֵּת מִפְּנֵי שְׂאוּל וְשְׂאוּל וְאַנְשָׁיו עֹטְרִים אֶל

דָּוִד. (שמואל א כג, יט-כ)

ב. בעת ששאוול ואנשיו מקיפים את ההר, כדי ללכוד את דוד ב"סלע", בא מלאך והודיע למלך שאול, כי הפלשתים פשטו על הארץ. המלך שאול, בעת שהיה בקרבת "סלע", נחלק בדעתו והחליט להפסיק את המרדף אחרי דוד והעדיף ללחום בפלשתים, שפשטו על הארץ, על-כן קראו למקום "סלע הפחלקות"

ומלאך בא אל שאול לאמור מהרה ולכה כי פשטו פלשתים על הארץ. וישב שאול מרדף אחרי

דָּוִד וַיֵּלֶךְ לְקִרְבַּת פְּלִשְׁתִּים עַל כֵּן קָרְאוּ לְמָקוֹם הַהוּא "סֵלַע הַפְּחֻלְקוֹת". (שמואל א כג, כז-כ)

מלחמת אחים מסכנת קיום העם

השאלות

בבית שמש אשר ביהודה גבר מלך ישראל על מלך יהודה במלחמת אחים אשר יזם, באומרו למלך ישראל "לכה נתראה פנים".

מי היה מלך יהודה, שיזם את מלחמת האחים, ומי היה מלך ישראל שגבר עליו.

איזו חומה פרץ מלך ישראל. לאחר שגבר על מלך יהודה, ומה לקח?

התשובות

א. אחציה מלך יהודה יזם את מלחמת האחים ולחם ביהואש מלך ישראל שגבר על מלך יהודה:

אִז שָׁלַח אֲמֻצַּיָה מְלֹאכִים אֶל יְהוֹאָשׁ בֶּן יְהוֹאָחָז בֶּן יְהוֹאָשׁ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר לְכֵה נִתְרָאָה פְּנִים. וַיִּשְׁלַח יְהוֹאָשׁ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֶל אֲמֻצַּיָהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה לֵאמֹר הַחֹחַ אֲשֶׁר בְּלִבְנֹן שָׁלַח אֶל הָאָרֶז אֲשֶׁר בְּלִבְנֹן לֵאמֹר תִּנְה אֶת בִּתְּךָ לְבְנֵי לְאִשָּׁה וְתַעֲבֹר מִיַּת הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר בְּלִבְנֹן וְתִקְמַס אֶת הַחֹחַ. הִפָּה הַפִּיֶת אֶת אָדוֹם וַיִּשְׁאַן לִבְּנֵי הַכֶּבֶד וַיֵּשֶׁב בְּבֵיתְךָ וְלָמָּה תִתְגַּרְהָ בְּרַעַה וְנִפְלְתָה אֶתְּהָ וַיְהוּדָה עִפְיָן. וְלֹא שָׁמַע אֲמֻצַּיָהוּ וַיַּעַל יְהוֹאָשׁ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וַיִּתְרָאוּ פְּנִים הוּא וְאַמֻּצַּיָהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה בְּבֵית שֶׁמֶשׁ אֲשֶׁר לַיהוּדָה. וַיִּגְּף יְהוּדָה לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּנְסוּ אִישׁ לְאֹהֲלוֹ. (מלכים ב יד, ח-יב)

ב. יהואש מלך ישראל פרץ בחומת ירושלים ולקח כלי כסף מבית ה' וגם את בני התערבות:

וְאֵת אֲמֻצַּיָהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה בֶּן יְהוֹאָשׁ בֶּן אֲחִיזָהוּ תִפֵּשׁ יְהוֹאָשׁ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל בְּבֵית שֶׁמֶשׁ וַיִּבְאוּ יְרוּשָׁלַם וַיִּפְרֹץ בְּחֹמַת יְרוּשָׁלַם בְּשַׁעַר אֶפְרַיִם עַד שַׁעַר הַפְּנֵה אַרְבַּע מְאוֹת אַמָּה. וַלְקַח אֶת כָּל הַזָּהָב וְהַכֶּסֶף וְאֵת כָּל הַפְּלִים הַנִּמְצָאִים בֵּית ה' וּבְאוֹצְרוֹת בֵּית הַמֶּלֶךְ וְאֵת בְּנֵי הַתְּעַרְבוֹת וַיֵּשֶׁב שְׁמֹרֹנָה. (מלכים ב יד, יג-יד)

מקריב עצמו להצלת הכלל

השאלות

- המלחים שאלו את הנביא יונה: "מה נעשה לך וישתק הים מעלינו כי הים הולך וסער?"
- א. מה הייתה תשובתו המנומקת של הנביא יונה?
- ב. מה עשו המלחים לאחר שהטילו את יונה הנביא אל הים?

התשובות

- א. תשובתו המנומקת הייתה: "שאוני והטילני אל הים וישתק הים מעליכם כי יודע אני כי בשלי הסער הגדול הזה עליכם".
- ויאמרו אליו מה נעשה לך וישתק הים מעלינו כי הים הולך וסער. ויאמר אליהם שאוני והטילני אל הים וישתק הים מעליכם כי יודע אני כי בשלי הסער הגדול הזה עליכם.
- (יונה א, יא-יב)
- ב. לאחר שהמלחים הטילו את יונה אל הים והים עמד מזעפו יראו המלחים באוניה יראה גדולה מה, זבחו לה ונדרו נדרים:
- וישאו את יונה ויטלהו אל הים ונעמד הים מזעפו. ויראו האנשים יראה גדולה את ה' ויזבחו זבח לה' ויזרו נדרים. (יונה א, טו-טז)

אם אין תורה - אין קמח

השאלות

- הנביא חגי מתאר את חוסר הברכה בעמלם של ראשוני שבי ציון ומצבם הכלכלי הקשה.
- א. כיצד מתאר הנביא חגי את חוסר הברכה בעמלם של ראשוני שבי ציון ואת מצבם הכלכלי הקשה?
- ב. מה הסיבה למצב הכלכלי העגום, לפי נבואת חגי?

התשובות

- א. הנביא חגי מתאר את חוסר הברכה בעמלם של ראשוני שבי ציון במלים אלה:
- ועתה פה אמר ה' צבאות שיכמו לבבכם על דרכיכם. זרעתם הרבה והבא מעט אכול ואין לשבועה שתו ואין לשכרה לבוש ואין לחם לו והמשתפר משתפר אל צרור נקוב. (חגי א, ה-ו)
- ב. הנביא חגי אומר בנבואתו, כי הסיבה למצב הכלכלי הקשה בזמנו היא, שהעם מעכב בניית בית ה' באומרו: "לא עת בא עת בית ה' להבנות":
- בשנת שנים לנדינוש המלך בחדש הששי ביום אחד לחדש הזה דבר ה' ביד חגי הנביא אל זרובבל בן שאלתיאל פחת יהודה ואל יהושע בן יהוצדק הכהן הגדול לאמור. פה אמר ה' צבאות לאמור העם הזה אמרו לא עת בא עת בית ה' להבנות. ויהי דבר ה' ביד חגי הנביא לאמור. העת לכם אתם לשבת בבתים ספונים והבית הזה חרב. (חגי א)

דאגה לאבדן שארית הפליטה

השאלות

בספר ירמיהו מסופר על יוחנן בן-קרח, שהציע לגדליהו בן-אחיקם: "אלכה נא ואכה את ישמעאל בן נתניה", וניחם את הצעתו.

א. כיצד ניחם יוחנן בן קרח את הצעתו?

ב. כיצד הגיב גדליהו בן-אחיקם על ההצעה?

התשובות

א. יוחנן בן-קרח ניחם את הצעתו בדברים אלה: "למה יכה נפש ונפצו כל יהודה הנקבצים אליך ואבדה שארית יהודה?"

וישבו כל היהודים מכל המקומות אשר נדחו שם ונבאו ארץ יהודה אל גדליהו המצפתה ונאספו ין ומיץ הרבה מאד. ויחננו בן קרח וכל שרי החלים אשר בשדה באו אל גדליהו המצפתה. ויאמרו אליו ה'דע תדע כי בעלים מלך בני עמון שלח את ישמעאל בן נתניה להכתך נפש ולא האמין להם גדליהו בן אחיקם. ויחננו בן קרח אמר אל גדליהו בסתר במצפה לאמר אלכה נא ואכה את ישמעאל בן נתניה ואיש לא ידע למה יכה נפש ונפצו כל יהודה הנקבצים אליך ואבדה שארית יהודה. (ירמיה מ, טו)

ב. גדליהו בן-אחיקם דחה את הצעת יוחנן בן-קרח ואמר לו שהוא משקר:

ויאמר גדליהו בן אחיקם אל יחננו בן קרח אל תעש את הדבר הזה כי שקר אתה דבר אל ישמעאל. (ירמיה מ, טו)

עם מאוחד באמונתו

השאלות

בתיאור מעמד חשוב, הנזכר בתורה, נאמר: "ויחן שם ישראל נגד ההר". על כתוב זה כותב רש"י - "כאיש אחד בלב אחד".

א. באיזה מעמד חשוב מדובר, שבו כל עם ישראל היה מאוחד "כאיש אחד בלב אחד"?

ב. מאיזה מקום הגיעו בני ישראל וחנו "נגד ההר"?

התשובות

א. מעמד הר סיני:

'בחדש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים, ביום הזה באו מדבר סיני' (שמות יט).

ב. בני ישראל הגיעו מרפידיים וחנו מול הר סיני:

ויסעו מרפידיים, ונבאו מדבר סיני, ויחננו, במדבר; ויחן-שם ישראל, נגד הקר (שמות, יט, 2)

גמילות חסד

השאלות

אנשי מקום ישוב אחד גמלו חסד למלך שאול שהצילם מחרפה.

א. תושבי איזה יישוב היו האנשים, שגמלו חסד למלך שאול ובניו?

ב. מאיזו חרפה הצילם המלך שאול?

התשובות

א. תושבי יביש גלעד

וישקעו אליו ישבי יביש גלעד את אשר עשו פלשתים לשאול. ויקומו כל איש חיל וילכו כל הלילה ויקחו את גונת שאול ואת גונת בניו מחומת בית שן ויקחו את עצמותיהם ויקברו תחת האשל בבישה ויצמו שבעת ימים. (שמואל א' לא, יא - יג)

ב. המלך שאול הציל אותם מנחש העמוני שאמר לאנשי יביש גלעד שיכרות עמם ברית רק לאחר שינקר להם כל עין ימין, וזאת, כדי לשים חרפה על כל ישראל:

ועל נחש העמוני ויחן על יביש גלעד ויאמרו כל אנשי יביש אל נחש כרת לנו ברית ונעבדך. ויאמר אליהם נחש העמוני בזאת אקרת לכם בנקור לכם כל עין ימין ושמתיה חרפה על כל ישראל. ויאמרו אליו זקני יביש הרף לנו שבעת ימים ונשלחה מלאכים בכל גבול ישראל ואין מושיע אתנו ויצאנו אליך. ויבאו המלאכים גבעת שאול וידברו הדברים באזני העם וישאו כל העם את קולם ויבכו: והנה שאול בא אחרי הבקר מן השדה ויאמר שאול מה לעם פי יבכו ויספרו לו את דברי אנשי יביש. ותצלח רוח א-להים על שאול בשמעו את הדברים האלה ויחר אפו מאד. ויפקח צמד בקר ונתתהו וישלח בכל גבול ישראל ביד המלאכים לאמר אשר איננו יצא אחרי שאול ואחר שמואל כה יעשה לבקרו ויפל פחד ה' על העם ויצאו פאיש אחד. ופקדם בבזק והיו בני ישראל שלש מאות אלף ואיש יהודה שלשים אלף. ויאמרו למלאכים הבאים פה תאמרון לאיש יביש גלעד מחר תהיה לכם תשועה בחרם השמש ויבאו המלאכים ויגידו לאנשי יביש וישמחו. ויאמרו אנשי יביש מחר נצא אליכם ועשיתם לנו ככל הטוב בעיניכם. ויהי כמותרת וישם שאול את העם שלשה ראשים ויבאו בתוך המחנה באשכורת הבקר ויפו את עמון עד חם היום ויהי הנשארם ויפצו ולא נשארו בם שנים יחד. ויאמר העם אל שמואל מן האמר שאול ימלך עלינו תנו האנשים ונמיתם. ויאמר שאול לא יומת איש ביום הזה כי היום עשה ה' תשועה בישראל.

(שמואל א' לא, א-ג)

מידת היושר ושכרה

השאלות

התורה מבטיחה שכר לנוהגים ביושר במקח וממכר.

א. מה היא מצות התורה בעניין זה?

ב. מה הוא השכר שמבטיח הכתוב למקיימי המצווה האמורה?

התשובות

א. המצווה היא:

אָבֹן שְׁלֵמָה וְצֹדֵק יִהְיֶה לָּךְ אִיפֹה שְׁלֵמָה וְצֹדֵק יִהְיֶה לָּךְ... (דברים כה, טו)

ב. השכר המובטח הוא אריכות ימים:

לְמַעַן יֵאָרִיכוּ יָמֶיךָ עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר ה' א-להיך נתן לך. (דברים כה, טו)

מוסר עבודה גבוה

השאלות

בתורה מדבר הכתוב על עובד, שהעיד על עצמו, שמילא את תפקידו, בבית דוד, בנאמנות בתנאים קשים שנים רבות.

- א. מי הוא העובד וכמה שנים עבד בבית דוד?
- ב. מה הם התנאים הקשים שהוא מציין בדבריו?

התשובות

א. העובד הוא יעקב אבינו שעבד בבית דודו לבן עשרים שנה:
 זֶה עֲשָׂרִים שָׁנָה אֲנֹכִי עֹמֵךְ רֹחֲלִיךָ וְעֵינֶיךָ לֹא שָׁכְלוּ וְאֵילִי צִאנְךָ לֹא אָכַלְתִּי. טְרַפָּה לֹא הִבֵּאתִי אֵלֶיךָ אֲנֹכִי אֲחַטָּנָה מִיָּדִי תִּבְקָשׁנָה וְגִגְבַתִּי יוֹם וָלַיְלָה. (בראשית לא, לח-לט)

ב. בדבריו לדודו לבן, מציין יעקב את התנאים הקשים בעבודתו:
 הִייתִי בְיוֹם אֲכַלְנִי חֹרֵב וְקָרַח בְּלִילָה וְתַדַּד שְׁנַתִּי מֵעֵינַי. זֶה לִי עֲשָׂרִים שָׁנָה בְּבֵיתְךָ עֲבַדְתִּיךָ אֲרִבֵּעַ עֲשָׂרָה שָׁנָה בְּשֵׂתֶיךָ בְּנִתִיךָ וְשֵׁשׁ שָׁנִים בְּצִאנְךָ וְתַחֲלֹךְ אֶת מִשְׁכַּבְּתִי עֲשָׂרַת כּוֹנִים. (בראשית לא, מ-מא)

אחוות לוחמים

השאלות

אחד המלכים, שהיה בשדה הקרב, הביע משאלה: "מי ישקני מים מבאר בית לחם", שהיה בתחום האויב הפלשתי.

- א. מיהו המלך שהביע את המשאלה, ומיהם שהגשימו את המשאלה של המלך?
- ב. כיצד נימק המלך את סירובו לשתות את המים שהביאו לו מבית לחם?

התשובות

א. המלך הוא דוד ושלושה מגיבוריו, שלא בדיעתו, סיכנו את חייהם פרצו למחנה פלשתיים והביאו לו מים מבאר בית לחם.

ב. המלך דוד נימק את סירובו, באומרו, כי לא ישתה מים שהובאו תוך סכנת נפשות:

וְדָוִד, אִזּוֹ בְּמַצֹּדָה; וּמִצֵּב פְּלִשְׁתִּים, אִזּוֹ בֵּית לָחֶם. וַיִּתְאַוּ דָּוִד, וַיֹּאמֶר: מִי יִשְׁקֵנִי מֵיִם, מִבְּאֵר בֵּית-לָחֶם אֲשֶׁר בְּשַׁעַר. וַיִּבְקְעוּ שְׁלֹשֶׁת הַגִּבּוֹרִים בְּמַחְנֵה פְּלִשְׁתִּים, וַיִּשְׁאַבוּ-מֵיִם מִבְּאֵר בֵּית-לָחֶם אֲשֶׁר בְּשַׁעַר, וַיִּשְׁאוּ, וַיָּבִאוּ אֶל-דָּוִד; וְלֹא אָבָה לִשְׁתוֹתָם, וַיִּסַּךְ אֹתָם לַיהוָה. וַיֹּאמֶר חֲלִילָה לִי יְהוָה מֵעַשְׂתִּי זֹאת, הֲדָם הָאֲנָשִׁים הַהֵלֵכִים בְּנַפְשׁוֹתָם, וְלֹא אָבָה, לִשְׁתוֹתָם;

(שמו"ב כ"ג, יד-יז)

השלב השני

ממצאים ארכיאולוגיים מתקופת המקרא

בשלב זה, השלב השני, יוצגו ממצאים ארכיאולוגיים ל-8 עד 10 מתמודדים.
לכל שניים מן המתמודדים יוצג ממצא ארכיאולוגי ושתי שאלות הקשורות בו.

תשובה נכונה על כל חלק מזכה ב- 10 נקודות.

שתי תשובות נכונות מזכות ב- 20 נקודות.

הישרדות בכוח האמונה

הממצא הארכיאולוגי הראשון - העיר גת

השאלות

בין מקומות המסתור שהסתתר בהם דוד מפני שאול הייתה גת הפלשתית.

- א. מה היה שם המלך הפלשתי בגת ומה אמרו עבדיו על דוד, שסיכן את חיי דוד?
- ב. מה עשה דוד, כדי להינצל מן הסכנה שנשקפה לחייו?

התשובות

א. דוד הסתתר אצל אכיש מלך גת. עבדי אכיש גילו לאכיש כי דוד הוא מלך הארץ שעליו שרים הכה שאול באלפיו ודוד ברבבותיו:

וַיָּקָם דָּוִד וַיִּבְרַח בַּיּוֹם הַהוּא מִפְּנֵי שְׂאוּל וַיָּבֹא אֶל אַכִּישׁ מֶלֶךְ גֹּת. וַיֹּאמְרוּ עֲבָדֵי אַכִּישׁ אֵלָיו הֲלוֹא זֶה דָּוִד מֶלֶךְ הָאָרֶץ הַלֹּא לָזֶה יַעֲנֵנוּ בְּמַחֲלוֹת לְאֹמֶר הִנֵּה שְׂאוּל בְּאַלְפּוֹ וְדָוִד בְּרַבְבֹּתָיו. וַיִּשֶׁם דָּוִד אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּלִבּוֹ וַיִּרְא מְאֹד מִפְּנֵי אַכִּישׁ. וַיִּשֶׁם דָּוִד אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּלִבּוֹ וַיִּרְא מְאֹד מִפְּנֵי אַכִּישׁ מֶלֶךְ גֹּת. (שמואל א כא, יא-יג)

ב. כדי להציל חייו שינה דוד את דמותו והתנהגותו ונהג כאדם חסר דעת. אכיש אמר שאינו חסר משוגעים בביתו ודוד עזב את גת ללא פגע:

וַיִּשְׁנֵנוּ אֶת טַעֲמוֹ בְּעֵינֵיהֶם וַיִּתְהַלֵּל בְּיָדָם וַיִּתְּנוּ עַל דְּלֹתוֹת הַשָּׁעַר וַיּוֹרְדוּ רִירוֹ אֶל זְקֵנוֹ. וַיֹּאמְרוּ אַכִּישׁ אֶל עֲבָדָיו הֲנֵה תִרְאוּ אִישׁ מוֹשֵׁתָגַע לְמָה תִּבְיֵאוּ אֹתוֹ אֵלָי. הֲחֹסֵר מוֹשְׁגָעִים אֲנִי כִּי תִבְאֲתֶם אֶת זֶה לְהַשְׁתַּגֵּעַ עָלַי הֲנֵה יָבוֹא אֶל בֵּיתִי. (שמואל א כא, י)

תעוזה בעקבות אמונה להגנת העם וארצו

הממצא הארכיאולוגי הראשון - המשך

השאלות

נער רועה מבית לחם יהודה, שהוכיח למלך ישראל את יכולתו בלחימה ואמונתו באלוהי ישראל, גבר על איש מלחמה פלשתי נודע מן העיר גת, שחרף מערכות ישראל והטיל חורא על לוחמי מלך ישראל.

א. מי הוא הנער מבית לחם יהודה, ומי הוא הפלשתי מגת?

ב. כיצד הוכיח הנער למלך ישראל את יכולתו בלחימה ואמונתו באלוהי ישראל?

התשובות

א. הנער מבית לחם יהודה הוא דוד בן ישי, והפלשתי מגת הוא גוליית:

וְדָוִד בֶּן אִישׁ אֶפְרַתִּי הַזֶּה מִבֵּית לָחֶם יְהוּדָה וְשִׁמוֹ יִשִּׁי וְלוֹ שְׁמֹנֶה בָּנִים וְהָאִישׁ בִּימֵי שְׂאוּל זָקֵן בָּא בְּאֲנָשִׁים. וַיִּלְכֹּד שְׁלֵשֶׁת בָּנָי יִשִּׁי הַגְּדֹלִים הִלְכוּ אַחֲרָי שְׂאוּל לְמִלְחָמָה וְשֵׁם שְׁלֵשֶׁת בָּנָיו אֲשֶׁר הִלְכוּ בְּמִלְחָמָה אֱלִיאָב הַבְּכוֹר וּמִשְׁנֵהוּ אַבִּינָדָב וְהַשְּׁלִישִׁי שָׁמֹה. וְדָוִד הוּא הַקָּטָן וְשֵׁלֶשֶׁת הַגְּדֹלִים הִלְכוּ אַחֲרָי שְׂאוּל. וַיֵּצֵא אִישׁ הַבָּנִים מִמִּתְּנוֹת פְּלִשְׁתִּים גְּלִית שָׁמוֹ מִגַּת גְּבָהוּ שֵׁשׁ אַמּוֹת וְזָרְתָה. (שמואל

א יז, די-יב-טו)

ב. דוד גילה למלך שאול כי בהיותו רועה את הצאן גבר על דוב וגם על ארי שכמעט טרפו שיה מן העדר, והביע את אמונתו שסופו של גלית יהיה כסוף הדוב והארי וכמו שהי הצילו מיד הארי והדוב יצילו מיד הפלשתי כי "חירף מערכת אלוהים חיים":

וַיֹּאמְרוּ דָּוִד אֶל שְׂאוּל אֵל יִפְלֹ לֵב אֲדָם עָלָיו עֲבָדָךְ יִלְכֶּךָ וְנִלְחַם עִם הַפְּלִשְׁתִּי הַזֶּה. וַיֹּאמְרוּ שְׂאוּל אֶל דָּוִד לֹא תוּכַל לְלָכֵת אֶל הַפְּלִשְׁתִּי הַזֶּה לְהִלָּחֵם עִמּוֹ כִּי נַעַר אַתָּה וְהוּא אִישׁ מִלְחָמָה מְזֻעָרִי. וַיֹּאמְרוּ דָּוִד אֶל שְׂאוּל רַעֲיָה הִנֵּה עֲבָדָךְ לְאָבִיו בְּצֹאֵן וּבָא הָאָרִי וְאֵת הַדּוֹב וְנִשְׂאָה שָׁהּ מִהָעֵדֶר. וַיִּצְאֲתִי אַחֲרָיו וְהִפְתִּיּוֹ וְהִצַּלְתִּי מִפִּיּוֹ וַיָּקָם עָלַי וְהִחַזְזִקְתִּי בְּזִקְנוֹ וְהִפְתִּיּוֹ וְהִמְיִיתִיו. גַּם אֵת הָאָרִי גַם הַדּוֹב הִנֵּה עֲבָדָךְ וְהִנֵּה הַפְּלִשְׁתִּי הָעָרַל הַזֶּה כְּאֶחָד מֵהֶם כִּי חָרַף מֵעֲרַכְתָּ אֶל־לֵהִים חַיִּים. (שמואל ב יז, לב-לו)

בית המקדש מאחד שבטי ישראל

הממצא הארכיאולוגי השני - חומת שלמה

השאלות

בניית "בית-ה" - בית-המקדש, היא גולת הכותרת של מפעל הבנייה של המלך שלמה. מקדש שלמה נועד להפגיש את כל שבטי ישראל ולאחד אותם.

א. למי גילה המלך שלמה מדוע לא נבנה "בית-ה" בימי דוד אביו?

ב. מדוע לא נבנה "בית-ה" בימי דוד?

התשובות

א. דוד המלך גילה לחיכם מלך צור, מדוע "בית-ה" לא נבנה בימי דוד.

ב. המלך שלמה גילה לחיכם מלך צור ש"בית-ה" לא נבנה בימי דוד, מאחר שהמלך דוד היה עסוק במלחמות כל ימיו:

וַיִּשְׁלַח שְׁלֹמֹה אֶל חִיכָם לֵאמֹר. אֶתְּהָ יַדְעַתְּ אֵת דְּוֹד אָבִי כִּי לֹא יָכַל לְבַנוֹת בַּיִת לַשֵּׁם ה' א-להיו מִפְּנֵי הַמִּלְחָמָה אֲשֶׁר סָבְבוּ עָד תֵּת ה' אִתְּם תַּחַת כַּפּוֹת רַגְלֹו. וְעַתָּה הִנֵּי ה' א-להי לי מִסְבִּיב אִין שְׁטָן וְאִין פֶּגַע רָע. וְהִנְנִי אֹמֵר לְבַנוֹת בַּיִת לַשֵּׁם ה' א-להי פֶּאֲשֶׁר דָּבַר ה' אֶל דְּוֹד אָבִי לֵאמֹר בְּנֵן אֲשֶׁר אֶתֶן תַּחְתֶּיךָ עַל כֶּסֶאֲךָ הוּא יִבְנֶה הַבַּיִת לַשָּׁמַי. (מלכים א ה, טז-יט)

יחסי שלום, מפעלי בנייה ומסחר

הממצא הארכיאולוגי השני - המשך

השאלות

המלך שלמה בנה בירושלים את "בית-ה", את ביתו, את המילוא, את חומת ירושלים ואת הערים חצור, מגידו, גזר וערים נוספות בארץ ישראל. לצורך ביצוע מפעלי הבנייה ביקש המלך שלמה מחירם מלך צור חומרי בנייה.

א. אילו חומרי בנייה סיפק חיכם למלכות שלמה?

ב. מה נתן שלמה לחיכם בתמורה?

התשובות

א. חירם סיפק למלכות שלמה עצים שונים לבנייה:

וַיִּשְׁלַח חִיכָם אֶל שְׁלֹמֹה לֵאמֹר שְׁמַעְתִּי אֵת אֲשֶׁר שְׁלַחְתָּ אֵלַי אֲנִי אֶעֱשֶׂה אֵת כָּל חֲפָצֶיךָ בְּעֵצֵי אֲרָזִים וּבְעֵצֵי בְרוֹשִׁים. עַבְדִּי יָרְדוּ מִן הַלְּבָנוֹן יָמָה וְאֲנִי אֲשִׁימָם דְּבָרוֹת בָּיִם עַד הַמָּקוֹם אֲשֶׁר תִּשְׁלַח אֵלַי וְנִפְצָתִים שָׁם וְאֶתְהָ תִּשָּׂא וְאֶתְהָ תִּעֲשֶׂה אֵת חֲפָצֵי לְתֵת לְחֵם בֵּיתִי. וַיְהִי חִירוֹם נָתַן לְשְׁלֹמֹה עֵצֵי אֲרָזִים וְעֵצֵי בְרוֹשִׁים כָּל חֲפָצֹו. (מלכים א ה, כב-כד)

ב. שלמה נתן בתמורה לחירם מצרכי מזון:

וַיִּשְׁלַח נָתַן לְחִיכָם עֲשָׂרִים אֶלְפָּ כֹּר חֲטִיִּם מִכַּלְתֵּי לְבֵיתוֹ וְעֲשָׂרִים כֹּר שֶׁמֶן כְּתִית כֹּה יִתֵּן שְׁלֹמֹה לְחִיכָם שָׁנָה בְּשָׁנָה. (מלכים א ה, כה)

הנצחת מורשת אבות

הממצא הארכיאולוגי השלישי - הר עיבל

השאלות

משה וזקני ישראל צוו את העם, לאחר מעבר הירדן, לבנות מאבנים גדולות מזבח בְּהָר עֵיבֵל.

א. אילו קרבנות נצטוו בני ישראל להקריב על המזבח בהר עיבל?

ב. מה נצטוו לעשות על אבני המזבח בְּהָר עֵיבֵל?

התשובות

א. בני ישראל נצטוו להקריב על המזבח בהר עיבל עולות ל-ה' ולזבוח שלמים:

וְהָיָה בְעֵבְרְכֶם אֶת הַיָּרְדֵן תִּקְיִמוּ אֶת הָאֲבָנִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מִצְוֶה אֶתְכֶם הַיּוֹם בְּהָר עֵיבֵל וְשָׂדֶת אוֹתָם בְּשִׂיד. וּבְנִיתָ שֵׁם מִזְבֵּחַ לַה' א-להיך מִזְבֵּחַ אֲבָנִים לֹא תִגִּיף עֲלֵיהֶם בְּרִזָּל. אֲבָנִים שְׁלֵמוֹת תִּבְנֶנּוּ אֶת מִזְבֵּחַ ה' א-להיך וְהַעֲלִיתָ עָלָיו עוֹלֹת לַה' א-להיך. וְזָבַחְתָּ שְׁלָמִים וְאֶכְלַתָּ שֵׁם וְשִׁמְחַתָּ לִפְנֵי ה' א-להיך. (דברים כז, ד-ז)

ב. בני ישראל נצטוו לסייד את אבני המזבח ולכתוב עליהן את כדברי התורה:

אֲבָנִים שְׁלֵמוֹת תִּבְנֶנּוּ אֶת מִזְבֵּחַ ה' א-להיך וְהַעֲלִיתָ עָלָיו עוֹלֹת לַה' א-להיך. וְזָבַחְתָּ שְׁלָמִים וְאֶכְלַתָּ שֵׁם וְשִׁמְחַתָּ לִפְנֵי ה' א-להיך. וְכִתַּבְתָּ עַל הָאֲבָנִים אֶת כָּל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת בְּאֵר

הַיֵּטֵב. (דברים כז, ו-ח)

חיזוק הדבקות במורשת ישראל

הממצא הארכיאולוגי השלישי - המשך

השאלות

לאחר מעבר הירדן והניצחון בקרב על העי קיים יהושע את אשר ציווהו משה ובנה את המזבח בהר עיבל.

א. מה כתב יהושע על אבני המזבח?

ב. איזה טקס ערך יהושע על הר עיבל?

התשובות

א. יהושע כתב על אבני המזבח שהקים על הר עיבל את משנה תורת משה:

וַיִּכְתֹּב שֵׁם עַל הָאֲבָנִים אֶת מִשְׁנֵה תוֹרַת מֹשֶׁה אֲשֶׁר כָּתַב לִפְנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל. (יהושע ח, ל-לב)

ב. הטקס שערך יהושע על הר עיבל היה כריתת הברית בין ה' לעם ישראל, ומכונה 'מעמד הברכה והקללה':

אִז יִבְנֶה יְהוֹשֻׁעַ מִזְבֵּחַ לַה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בְּהָר עֵיבֵל. פֶּאֶשֶׁר צָוָה מֹשֶׁה עֶבֶד ה' אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כִּפְתוּב בְּסֵפֶר תּוֹרַת מֹשֶׁה מִזְבֵּחַ אֲבָנִים שְׁלֵמוֹת אֲשֶׁר לֹא הִנִּיף עָלֵיהֶן בְּרִזָּל וַיַּעֲלוּ עָלָיו עֹלוֹת לַה' וַיִּזְבְּחוּ שְׁלָמִים. וַיִּכְתֹּב שֵׁם עַל הָאֲבָנִים אֶת מִשְׁנֵה תּוֹרַת מֹשֶׁה אֲשֶׁר כָּתַב לִפְנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל. וְכָל יִשְׂרָאֵל וְזָקְנָיו וְשֹׁפְטָיו עֹמְדִים מִזָּה וּמִזָּה לְאֶרֶן נֶגֶד הַכְּהֹנִים הַלְוִיִּם נֹשְׂאֵי אֶרֶן בְּרִית ה' פָּגַר כְּאֶזְרַח חֲצִיו אֶל מוֹל הַר גְּרִזִּים וְהַחֲצִיו אֶל מוֹל הַר עֵיבֵל פֶּאֶשֶׁר צָוָה מֹשֶׁה עֶבֶד ה' לְבַרֵךְ אֶת הָעָם יִשְׂרָאֵל בְּרֵאשִׁינָה. וְאַחֲרָי כֵּן קָרָא אֶת כָּל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַבְּרָכָה וְהַקְּלָלָה כְּכֹל הַכְּתוּב בְּסֵפֶר הַתּוֹרָה. לֹא הָיָה דָבָר מִכָּל אֲשֶׁר צָוָה מֹשֶׁה אֲשֶׁר לֹא קָרָא יְהוֹשֻׁעַ נֶגֶד כָּל קְהַל יִשְׂרָאֵל וְהַנָּשִׁים וְהַטָּף וְהַגֵּר הַהֹלֵךְ בְּקִרְבָּם. (יהושע ח, ל-לה)

משכן שילה מאחד באהבה שבטי ישראל

הממצא הארכיאולוגי הרביעי - תל-שילה

השאלות

בתקופת השופטים פעל מרכז רוחני פולחני בְּשִׁלָּה שבו נפגשו שבטי ישראל ונקשרו זה בזה כבני עם אחד.

א. על מי מספר הכתוב, שהיה עולה מעירו, יחד עם משפחתו, "מִיָּמִים יָמִימָה לְהִשְׁתַּחֲוֹת וְלִזְבַּח לָהּ" צְבָאוֹת בְּשִׁלָּה?

ב. מה הוא הנדר שנדרה אחת מנשות האיש בהיותה במשכן שילה?

התשובות

א. הכתוב מספר על האיש אלקנה משובט אפרים:

וַיְהִי אִישׁ אֶחָד מִן הַרְמָתִים צוֹפִים מְהֵרָה אֶפְרָיִם וְשָׂמוֹ אֱלֻקָּנָה בֶּן יִרְחָם בֶּן אֲלִיהוּא בֶּן יִחִיָּה בֶּן צוּר אֶפְרָתִי. וְלוֹ שְׁתֵּי נָשִׁים שֵׁם אַחַת חַנָּה וְשֵׁם הַשְּׁנִיית פְּנִינָה וַיְהִי לַפְּנִינָה יְלָדִים וְלַחַנָּה אֵין יְלָדִים. וְעַלֶּה הָאִישׁ הַהוּא מְעִירוֹ מִיָּמִים יָמִימָה לְהִשְׁתַּחֲוֹת וְלִזְבַּח לָהּ צְבָאוֹת בְּשִׁלָּה וְשֵׁם שְׁנֵי בָנָי עָלָי חִפְנִי וּפְנֻקָּס פְּתָנִים לָהּ. (שמואל א, א, 1-3)

ב. אם הי' יפקוד אותה ותלד בן תקדיש אותו לה' כל חייו:

וַתֵּקֶם חַנָּה אִתְּחִי אֶקְלָה בְּשִׁלָּה וְאִתְּחִי שִׁתָּה וְעָלִי הַכַּהֵן יֹשֵׁב עַל הַפֶּסֶא עַל מִזְבֵּחַ הַיֵּכָל ה'. וְהָיָא מִכַּת נֶפֶשׁ וַתִּתְפַּלֵּל עַל ה' וּבָכָה תְּבֻכָה. וַתִּדְרֹךְ וַתֹּאמֶר ה' צְבָאוֹת אִם כָּאֵה תִרְאֶה בְּעֵינֵי אֲמִתְּךָ וּזְכַרְתֵּנִי וְלֹא תִשְׁכַּח אֶת אֲמִתְּךָ וְנִתְתָּה לְאֲמִתְּךָ זָרַע אֲנָשִׁים וְנִתְתִּיו לָהּ כֹּל יְמֵי חַיָּו וּמוֹרָה לֹא יֵעָלֶה עַל רֹאשׁוֹ. (שמואל א, א, 1-5)

הדאגה לקיומם שבט ישראל

הממצא הארכיאולוגי הרביעי - המשך

השאלות

הצו: "לְכוּ וְאַרְבָּתְכֶם בְּכַרְמֵיכֶם. וְרֵאִיתֶם וְהִנֵּה אִם יֵצְאוּ בָנוֹת שִׁילֹ לְחֹל בְּמַחְלוֹת וַיִּצְאֲתֶם מִן הַכַּרְמֵיכֶם וְחִטְפְּתֶם לָכֶם אִישׁ אִשְׁתּוֹ מִבָּנוֹת שִׁילֹ וְהִלַּכְתֶּם אַרְצָ בְּנִימֹן".

א. מי ציווה את מי?

ב. מדוע נצטוו לחטוף להם נשים?

התשובות

א. זקני העדה ציוו את השרידים של שבט בנימין אשר נמלטו אל סלע הרימון:

וַיֹּאמְרוּ זִקְנֵי הָעֵדָה מָה נַעֲשֶׂה לְנוֹתְרֵים לְנָשִׁים... וַיֵּצֵא אֶת בְּנֵי בְנִימֹן לְאֹמֹר לְכוּ וְאַרְבָּתְכֶם בְּכַרְמֵיכֶם. וְרֵאִיתֶם וְהִנֵּה אִם יֵצְאוּ בָנוֹת שִׁילֹ לְחֹל בְּמַחְלוֹת וַיִּצְאֲתֶם מִן הַכַּרְמֵיכֶם וְחִטְפְּתֶם לָכֶם אִישׁ אִשְׁתּוֹ מִבָּנוֹת שִׁילֹ וְהִלַּכְתֶּם אַרְצָ בְּנִימֹן. (שופטים כא, 20-21)

ב. בגלל התעללות בני שבט בנימין בפילגש בגבעה, לחמו שבטי ישראל בשבט בנימין, שרפו את ערי בנימין, השמידו כל נפש חיה שהייתה בהם, הרגו עשרים אלף מלוחמי בנימין, ושרידיים משובט בנימין, שש מאות גברים במספר, נמלטו לחדבר אל סלע הרימון. ושבטי ישראל נשבעו לא לחתן בנותיהם עם בני שבט בנימין. לאחר ארבעה חודשים התחרטו שבטי ישראל על השבועה שנשבעו, וכדי לא להפר את השבועה בכרמים. שנשבעו ציוו על אלה שטרם נישאו לחטוף להם נשים מן המחוללות.

(שופטים, כ, ל-מח; כא, א-ג)

באין אהבה - אבדון וחורבן

הממצא הארכיאולוגי החמישי - עמק האלה

השאלות

אביר הרועים של שאול המלך, היה עד-ראייה, לעזרה שהושיע כוהנה של עיר הכוהנים לדוד, יריבו של שאול שהיה במצוקה, וצייד אותו בלחם ובחרב שהכה בה דוד, בעמק האלה, את גלית הפלשתי שאיים על ישראל.

א. מה שמו של הכוהן ומה שמו של אביר הרועים של שאול?

ב. מה עשה שאול לכוהן ולעירו - עיר הכוהנים, שהושיע עזרה ליריבו דוד?

התשובות

א. שמו של אביר הרועים של המלך שאול - דואג האדומי:

ושם איש מעבדי שאול ביום ההוא נעצר לפני ה' ושמו דאג האדומי אביר הרעים אשר לשאול. ויאמר דוד לאחיקלך ואין יש פה תחת ידך חנית או חרב כי גם חרבי וגם גלי לא לקחתי בדי כי היה דבר המלך נחוץ. ויאמר הכהן חרב גלית הפלשתי אשר הכיית בעמק האלה הגה היא לוטה בשמלה אחרי האפוד אם אתה תקח לך קח כי אין אתה זולתה בזה ויאמר דוד אין כמותה תננה לי. ונקם דוד ויברח ביום ההוא מפני שאול ויבא אל אכיש מלך גת.

ב. שאול הורה להמית את אחימלך הכוהן ואת 85 אנשי עירו ולשרוף את נוב עיר הכהנים:

ויאמר המלך מות תמות אחיקלך אתה וכל בית אביך. ויאמר המלך לרצים הנצבים עליו סבו והמיתו כהני ה' כי גם ידם עם דוד וכי ידעו כי ברח הוא ולא גלו את אבן ולא אבו עבדי המלך לשלח את ידם לפגע בכהני ה'. ויאמר המלך לדוג סב אתה ופגע בכהנים ויסב דוג האדומי ויפגע הוא בכהנים ונקמת ביום ההוא שמונים וחמשה איש נשא אפוד בד. ואת נב עיר הכהנים הכה לפי חרב מאיש ועד אשה מעולל ועד יונק ושור וחמור ושה לפי חרב. וימלט בן אחד לאחיקלך בן אחימלך ויאמר דוד. ויגד אביתך לדוד כי הרג שאול את כהני ה'. ויאמר דוד לאביתך ידעתי ביום ההוא כי שם דוג האדומי כי הגד יגיד לשאול אנכי סבתי בכל נפש בית אביך. שבה אתי אל תיבא אל אשר יבקש את נפשי יבקש את נפשך כי משמרת אתה עמדי.

(שמואל א כב, טז-כ)

היחלצות להגנה על כבוד העם

הממצא הארכיאולוגי החמישי - המשך

השאלות

הנער דוד, נחלץ להציל את כבוד עמו וחסיל, בעמק האלה, את גלית ראש הלוחמים הפלשתיים, שפגע בכבוד ישראל.

א. מה אמר גלית כשהתקרב וראה את דוד מתקרב להתמודד נגדו?

ב. מה ענה דוד לגלית לפני שגבר עליו והכריעו?

התשובות

א. כשראה גלית את דוד מתקרב להתמודד נגדו ביזה אותו ואמר לו האם בעיניו הוא כלב שבא אליו במקלות, קילל את דוד באלוהיו ואמר לו בא אלי ותן את בשרך לעוף השמים ולבהמת הארץ:

ויקח מקלו בידו ויבחר לו חמשה חלקי אבנים מן הנחל וישם אתם בכלי הרעים אשר לו ויבליקוט וקלעו בידו וישם אל הפלשתי. וילך הפלשתי הלך וקרב אל דוד והאיש נשא הצנה לפניו. ויבט הפלשתי ויראה את דוד ויבזהו כי היה נער ואדמוני עם ופה מראה. ויאמר הפלשתי אל דוד הקלב אנכי כי אתה בא אלי במקלות ויקלל הפלשתי את דוד בא-להיו. ויאמר הפלשתי אל דוד לכה אלי ואתנה את בשרך לעוף השמים ולבהמת השדה. ויאמר דוד אל הפלשתי אתה בא אלי בחרב ובחנית ובכידון ואנכי בא אליך בשם ה' צבאות א-להי מערכות ישראל אשר חרפת. היום הזה יסגרך ה' בידיו והפיתך ויהסרת את ראשך מעליך ונתתי פגך מחנה פלשתיים היום הזה לעוף השמים ולחית הארץ וידעו כל הארץ כי יש א-להים לישראל. וידעו כל הקהל הזה כי לא בחרב ובחנית יהושיע ה' כי לה' המלחמה ונתן אתכם בידו. (שמואל א' יז, טז-יח)

השלב השלישי

חמש שאלות זהות בכתב

שאלות שר ההסברה והתפוצות חה"כ יולי אדלשטיין

שאלות 31 - 35

אהבת ארצנו - התנאי לקיומנו

אהבת ארצנו, החיונית להמשך קיומנו, מיוסדת על שני מרכיבים נוספים: אהבת העם ודבקות במורשתו. אחדות עם ישראל לא תתכן, ללא "ואהבת לרעך כמוך", ללא הקשר הנפשי לארץ האבות וללא הכרת מסורת הדורות הכתובה על תולדות עמנו, ארצו, וערכי מורשתו.

אהבת הארץ מבטיחה: עוצמה רוחנית, מדינית, צבאית וכלכלית. על רקע אהבת הארץ, נרקמת חברה מושתתת על ערכות הדדית ועזרה הדדית המהוות תשתית לחיי שלום ואחוה, בין איש לרעהו, בין עם לעם ובין מדינה למדינה.

בשלב זה, שלב השאלות הזהות, נשאל חמש שאלות, שעניינן הצלחות בהתמודדות עם כוחות אויב כתוצאה מאהבת הארץ, שהניבה עזרה הדדית, בין שרי צבא, בין מלכי-יהודה וישראל ובין שבטי-ישראל.

הזמן: 3 דקות

הניקוד: כל תשובה נכונה 4 נקודות

עבור 5 תשובות נכונות 20 נקודות

ב. לפני שחיסל דוד את גלית אחר דוד לגלית כי הוא בא בשם ה' אשר חרף. ה' יסגירו בידיו, יסיר את ראשו מעליו וידעו הכל כי יש א-להים לישראל:

ויאמר דוד אל הפלשתי אתה בא אלי בחרב ובחנית ובכידון ואנכי בא אליך בשם ה' צבאות א-להי מערכות ישראל אשר חרפת. היום הנה יסגרך ה' בידיו והפיתך והסרתך את ראשך מעליך ונתתי פגך מחנה פלשתיים היום הנה לעוף השמים ולחית הארץ וידעו כל הארץ כי יש א-להים לישראל. וידעו כל הקהל הנה כי לא בחרב ובחנית יהושיע ה' כי לה' הפולחמה ונתן אתכם בידו. והנה כי קם הפלשתי וילך ויקרב לקראת דוד וימהר דוד וינץ הפעקרה לקראת הפלשתי. וישלח דוד את ידו אל הפלי וישח משם אבן ויקלע ויך את הפלשתי אל מצחו ונתבע האבן במצחו ויפל על פניו ארצה. ויחזק דוד מן הפלשתי בקלע ובאבן ויך את הפלשתי וימיתו ויחברו את דוד. וינץ דוד ויעמד אל הפלשתי וישח את חרבו וישלפה מתערה וימתתו ויכרת בה את ראשו ויקאו הפלשתיים כי מת גבורם וינסו. (שמואל א חא-נא)

השלב השלישי

חמש שאלות זהות בכתב

שאלות שר ההסברה והתפוצות חייכ יולי אדלשטיין

שאלה 31: אהבת הארץ כתנאי הכרחי להגנה עליה

דברי העידוד: "חזק ונתחזק בעד עמנו ובעד ערי אלוהינו" נאמרו, מפי שר צבא לאחיו שר הצבא, כאשר תיאמו ושיתפו פעולה בלחימה בצבאות ארם ובני עמון בימי מלכות דוד. מה שמות שני שרי הצבא?

תשובה

שמות שני שרי הצבא: יואב ואבישי בני צדויה:
"וַיֹּאמֶר אִם תִּחַזַּק אַרְם כְּמִנֵּי וְהִיתָה לִי לִישׁוּעָה וְאִם בְּנֵי עַמּוֹן יִחַזְקוּ כְּמִנֵּי וְהִלַּכְתִּי לְהוֹשִׁיעַ לָךְ: חֲזַק וְנִתְחַזַּק בְּעַד עַמְּנוּ וּבְעַד עָרֵי אֱלֹהֵינוּ וְהָיָה הַטּוֹב בְּעֵינָיו".

(שמואל ב' יא-יב)

שאלה 32: הצלת העם קודמת להצלת המשפחה

אחד המלכים העדיף, שמגפת הדבר, שפרצה ופגעה בעם תפגע בו ובבני ביתו ולא תפגע בעמו. מה שם המלך?

תשובה

המלך הוא דוד. כאשר פרצה מגפה בעם בעקבות המפקד שנערך בהוראת המלך דוד אחר דוד: "הִנֵּה אֲנִי חֹטֵאתִי וְאֲנִי הֶעֱוִיתִי וְאֵלֶּה הַצֵּאן מִיָּה עָשׂוֹ תְהִי נָא יָדְךָ בִּי וּבְבֵית אָבִי". (שמואל ב' כד, יז)

חידון מוקדם בכתב

שאלה 33: אהבת הארץ מניבה שיתוף פעולה וניצחון

האחירה המביעה הסכמה לשיתוף פעולה: "כמוני כמוך כעמי כעמך כסוסי כסוסיך", הייתה תשובתו החיובית של מלך יהודה למלך ישראל שביקש עזרתו בכיבוש רמת גלעד. מה שמות שני המלכים?

תשובה

שני המלכים, ששיתפו פעולה בכיבוש רמת גלעד, הם: יהושפט מלך יהודה ואחאב מלך ישראל: "וַיֵּאמֶר אֶל יְהוֹשָׁפָט הַתֵּלַח אִתִּי לְמַלְחָמָה כְּמוֹת גִּלְעָד וַיֵּאמֶר יְהוֹשָׁפָט אֶל מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל [אחאב] כְּמוֹנִי כְּמוֹךְ כְּעַמִּי כְּעַמֶּךָ כְּסוֹסֵי כְּסוֹסֵיךָ." (מלכים א' כב, ג-ד)

שאלה 34: היחלצות להבסת כוחות אויב והצלת שבויים

הברכה: "וברוך אל עליון אשר מגן צריך בידך", נאמרה למי ששיתף פעולה בהבסת כוחות אויב והצלת שבויים. מי המברך ומי המבורך?

תשובה

המבורך הוא: אברהם אבינו, המברך הוא מלכי צדק מלך שלם: "וַיִּבְרַכְהוּ וַיֵּאמֶר בְּרוּךְ אֲבִרָם לְאֵל עֲלִיּוֹן כִּינֵה שְׁמַיִם וְאָרֶץ: וּבְרוּךְ אֵל עֲלִיּוֹן אֲשֶׁר מִגֵּן צָרֶיךָ בְּיָדְךָ וַיִּתֵּן לוֹ מִעֶשֶׂר מִכָּל." (בראשית יד, יז-כ)

שאלה 35: אהבת הארץ מהווה מניע לשיתוף פעולה

בין שבטי ישראל בכיבוש הארץ

הבקשה: "עלה אתי בגורלי ונלחמה בכנעני והלכתי גם אני אתך בגורלך", הייתה בקשתו של אחד משבטי ישראל לחשנהו. מי הם שני השבטים ששיתפו פעולה במלחמתם בכנעני?

תשובה

שני השבטים ששיתפו פעולה במלחמה בכנעני הם: יהודה ושמעון: "וַיֵּאמֶר יְהוֹדָה לְשִׁמְעוֹן אַחִיו עֲלֵה אִתִּי בְּגוֹרְלִי וְנִלְחַמָּה בְּכַנְעָנִי וְהִלַּכְתִּי גַם אֲנִי אִתְּךָ בְּגוֹרְלֶךָ וַיֵּלֶךְ אִתּוֹ שִׁמְעוֹן." (שופטים א, ג)

חידון קדם פומבי בכתב

הניקוד

בחידון מוקדם זה 60 שאלות. כל תשובה נכונה מזכה בנקודה אחת. סה"כ יוכל כל נבחן לצבור 60 נקודות שייזקפו לזכותו בשלבי החידון הפומבי

הזמן

הזמן המוקצב לפתרון מבחן זה הוא 60 דקות

מרכז החידון

רס"ן הרב מלאכי ראבד

עורך ומפיק החידון

שאול דוד

מחבר השאלות

נריה פנחס

ועדת השאלות

רס"ן הרב מלאכי ראבד, שמש דוד, שאול דוד, סרן שירן בן חיים, נריה פנחס

חלק ראשון: נא להקיף בעיגול את האות שליד התשובה הנכונה

שאלה מס' 1

למי נאמר: "ויתן לך האלהים מטל השמים ומשמני הארץ ורב דגן ותירש: יעבדוך עמים וישתחוו לך לאמים הנה גביר לאחיך וישתחוו לך בני אמן ארביך ארור ומברכיך ברוך".?

ג. שאול

ד. יעקב

ה. משה

ו. יוסף

שאלה מס' 2

על מי נאמר: "וישב מימים לקחתה ניסר לראות את מפלת הארצה והנה עדת דברים בגזית הארצה ודבש"?

א. אביחלך

ב. אלישע

ג. שמשון

ד. יהונתן

שאלה מס' 3

למי נאמר: "ואבי ראה גם ראה את פנוף מעילך בידי כי בכרתי את פנוף מעילך ולא הרגתיך דע וראה כי אין בידי רעה ופשע ולא חטאתי לך ואתה צדה את נפשי לקחתה"?

א. אבנר בן נר

ב. יואב בן צרויה

ג. אבשלום

ד. שאול

שאלה מס' 4

חי ביקש: "תנה לי את פרמך ויהי לי לגן ירק כי הוא קרוב אצל ביתי ואתנה לך תחתיו פרם טוב קמנו?".

א. דוד

ב. אחאב

ג. שלמה

ד. יהושפט

שאלה מס' 5

על מי נאמר: "וינעשו גם הקמה בערמה וילכו ויצטירו ויקחו שקים בלים לחמוניהם ונאדות ין בלים ומבקעים ומצנרים".?

א. הגבעונים

ב. הפלישתים

ג. אנשי שכם

ד. חיילי ארם

שאלה מס' 6

"ויטע אשל ... ויקרא שם בשם ה' אל עולם". אברהם נטע את האשל בעיר:

א. חברון

ב. בית אל

ג. באר שבע

ד. אלוני חמדא

שאלה מס' 7

חי אחד לחי: "הִמְקַנָּא אַתָּה לִי וְכִי יִתֵּן כָּל עַם ה' נְבִיאִים כִּי יִתֵּן ה' אֶת רוּחוֹ עֲלֵיָהֶם?"

- א. משה ליהושע
- ב. אליהו לאלישע
- ג. עלי לשחואל
- ד. דוד לשאול

שאלה מס' 8

חי ציוה: "הָאִישׁ אֲשֶׁר יִמְלֹט מִן הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר אָנִי מְבִיא עַל יְדֵיכֶם נִפְשׁוֹ תַּחַת נִפְשׁוֹ" ?

- א. אבשלום
- ב. אבימלך
- ג. יואב
- ד. יהוא

שאלה מס' 9

חי בקש: " קִסְמֵי נָא לִי בְּאוֹב וְהִעֲלֵי לִי אֶת אֲשֶׁר אָמַר אֱלֹהֶיךָ " ?

- א. אליהו
- ב. שאול
- ג. שלמה
- ד. יואב

שאלה מס' 10

"אָרוּר הָאִישׁ לְפָנַי ה' אֲשֶׁר יָקוּם וּבָנָה אֶת הָעִיר הַזֹּאת ... בְּבָכְרוֹ יִסְדָּנָה וּבְצַעֲרָו יִצְיֵב דָּלְתֵיהָ"

העיר היא:

- א. תרצה
- ב. שכם
- ג. עזה
- ד. יריחו

שאלה מס' 11

"וַעֲתָה אֶסֶף אֶת יְתֵר הָעַם וַחֲנָה עַל הָעִיר וְלָכְדָהּ פֶּן אֶלְכָד אָנִי אֶת הָעִיר וְנִקְרָא שְׁמִי עָלֶיהָ"

חסופר בקשר לכבוש העיר:

- א. יריחו
- ב. רבת עמון
- ג. שומרון
- ד. ירושלים

שאלה מס' 12

"וַיִּשְׁכְּמוּ בְּבֹקֶר מִמְחֻרַת וְהִנֵּה דָגוֹן נֹפֵל לְפָנָיו אַרְצָה לְפָנַי אַרְוֹן ה' וְרֹאשׁ דָּגוֹן וּשְׂתֵי כַּפּוֹת יָדָיו כְּרֵתוֹת אֶל הַמַּפְתָּן כִּי דָגוֹן נִשְׁאַר עָלָיו". באיזו עיר אירע המקרה הזה ?

- א. אשקלון
- ב. גת
- ג. עזה
- ד. אשדוד

שאלה מס' 13

חי אמרה: "כי אל אשר תלכי אלך ובאשר תליני אליו עמך עמי ואלהיך אלהי: באשר תמותי אמות ושם אקבר כה יעשה ה' לי וכה יסיף כי המות יפריד ביני ובינך?"

- א. רות
- ב. רצפה בת איה
- ג. חרים
- ד. יעל

שאלה מס' 14

חי אמר: "נבכים הם בארץ סגר עליהם המדבר:"

- א. פרעה
- ב. סיחון
- ג. בלעם
- ד. אגג

שאלה מס' 15

לחי נאמר: "אם את הדבר הזה תעשה וצונן אלהים ויבלת עמוד וגם כל העם הזה על מקומו יבא בשלום:"

- א. יהושע
- ב. משה
- ג. דוד
- ד. שלמה

שאלה מס' 16

על חי נאמר: "וברכתי אתה וגם נתתי מקננה לך בן וברכתיה ויהי לך לגוים מלכי עמים מקננה יהיו?"

- א. הגר
- ב. שרה
- ג. רחל
- ד. חנה

שאלה מס' 17

חי אמר: "לכי שאלי לך בלים מן החוץ מאת כל שכניך בלים רקים אל תמעיטי":

- א. משה
- ב. אליהו
- ג. אלישע
- ד. אלקנה

שאלה מס' 18

על חי נאמר: "והכרתי שופט מקרבה וכל שריה אהרוג עמו:"

- א. חואב
- ב. צור
- ג. דמשק
- ד. אדום

שאלה מס' 19

" וַיֵּרָא מְנַחֵם כִּי טוֹב וְאֶת הָאָרֶץ כִּי נִעְמָה וַיֵּט שִׁכְמוֹ לְסַבֵּל וַיְהִי לְמַס עֲבָד: ".

נזכר בברכת יעקב ל:

- א. ראובן
- ב. יששכר
- ג. יהודה
- ד. זבולון

שאלה מס' 20

חי אחר: " וַיֵּס נָא אֶת עֲבָדֶיךָ יְמִים עֲשׂוּרָה וַיִּתְּנוּ לָנוּ מִן הַזֵּרְעִים וְנֹאכְלָה וּמִיָּם וְנִשְׁתָּה: "?

- א. נחמיה
- ב. עובדיהו
- ג. גיחזי
- ד. דניאל

שאלה מס' 21

לחי נאחר: " מַה לָּךְ נִרְדָּם קוֹם קָרָא אֶל אֱלֹהֶיךָ אוֹלִי יִתְעַשֶׂת הָאֱלֹהִים לָנוּ וְלֹא נֹאכָד: "?

- א. איוב
- ב. יונה
- ג. עזרא
- ד. דניאל

שאלה מס' 22

חי אחר: " לָכוּ דַרְשׁוּ אֶת ה' בְּעַדִּי וּבְעַד הָעָם וּבְעַד כָּל יְהוּדָה עַל דְּבַרִּי הַסֵּפֶר הַנִּמְצָא הַזֶּה? "

- א. צדקיהו
- ב. ירמיהו
- ג. יאשיהו
- ד. חזקיהו

שאלה מס' 23

" וַיִּזְהַב הָאָרֶץ הַהוּא טוֹב שֶׁשֶׁם הַבְּדֹלַח וְאָבְנֵי הַשֵּׁהָם" הארץ היא:

- א. חוילה
- ב. צור
- ג. אופיר
- ד. אשור

שאלה מס' 24

מה אירע בחֻדְשׁ הַתְּשִׁיעִי בְּעֶשְׂרִים בַּחֻדְשׁ?

- א. הוטבו תנאי כלאו של המלך יהויכין
- ב. עזרא חכנס את אנשי יהודה ובניחין לירושלים
- ג. תחילת דבר הי אל הנביא זכריה
- ד. תיבת נח נחה על הרי אררט

שאלה כס' 25

לחי נאמר: " יהי ה' בנו לעד אמת ונאמן אם לא ככל הדבר אשר ישלחך ה' אלהיך אלינו כן נעשה?"

- א. שחזאל
- ב. ירמיהו
- ג. עזרא
- ד. יהושע

שאלה כס' 26

השלם את הפסוק: טוב ארחת ירק ואתהבה שם ...

- א. מרב תבואות בלא משפט
- ב. מאשת מדינים ובית חבר
- ג. משור אבוס ושנאה בו
- ד. מאיש שמע שיר כסילים

שאלה כס' 27

חי אומר: "ראיתי והנה מנוכת זקב בלה ונגלה על ראשה ושבעה נרותיה עליה שבעה ושבעה מוצקות לגרות אשר על ראשה:"

- א. יחזקאל
- ב. נחמיה
- ג. זכריה
- ד. מלאכי

שאלה כס' 28

חי אומר: "ראיתי עבדים על סוסים ושרים הלכים פעבדים על הארץ:"

- א. איוב
- ב. דניאל
- ג. חזקיהו
- ד. קהלת (שלמה)

שאלה כס' 29

השלם את הפסוק: ברכ עם הדרת מלך ...

- א. ובךה לראש משביר
- ב. ובאפס לאם חחתת קזון
- ג. וסעד בנסד נסאו
- ד. וציר אמונים מרפא

שאלה כס' 30

חי אומר: "הפלאך הגאל אתי מכל רע יברך את הנערים ויקרא בהם שמי ושם אבתי אברהם ויצחק וידגו לרב בקרב הארץ?"

- א. משה
- ב. יוסף
- ג. יהושע
- ד. יעקב

חלק שני: נא לענות על השאלות הבאות בקצרה

שאלה מס' 31-32

במלחמה אחת שימשה הרמת ידי המנהיג אות להתגברות ישראל על אויביו:
”וַיִּקְחוּ אֹבָן וַיִּשְׂמוּ תַחְתָּיו וַיֵּשֶׁב עָלֶיהָ ו... תָּמְכוּ בְיָדָיו מִזָּה אַחַד וּמִזָּה אַחַד וַיְהִי יָדָיו אֲמוּנָה
עַד בֹּא הַשָּׁמֶשׁ:”

31. מי המנהיג?

32. מי האויב שנגדו נלחמו?

שאלה מס' 33-34

פריחת השקד על חטה סימלה בחירת אנשים מישראל לשרת לפני ה':
”וְהָיָה הָאִישׁ אֲשֶׁר אֶבְחַר בּוֹ מִטָּהוּ יִפְרָח... וַיְהִי מִמְחֶרֶת ... וְהָיָה פֶּרַח מִטָּה ... וַיֵּצֵא פֶּרַח
וַיִּצֵּץ צִיץ וַיִּגְמַל שְׁקָדִים:”

33. מי הם שנבחרו?

34. מה נעשה בחטה שפרח?

שאלה מס' 35-36

אדם ששהה בארץ נכר התעניין בגורל אחיו אשר בציון
”וַיָּבֹא חֲנָנִי אַחַד מֵאֲחֵי הוּא וַאֲנָשִׁים מִיְהוּדָה וַאֲשָׁאֵלָם עַל הַיְהוּדִים הַפְּלִיטָה אֲשֶׁר נִשְׁאַרוּ
מִן הַשְּׁבִי וְעַל יְרוּשָׁלָּם:”

35. מי האיש?

36. באיזו עיר ששה האיש?

שאלה מס' 37-38

מלך נכרי שלח את בנו לברך את דוד מלך ישראל על נצחונו במלחמה
”וַיִּשְׁלַח ... אֶת ... בְּנוֹ אֶל הַמֶּלֶךְ דָּוִד לְשַׁאֵל לוֹ לְשָׁלוֹם וּלְבָרְכוֹ עַל אֲשֶׁר נָלַחַם בְּ... וַיִּכְהוּ”

37. מי המלך הנכרי?

38. נגד מי נלחם דוד?

שאלה מס' 39-40

מלך נכרי השפיל אנשים מישראל שבאו לנחמו
”וַיִּגְלַח אֶת חֲצֵי זָקְנָם וַיִּכְרַת אֶת מַדְוִיָּהֶם בְּחֲצֵי עַד שְׁתוּתֵיהֶם וַיִּשְׁלָחֵם:”

39. מי המלך הנכרי?

40. באיזו עיר ישבו האנשים עד שזקנם צמח?

שאלה מס' 41-42

אנשים שקינאו באדם אחר על הצלחתו ודרשו ממנו ללכת מעמם באו אליו ובקשו
לכרות אתו ברית שלום
”כִּיאוּ כָּאִינוּ כִּי הָיָה ה' עִמָּךְ וַנֵּאמָר תְּהִי נָא אֱלֹהֵי בֵּינוֹתֵינוּ בִּיגִינוּ וּבִיגֵךְ וַנִּכְרַתְהָ כְּרִית עִמָּךְ:”

41. מי האנשים?

42. עם מי בקשו לכרות ברית?

שאלה מס' 44-43

למשמע קריאתו של נביא העביר מלך נכרי את אדרתו מעליו הכריז צום ולבש שק
"וַיִּגַע הַדָּבָר אֶל מֶלֶךְ ... וַיָּקָם מִפִּסְאֹו וַיַּעֲבֹר אֶדְרֹתוֹ מֵעַלְיוֹ וַיִּכַּס שֶׁקַּי וַיֵּשֶׁב עַל הָאָפֶר:"

43. מי המלך הנכרי?

44. מה ניבא הנביא?

שאלה מס' 46-45

על חג שנחוג בירושלים בימי אחד ממלכי יהודה אומר הכתוב:
"כִּי לֹא נַעֲשֶׂה כִּ... הַזֶּה מִיָּמֵי הַשְּׁפָטִים אֲשֶׁר שָׁפְטוּ אֶת יִשְׂרָאֵל וְכָל יָמֵי מְלָכֵי יִשְׂרָאֵל וּמְלָכֵי
יְהוּדָה:"

45. בימי איזה מלך נחוג החג?

46. באיזה חג מדובר?

שאלה מס' 48-47

נביא מספר על הבערת כלי נשק באש על ידי יושבי ארץ ישראל:
"וַיִּצְאוּ יִשְׂבֵי עָרֵי יִשְׂרָאֵל וּבָעֵרוּ וְהִשִּׁיקוּ בְּנֹשֶׁק וּמִגָּן וְצִנָּה בְּקֹשֶׁת וּבַחֲצִים וּבַמַּקְלָד וּבַרְמֹחַ"

47. מי הנביא?

48. כמה זמן תימשך הבעירה לדברי הנביא?

שאלה מס' 50-49

שבועתו של יוסף להעלות עצמותיו לארץ ישראל ולקבור אותו באדמתה נתקיימה
במלואה בימי יהושע :
"וְאֵת עֲצָמוֹת יוֹסֵף אֲשֶׁר הֶעֱלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם קָבְרוּ ב... וַיְהִיו לְבְנֵי יוֹסֵף לְנַחֲלָה:"

49. באיזו עיר קברו את יוסף?

50. מי רכש חלקת קבר זו (בעבר)?

חלק שלישי : נא ענו על השאלה המצורפת לכל קטע פסוק.

שאלה מס' 51

מי אחר: "הֲנִי שִׁלַּח מִלְאָכֵי וּפְנָה דְרָךְ לְפָנַי וּפְתָאֵם יְבוֹא אֵל הַיְכָלוֹ הָאֲדוֹן אֲשֶׁר אַתֶּם
מְבַקְשִׁים וּמִלְאָךְ הַבְּרִית אֲשֶׁר אַתֶּם חֹפְצִים הִנֵּה בָא אֲמַר ה' צְבָאוֹת:"

אחר :

שאלה מס' 52

מי אחר: "הַקְּשִׁיבוּ אֵלַי עַמִּי וְלֹאֹמְי אֵלַי הֲאֲזִינוּ כִּי תוֹרָה מֵאֵתִי תִצָּא וּמִשְׁפָּטֵי לְאוֹר עַמִּים
אֲרַגִּיעַ:"

אחר:

שאלה מס' 53

מי אחר: " וְאָקִים מִבְּנֵיכֶם לְנַבִּיאִים וּמִבְּחוּרֵיכֶם לְנֹזְרִים הֲאֵף אֵין זֹאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל נְאֻם
ה':"

אחר:

שאלה מס' 54

מי אחר: "וְהָיָה יוֹם אֶחָד הוּא יִזְדַּע לָהּ' לֹא יוֹם וְלֹא לַיְלָה וְהָיָה לָעֵת עָרֵב יְהִי אֹר:"

אחר :

חידון קדם פומבי בכתב דף תשובות

חלק ראשון

השאלה	אות התשובה	התשובה	המקור
1	ב	יעקב	בראשית כז' 28
2	ג	שמשון	שופטים יד' 8
3	ד	שאול	שמואל א' כד' 11
4	ב	אחאב	מלכים א' כא' 2
5	א	הגבעונים	יהושע ט' 4
6	ג	באר שבע	בראשית כא' 33
7	א	משה ליהושע	במדבר יא' 29
8	ד	יהוא	מלכים ב' י' 24
9	ב	שאול	שמואל א' כח' 8
10	ד	יריחו יהושע	ו' 26
11	ב	רבת עמון	שמואל ב' יב' 28
12	ד	אשדוד	שמואל א' ה' 4
13	א	רות	רות א' 16-17
14	א	פרעה	שמות יד' 3
15	ב	משה	שמות יח' 23
16	ב	שרה	בראשית יז' 16
17	ג	אלישע	מלכים ב' ד' 3
18	א	מואב	עמוס ב' 3
19	ב	יששכר	בראשית חט' 15
20	ד	דניאל	דניאל א' 12

שאלה מס' 55

חי אחר: "בהתעטף עלי נפשי את ה' זכרתי ותבוא אליך תפילתי אל היכל קדשך?"

אחר:

שאלה מס' 56

חי אחר: " וידעתם כי אני ה' אלהיכם שכן בציון הר קדשי והיתה ירושלים קדש וזרים לא יעברו בה עוד?"

אחר:

שאלה מס' 57

חי אחר: " ואל תעמד על הפך להכרית את פליטיו ואל תסגר שרידיו ביום צרה?"

אחר:

שאלה מס' 58

חי אחר: " אל תאמר מיה היה שהימים הראשנים היו טובים מאלה כי לא מחכמה שאלת על זה?"

אחר:

שאלה מס' 59

חי אחר: "הזרעים בדםקעה ברנה וקצרו: הלוח ילך ובכה נשיא משך הזרע בא יבא ברנה נשיא אלמותיו?"

אחר:

שאלה מס' 60

חי אחר: "כי כל העמים ילכו איש בשם אלהיו ואנחנו נלך בשם ה' אלהינו לעולם ועד?"

אחר:

40	יריחו	שמואל ב' י' 1-5
41	אבימלך ואנשיו	
42	יצחק	בראשית נו' 26-30
43	מֶלֶךְ נִינְוָה	
44	עוד אַרְבָּעִים יוֹם וְנִינְוָה נִהְפָּקֶת	יונה ג' 1-8
45	יאשיהו	
46	פסח	חלכים ב' כג' 21-23
47	חזקאל	
48	שבע שנים	יחזקאל לט' 9-10
49	שכם	
50	יעקב	יהושע כד' 32

חלק שלישי

51	מלאכי	חלאכי ג' 1
52	ישעיה	ישעיה נא' 4
53	עמוס	עמוס ב' 11
54	זכריה	זכריה יד' 7
55	יונה	יונה ב' 8
56	יואל	יואל ד' 17
57	עובדיה	עובדיה א' 14
58	קהלת	קהלת ז' 10
59	תהילים	תהילים קנו' 5-6
60	מיכה	מיכה ד' 5

21	יונה	ב	יונה א' 6
22	יאשיהו	ג	חלכים ב' כב' 13
23	חזקיהו	א	בראשית ב' 12
24	עזרא מכנס את אנשי יהודה ובנימין לירושלים	ב	עזרא י' 9
25	ירמיהו	ב	ירמיה חב' 5
26	משור אָבוֹס וְשִׁנְאָה בּוֹ	ג	חשלי טו' 17
27	זכריה	ג	זכריה ד' 2
28	קהלת (שלמה)	ד	קהלת י' 7
29	וּבְאֶפְסֹס לְאֵם קְחֵתָת קִזּוֹן	ב	חשלי יד' 28
30	יעקב	ד	בראשית מח' 16

חלק שני

31	משה		
32	עמלק		שמות יז' 10-13
33	אהרון ובניו / שבט לוי		
34	לְפָנֵי הַעֲדוּת לְמִשְׁמֶרֶת		במדבר יז' 20-23
35	נחמיה		
36	בְּשׁוֹשׁוֹן הַבִּירָה: נחמיה		א' 1-3
37	וַיִּשְׁמַע תְּעִי מֶלֶךְ הַמֶּת		
38	הַדְּדַעְנָר מֶלֶךְ צוּבָה שְׁמוּאֵל		ב' ח' 9-10
39	חֲנוּן בֶּן נָחָשׁ / מֶלֶךְ בְּנֵי עַמּוֹן		

הזוכים בחידון התנ"ך העולמי לנוער יהודי התשע"א

חידון התנ"ך העולמי לנוער יהודי:

חתן התנ"ך - שלומי אדלמן, ישראל

סגנית ראשונה - נעם חרד, ישראל

סגן שני - אופיר אבו, ישראל

סגן שלישי - יהושע קייפ, קנדה

סגנית רביעית - אורלי לוקיר, מקסיקו

חידון התנ"ך לנוער יהודי בתפוצות:

כלת התנ"ך - אורלי לוקיר, מקסיקו

סגן ראשון - יהושע קייפ, קנדה

סגנית שניה - שרון מופרה, פנמה

סגנית שלישית - אביגיל מיכאלי, בלגיה

סגן רביעי - אליהו קלטמן, אוסטרליה